

Jazyk a komunikácia

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

CHARAKTERISTIKA

Predmet SJL má v systéme školského vzdelávania ústredné postavenie, pretože vytvára predpoklady pre zvládnutie ostatných vyuč. predmetov. Kvalitné poznanie a ovládanie zákonitostí SJ podmieňuje pohotovú, kultivovanú a funkčnú komunikáciu jedincov.

Pomocou jazyka sa prehľbuje vnímanie svojej národnej identity a štátnej príslušnosti. Kvalitné ovládanie SJ zabezpečuje občanom SR nielen úspešné zvládnutie šk. vzdelávania, ale aj plnohodnotné uplatnenie na pracovnom trhu.

Vzdelávací obsah SJL tvoria tri oblasti: Jazyková komunikácia, Komunikácia a sloh, Čítanie a literatúra. V oblasti Jazyková komunikácia nadobúdajú žiaci schopnosti, vedomosti, zručnosti a kompetencie potrebné k osvojovaniu si spisovnej podoby SJ. Vedie ich k presnému a logickému mysleniu, získavaniu, triedeniu a porovnávaniu informácií. V oblasti Komunikácia a sloh sa žiaci učia čítať s porozumením, správne písať, samostatne sa rozhodovať, nadobúdajú kompetencie analyzovať a kriticky hodnotiť text. V oblasti Čítanie a literatúra sa žiaci učia orientovať sa v umeleckej literatúre, poznávať rôzne lit. smery, chápať autorove zámery, získavajú kompetencie rozlišovať fikciu od skutočnosti. Nadobúdajú čitateľské zručnosti, schopnosti reprodukovať prečítaný text a samostatne tvoriť nový text.

CIEĽ PREDMETU

- Zvládať hovorovú i odbornú komunikatívnu situáciu primerane z hľadiska jazykového štýlu, gramatickej a pravopisnej normy.
- Rozvíjať komunikačné schopnosti a návyky žiakov, aby dokázali primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách.
- Viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych prejavov.
- Viesť žiakov k spoznávaniu histórie slovenského národa.
- Prehľbovať estetické cítenie žiakov prostredníctvom umeleckého slova.
- Rozvíjať etické cítenie žiakov založené na empatii a asertivite, viesť ich k prosociálnemu správaniu.
- Viesť žiakov k získaniu čitateľských návykov, vzbudiť záujem o čítanie, pozitívne prijímať literatúru i kultúru.
- Naučiť žiakov orientovať sa v základných jazykových príručkách.
- Učiť žiakov analyzovať text, vyhľadávať jazykové javy, vedieť ich triediť.

- Rozvíjať pozitívny vzťah k jazyku ako prostriedku medziľudskej, príp. interkultúrnej komunikácie.
- Viesť žiakov k samostatnému získavaniu vedomostí z rozličných zdrojov.
- Viesť žiakov k sebedovodomému a kultivovanému vystupovaniu na verejnosť

KĽÚČOVÉ KOMPETENCIE, KTORÉ PREDMET ROZVÍJA

- Vedieť vyjadrovať svoje myšlienky, pocity, názory ústnou a písomnou formou
- Vedieť klásť otázky a správne odpovedať
- Vedieť používať gramatické javy a jazykové funkcie
- Rozvíjať svoju slovnú zásobu, vedieť rozlíšiť spisovné a nespisovné výrazy
- Vedieť vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať informácie a vedieť presvedčivo argumentovať
- Dokázať viesť konštruktívny dialóg, hodnotiť literárne i bežné texty
- Vedieť sa správať empaticky a používať jazyk pozitívnym spôsobom

PRIEREZOVÉ TÉMY

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Environmentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Regionálna výchova
- Vlastenecká výchova
- Výchova k tolerancii
- Ľudské práva
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu
- Ochrana života a zdravia

METÓDY A FORMY PRÁCE

Riadený rozhovor

Práca s textom, jeho analýza po jazykovej stránke, hľadanie trópov

Reprodukcia textu s dôrazom na kultivovaný a plynulý prejav

Diskusia – vyjadrenie vlastných názorov a postojov žiakov

Práca v skupinách s rovnakými súťažnými alebo s rozličnými úlohami podľa schopností žiakov

Problémové vyučovanie s hľadaním optimálneho riešenia

Tvorenie projektov

Dramatizácia – výrazné čítanie alebo spojená s pohybom, príp. s pomôckami (bábkami či náhradami za ne)

Hra – tvorenie krížoviek, hlavolamov, jazykolamov, prešmyčiek a pod.

UČEBNÉ OSNOVY PRE 5. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť: **Jazyk a komunikácia**

Predmet : Slovenský jazyk a literatúra
Ročník: piaty
Časová dotácia: 5 vyuč. hodín týždenne

JAZYKOVÁ ROVINA

I. Zvuková rovina jazyka a pravopis

1. Výslovnosť a pravopis spoluhláskových skupín a zdvojených spoluhlások
2. Výslovnosť a pravopis slov, v ktorých dochádza k spodobovaniu spoluhlások na začiatku slova, vnútri slova, na konci slova pri splývavej výslovnosti
3. Hlások podľa znelosti
4. Delenie viacslabičných slov na konci riadka
5. Úvodzovky v priamej reči
6. Spojovník, pomlčka
7. Prozodické vlastnosti reči

II. Významová/lexikálna rovina

1. Jednovýznamové a viacvýznamové slová
2. Synonymá, homonymá
3. Tvorenie slov s opačným/ protikladným významom predponami ne-, bez-.
4. Nárečové slová, nárečové oblasti
5. Opakovanie

III. Tvarová/morfologická rovina

1. Skloňovanie konkrétnych podstatných mien podľa jednotlivých skloňovacích vzorov. (Okrem zvieracích podstatných mien mužs. rodu, neživotných podst. mien mužs. rodu zakončených na -r, -l, pomnožných podstatných mien, cudzích podstatných mien, abstraktných podstatných mien)
2. (Ne)životnosť u podstatných mien mužského rodu
3. Výnimky z rytmického krátenia pri skloňovaní podstatných mien (Vzor dlaň: G pl. – básní, vzor vysvedčenie: N až I sg. a pl. – prútie)
4. Prídavné mená - delenie prídavných mien na akostné a vzťahové
5. Prídavné mená - mäkké a tvrdé zakončenia
6. Stupňovanie prídavných mien.
7. Väzba predložky a podstatného mena
8. Opakovanie

IV. Skladobná/syntaktická rovina

1. Slovosled v jednoduchej vete

KOMUNIKÁCIA A SLOH

1. Reprodukcia známeho textu s citátmi

2. Osnova
3. Hlavná myšlienka a téma
4. Rozprávací slohový postup, kompozícia, členenie na odseky
5. Jednoduché rozprávanie príbehu alebo zážitku
6. Rozprávanie s prvkami opisu
7. Opis pracovného postupu
8. Konspekt, poznámky
9. Dramatizácia a dialogizácia
10. Pravidlá rozhovoru
11. Adresa a text blahoželaní a pozdravu

LITERATÚRA

I. V ríši rozprávok

1. Dvere do trinástej komnaty. Uspávanky, ľúbostné piesne
2. Poézia nonsensu. Zbojnícke, regrútske, vojenské piesne. Koledy
3. Na návšteve u rozprávkárov (Autorské rozprávky). Pracovné piesne

II. Pozrime si rozprávku

1. V bábkovom divadle
2. Poznáme filmovú a televíznu rozprávku

III. Čo opriadli povesti

IV. Príbehy spred tisícročí

1. Legendy. Zľudovené piesne

V. Príbehy na rýchle čítanie

1. Komiks

VI. Vedomosti z každej oblasti

1. Encyklopédie

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE, KTORÉ PREDMET ROZVÍJA

- Vedieť vyjadrovať svoje myšlienky, pocity, názory ústnou a písomnou formou
- Vedieť klásť otázky a správne odpovedať
- Vedieť používať gramatické javy a jazykové funkcie
- Rozvíjať svoju slovnú zásobu, vedieť rozlíšiť spisovné a nespisovné výrazy
- Vedieť vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať informácie a vedieť presvedčivo argumentovať
- Dokázať viesť konštruktívny dialóg, hodnotiť literárne i bežné texty
- Vedieť sa správať empaticky a používať jazyk pozitívnym spôsobom

POŽIADAVKY NA VÝSTUP PODĽA CIEĽOV A OBSAHU

JAZYKOVÁ ROVINA

1. Zvuková rovina jazyka a pravopis

- 1.1 Ovládať výslovnosť a pravopis spoluhláskových skupín: ts, ds, tc, dc, tč, dč, stn, stň, zdn, zdň, stl, stľ, stk, tkn.
- 1.2 Ovládať výslovnosť a pravopis zdvojených spoluhlások: nn, zz, dd.
- 1.3 Správne vyslovovať a písať slová, v ktorých dochádza k spodobovaniu spoluhlások na zač. slova, vnútri slova, na konci slova pri splývavej výslovnosti a pred pauzou.
- 1.4 Vedieť rozdeliť hlásky podľa znelosti.
- 1.5 Vedieť rozdeľovať viacslabičné slová na konci riadka.
- 1.6 Ovládať písanie úvodzoviek v priamej reči.
- 1.7 Oboznámiť sa s pojmami spojovník a pomlčka.
- 1.8 Správne pracovať s hlasom, využívať prestávku, silu hlasu, dôraz.

2. Významová/lexikálna rovina

- 2.1 Ovládať delenie slov na jednovýznamové a viacvýznamové. Charakterizovať ich.
- 2.2 Charakterizovať synonymá, antonymá . Uviesť príklady. Vytvárať synonymické dvojice a rady.
- 2.3 Ovládať tvorenie slov s opačným/ protikladným významom predponami. ne-, bez-. Uviesť príklady.
- 2.4 Poznať slovníky (pravopisný, synonymický, frazeologický) a vedieť s nimi pracovať: vyhľadať heslo, interpretovať ho.
- 2.5 Vedieť odlišiť nárečové slová od spisovných slov, poznať nárečové oblasti.

3. Tvarová/morfologická rovina

- 3.1 Ovládať skloňovanie konkrétnych podstatných mien podľa jednotlivých skloňovacích vzorov. (Okrem zvieracích podstatných mien mužs. rodu, neživotných podst. mien mužs. rodu zakončených na -r, -l, pomnožných podstatných mien, cudzích podstatných mien, abstraktných podstatných mien)
- 3.2 Vedieť rozlíšiť životnosť u podstatných mien mužského rodu.
- 3.3 Poznať výnimky z rytmického krátenia pri skloňovaní podstatných mien (Vzor dlaň: G pl. – básní, vzor vysvedčenie: N až I sg. a pl. – prútie)
- 3.4 Ovládať delenie prídavných mien na akostné a vzťahové. Uviesť príklady. Rozlišovať mäkko a tvrdo zakončené prídavné mená.
- 3.5 Poznať sústavu skloňovania prídavných mien podľa skloňovacích vzorov: pekný, -á, -é, cudzí, -ia, -ie.
- 3.6 Ovládať princíp stupňovania prídavných mien. Uviesť príklady.
- 3.7 Vedieť na základe väzby predložky a podstatného mena určovať pády pods. mien.

4. Skladobná/syntaktická rovina

4.1 Ovládať slovosled v jednoduchej vete.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- 1.1 Zreprodukovať známy text s citátmi.
- 1.2 Vedieť zostaviť osnovu.
- 1.3 Poznať hlavné znaky rozprávacieho slohového postupu, ovládať kompozíciu rozprávania, ovládať základy členenia textu na odseky.
- 1.4 Vedieť vybrať z textu hlavnú myšlienku a tému.
- 1.5 Vytvoriť jednoduché rozprávanie príbehu alebo zážitku.
- 1.6 Vytvoriť rozprávanie s prvkami opisu.
- 1.7 Vytvoriť opis pracovného postupu.
- 1.8 Vedieť rozlíšiť pojmy konšpekt a poznámky, Vedieť ich vytvoriť z textu.
- 1.9 Ovládať podstatu dramatizácie a dialogizácie, ovládať voľnú dramatizáciu textu s využitím modulácie hlasu, gesta a mimiky.
- 1.10 Ovládať pravidlá rozhovoru (začať rozhovor, formulovať a klásť otázky, vedieť počúvať, ukončiť rozhovor, argumentovať, dokazovať)
- 1.11 Poznať činitele na bariérový rozhovor (prekážka rozhovoru, téma, účastníci rozhovoru, modulácia hlasu) a na bezbariérový rozhovor (priamy kontakt, téma, účastníci rozhovoru, modulácii, mimika, gestikulácia, očný kontakt, vzdialenosť medzi účastníkmi rozhovoru, prostredie).
- 1.12 Vedieť správne napísať adresu a text blahoželaní a pozdravu (písanie zámen).

LITERATÚRA

1. V ríši rozprávok

- 1.1 Ovládať pojmy literatúra, knižnica, kniha, časopisy, noviny, denník, čítanie s porozumením, čitateľ
- 1.2 Vysvetliť pojem umeleckej reči viazanej, (verš, strofa, rým, refrén, básnik) konkretizovať na príkladoch, vedieť ho vyhľadať v literárnom texte
- 1.3 Definovať žánre patriace k poézii, poznať ich podstatu, druhy, vedieť ich aplikovať v práci s umeleckým textom (príslovie, porekadlo, hádanka, pranostika, pieseň)
- 1.4 Ovládať znaky piesne (text, melódia, rytmus, verš, rým, strofa)
- 1.5 Definovať literárny druh - lyriku na základe ľudovej, zľudovenej piesne, poznať jeho podstatu
- 1.6 Vedieť rozoznať uspávanky, ľúbostné piesne, regrútske, vojenské, zbojnícke pracovné piesne, koledy
- 1.7 Jednoducho vysvetliť rytmus a jeho význam pre poéziu
- 1.8 Vysvetliť pojem umeleckej reči neviazanej a poznať a aplikovať základné literárne pojmy viažuce sa k próze. (veta, spisovateľ; nadpis, odseky, téma, hlavná myšlienka, rozprávač, hlavné a vedľajšie postavy)
- 1.9 Definovať literárny druh – epiku na základe žánru prózy – rozprávky
- 1.10 Poznať podstatu rozprávky, vedieť aplikovať jej znaky v práci s literárnym textom
- 1.11 Poznať druhy rozprávok (ľudová, autorská; fantastická, zvieracia, realistická) a

- oboznámiť sa s rozprávkami národov
- 1.12 Definovať základné literárne umelecké štýlové prostriedky, vedomosti aplikovať na konkrétne umelecké diela. (dialóg, personifikácia, prirovnanie, zdrobnenina, nonsens)
 - 1.13 Vedieť tvoriť príklady na umelecké štýlové prostriedky, využiť ich vo vlastnej tvorbe
 - 1.14 Oboznámiť sa so zberateľmi slovenských ľudových piesní a slovenských ľudových rozprávok
 - 1.15 Poznať rozdiel medzi autorom a zberateľom rozprávky
 - 1.16 Vedieť vyhľadať informácie o spisovateľoch v učebnici, prípadne v súboroch o slovenských autoroch detskej literatúry
 - 1.17 Osvojovať si mená autorov a zberateľov rozprávok cez prečítané diela, oboznámiť sa s autormi poézie nosenzu, s autormi moderných rozprávok
 - 1.18 Tvoriť vlastné príklady na vybrané literárne žánre

2. Pozrime si rozprávku

- 2.1 Osvojiť si podstatu dramatických literárnych žánrov a pracovať s konkrétnym dramatickým textom
- 2.2 Vysvetliť základné literárne pojmy viažuce sa k dráme (bábková hra, dejstvá, obrazy, dramatizácia textu, dialógy, animácia, podoby hier – bábková, filmová, televízna, scenárista, scenár, dramaturg, režisér, autor hudby, herci, bábkoherci, inscenácia)
- 2.3 Definovať literárny druh – drámu na základe televíznej, filmovej, rozhlasovej a bábkovej rozprávkovej hry

3. Čo opriadli povesti

- 3.1 Definovať literárny druh – epiku na základe žánru prózy – povesti
- 3.2 Poznať a aplikovať základné literárne pojmy viažuce sa k próze. (veta, spisovateľ; nadpis, odseky, téma, hlavná myšlienka, rozprávač, hlavné a vedľajšie postavy)
- 3.3 Poznať podstatu povesti, vedieť aplikovať jej znaky v práci s literárnym textom
- 3.4 Poznať druhy povestí (ľudová, umelá - autorská; historická, miestna, heraldická)
- 3.5 Osvojovať si mená autorov alebo spracovateľov povestí cez prečítané diela, vedieť o nich vyhľadať informácie

4. Príbehy spred tisícročí

- 4.1 Definovať literárny druh – epiku na základe žánru prózy – legendy
- 4.2 Poznať najdôležitejšie slovanské legendy
- 4.3 Poznať rozdiel medzi ľudovou a zľudovenou piesňou

5. Príbehy na rýchle čítanie

- 5.1 Poznať podstatu komiksu
- 5.2 Osvojiť si základné informácie o komikse

6. Vedomosti z každej oblasti

6.1 Vedieť rozlíšiť odbornú (náučnú) literatúru od umeleckej

6.2 Oboznámiť sa s pojmami heslo, zoznam – register, internetové encyklopédie

PRIEREZOVÉ TÉMY

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Environmentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Regionálna výchova
- Vlastenecká výchova
- Výchova k tolerancii
- Ľudské práva
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu
- Ochrana života a zdravia

METÓDY A FORMY PRÁCE

Riadený rozhovor

Práca s textom, jeho analýza po jazykovej stránke, hľadanie trópov

Reprodukcia textu s dôrazom na kultivovaný a plynulý prejav

Diskusia – vyjadrenie vlastných názorov a postojov žiakov

Práca v skupinách s rovnakými súťažnými alebo s rozličnými úlohami podľa schopností žiakov

Problémové vyučovanie s hľadaním optimálneho riešenia

Tvorenie projektov

Dramatizácia – výrazné čítanie alebo spojená s pohybom, príp. s pomôckami (bábkami či náhradami za ne)

Hra – tvorenie križoviek, hlavolamov, jazykolamov, prešmyčiek a pod.

UČEBNÉ ZDROJE

Na podporu a aktiváciu vyučovania sa využívajú nasledovné zdroje:

- Krajčovičová J. a kol.: Slovenský jazyk pre 5. ročník základných škôl, SPN, Bratislava 2009

- Krajčovičová J.: Pomocník zo slovenského jazyka – pracovný zošit pre 5. roč. ZŠ, Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 2010

- Krajčovičová J. a kol.: Literárna výchova pre 5. ročník základných škôl, Združenie EDUCO, Prievidza 2010

- Slovníky – KSSJ, PSP, SSS, MFS, SCS a dostupné jazykové príručky, odborná literatúra, prehľady slovenskej gramatiky, zbierky úloh a cvičení, tlač – noviny a časopisy, internet, didaktické prostriedky a technika – interaktívna tabuľa, PC, video a dvd prehrávač

HODNOTENIE

Hodnotenie a klasifikácia prebieha v súlade s Metodickými pokynmi č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s účinnosťou od 1. mája 2011.

V procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje jeho práva a humánny prístup. Predmetom hodnotenia sú najmä učebné výsledky, vedomosti, zručnosti, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka. Uskutočňuje sa priebežné a celkové hodnotenie žiaka.

Predmetom klasifikácie sú výsledky, ktoré žiak dosiahol v rámci jednotlivých zložiek predmetu – jazyková, slohová a literárna zložka, ktoré sú v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov. Hodnotí sa predovšetkým obsahová kvalita a jazyková správnosť, t.j. rozsah slovnej zásoby, gramatická správnosť, štylistická spôsobilosť, stupeň rečovej pohotovosti. Žiak má preukázať komplexnosť ovládania spisovného jazyka, mieru tvorivosti a celkovú kultúrnosť prejavu.

V rámci predmetu sú učebnými osnovami presne stanovené zamerania a počty povinne klasifikovaných kontrolných diktátov a písomných prác, ktoré má žiak absolvovať v príslušnom ročníku (viď ČTP pre jednotlivé ročníky). Kontrolné diktáty a písomné práce sa archivujú do konca príslušného školského roka.

Okrem predpísaných diktátov a písomných prác má každý vyučujúci vo svojej kompetencii zadávať ďalšie tematické previerky, diktáty, pravopisné cvičenia a pod. a podľa vlastného uváženia ich hodnotiť. Úroveň osvojených vedomostí je možné overiť aj ústnou formou.

Kontrolné diktáty

- počet a zameranie v jednotlivých ročníkoch určujú učebné osnovy
- v danom ročníku píše všetky triedy rovnaký diktát
- kontrolný diktát sa píše po prebraní a zopakovaní sledovaného javu
- stupnica hodnotenia:

0 – 2 chyby	1
3 – 4 chyby	2
5 – 8 chýb	3
9 – 11 chýb	4
12 a viac chýb	5

Harmonogram kontrolných diktátov:

september - opakovanie učiva 4. roč.

marec - podstatné. mená

apríl – prídavné mená

máj - slovesá

Písomné práce (slohy)

- počet a zameranie v jednotlivých ročníkoch určujú učebné osnovy
- tému písomnej práce si každý vyučujúci vyberá z niekoľkých ponúknutých alternatív

- písomné práce sa hodnotia dvomi známkami – jedna za kompozíciu a štylizáciu, druhá za gramatickú správnosť a úpravu

Vstupné, výstupné a tematické previerky

- vstupné a výstupné previerky sa píše na začiatku, resp. na konci školského roka na pokyn riaditeľa školy
- tematické previerky zadávajú vyučujúci podľa vlastného uváženia

- stupnica hodnotenia:

100 – 90%	1
89 – 75%	2
74 – 50%	3
49 – 30%	4
29 – 0%	5

Harmonogram písomných prác:

- vstupná previerka: október, 1. týždeň
- 1. písomná práca: jún – možnosť výberu témy: súkr. list, opis predmetu, opis prac. postupu, rozprávanie s prvkami opisu
- výstupná previerka: jún, 2. týždeň

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

(5 hodín týždenne, 165 hodín ročne)

JAZYKOVÁ ROVINA

(3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne)

1. Zvuková rovina jazyka a pravopis

2. Významová (lexikálna) rovina

3. Tvarová (morfologická) rovina

4. Skladobná (syntaktická) rovina

1. Zvuková rovina jazyka a pravopis

1.1 Ovládať výslovnosť a pravopis spoluhláskových skupín: ts, ds, tc, dc, tč, dč, stn, stň, zdn, zdň, stl, stľ, stk, tkn.

1.2 Ovládať výslovnosť a pravopis zdvojených spoluhlások: nn, zz, dd.

1.3 Správne vyslovovať a písať slová, v ktorých dochádza k spodobovaniu spoluhlások na zač. slova, vnútri slova, na konci slova pri splývavej výslovnosti a pred pauzou.

- 1.4 Vedieť rozdeliť hlásky podľa znelosti.
- 1.5 Vedieť rozdeľovať viacslabičné slová na konci riadka.
- 1.6 Ovládať písanie úvodzoviek v priamej reči.
- 1.7 Oboznámiť sa s pojmami spojovník a pomlčka.
- 1.8 Správne pracovať s hlasom, využívať prestávku, silu hlasu, dôraz.

2. Významová/lexikálna rovina

- 2.1 Ovládať delenie slov na jednovýznamové a viacvýznamové. Charakterizovať ich.
- 2.2 Charakterizovať synonymá, antonymá . Uviesť príklady. Vytvárať synonymické dvojice a rady.
- 2.3 Ovládať tvorenie slov s opačným/ protikladným významom predponami. ne-, bez-. Uviesť príklady.
- 2.4 Poznať slovníky (pravopisný, synonymický, frazeologický) a vedieť s nimi pracovať: vyhľadať heslo, interpretovať ho.
- 2.5 Vedieť odlišiť nárečové slová od spisovných slov, poznať nárečové oblasti.

3. Tvarová/morfologická rovina

- 3.1 Ovládať skloňovanie konkrétnych podstatných mien podľa jednotlivých skloňovacích vzorov. (Okrem zvieracích podstatných mien mužs. rodu, neživotných podst. mien mužs. rodu zakončených na -r, -l, pomnožných podstatných mien, cudzích podstatných mien, abstraktných podstatných mien)
- 3.2 Vedieť rozlíšiť životnosť u podstatných mien mužského rodu.
- 3.3 Poznať výnimky z rytmického krátenia pri skloňovaní podstatných mien (Vzor dlaň: G pl. – básní, vzor vysvedčenie: N až I sg. a pl. – prútie)
- 3.4 Ovládať delenie prídavných mien na akostné a vzťahové. Uviesť príklady. Rozlišovať mäkko a tvrdo zakončené prídavné mená.
- 3.5 Poznať sústavu skloňovania prídavných mien podľa skloňovacích vzorov: pekný, -á, -é, cudzí, -ia, -ie.
- 3.6 Ovládať princíp stupňovania prídavných mien. Uviesť príklady.
- 3.7 Vedieť na základe väzby predložky a podstatného mena určovať pády pods. mien.

4. Skladobná/syntaktická rovina

- 4.1. Ovládať slovosled v jednoduchej vete.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- 1.1 Zreprodukovat' známy text s citátmi.
- 1.2 Vedieť zostaviť osnovu.
- 1.3 Poznať hlavné znaky rozprávacieho slohového postupu, ovládať kompozíciu

- rozprávania, ovládať základy členenia textu na odseky.
- 1.4 Vedieť vybrať z textu hlavnú myšlienku a tému.
 - 1.5 Vytvoriť jednoduché rozprávanie príbehu alebo zážitku.
 - 1.6 Vytvoriť rozprávanie s prvkami opisu.
 - 1.7 Vytvoriť opis pracovného postupu.
 - 1.8 Vedieť rozlíšiť pojmy konspekt a poznámky, Vedieť ich vytvoriť z textu.
 - 1.9 Ovládať podstatu dramatizácie a dialogizácie, ovládať voľnú dramatizáciu textu s využitím modulácie hlasu, gesta a mimiky.
 - 1.10 Ovládať pravidlá rozhovoru (začať rozhovor, formulovať a klásť otázky, vedieť počúvať, ukončiť rozhovor, argumentovať, dokazovať)
 - 1.11 Poznať činitele na bariérový rozhovor (prekážka rozhovoru, téma, účastníci rozhovoru, modulácia hlasu) a na bezbariérový rozhovor (priamy kontakt, téma, účastníci rozhovoru, modulácii, mimika, gestikulácia, očný kontakt, vzdialenosť medzi účastníkmi rozhovoru, prostredie).
 - 1.12 Vedieť správne napísať adresu a text blahoželanania a pozdravu (písanie zámen).

LITERATÚRA

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. V ríši rozprávok
2. Pozrime si rozprávku
3. Čo opriadli povesti
4. Príbehy spred tisícročí
5. Príbehy na rýchle čítanie
6. Vedomosti z každej oblasti

1. V ríši rozprávok

- 1.1 Ovládať pojmy literatúra, knižnica, kniha, časopisy, noviny, denník, čítanie s porozumením, čitateľ
- 1.2 Vysvetliť pojem umeleckej reči viazanej, (verš, strofa, rým, refrén, básnik) konkretizovať na príkladoch, vedieť ho vyhľadať v literárnom texte
- 1.3 Definovať žánre patriace k poézii, poznať ich podstatu, druhy, vedieť ich aplikovať v práci s umeleckým textom (príslovie, porekadlo, hádanka, pranostika, pieseň)
- 1.4 Ovládať znaky piesne (text, melódia, rytmus, verš, rým, strofa)
- 1.5 Definovať literárny druh - lyriku na základe ľudovej, zľudovenej piesne, poznať jeho podstatu
- 1.6 Vedieť rozoznať uspávanky, ľúbostné piesne, regrútske, vojenské, zbojnícke pracovné piesne, koledy
- 1.7 Jednoducho vysvetliť rytmus a jeho význam pre poéziu
- 1.8 Vysvetliť pojem umeleckej reči neviazanej a poznať a aplikovať základné literárne

pojmy viažuce sa k próze. (veta, spisovateľ; nadpis, odseky, téma, hlavná myšlienka, rozprávač, hlavné a vedľajšie postavy)

- 1.9 Definovať literárny druh – epiku na základe žánru prózy – rozprávky
- 1.10 Poznať podstatu rozprávky, vedieť aplikovať jej znaky v práci s literárnym textom
- 1.11 Poznať druhy rozprávok (ľudová, autorská; fantastická, zvieracia, realistická) a oboznámiť sa s rozprávkami národov
- 1.12 Definovať základné literárne umelecké štýlové prostriedky, vedomosti aplikovať na konkrétne umelecké diela. (dialóg, personifikácia, prirovnávanie, zdobnenina, nonsens)
- 1.13 Vedieť tvoriť príklady na umelecké štýlové prostriedky, využiť ich vo vlastnej tvorbe
- 1.14 Oboznámiť sa so zberateľmi slovenských ľudových piesní a slovenských ľudových rozprávok
- 1.15 Poznať rozdiel medzi autorom a zberateľom rozprávky
- 1.16 Vedieť vyhľadať informácie o spisovateľoch v učebnici, prípadne v súboroch o slovenských autoroch detskej literatúry
- 1.17 Osvojovať si mená autorov a zberateľov rozprávok cez prečítané diela, oboznámiť sa s autormi poézie nonsenzu, s autormi moderných rozprávok
- 1.18 Tvoriť vlastné príklady na vybrané literárne žánre

2. Pozrime si rozprávku

- 2.1 Osvojiť si podstatu dramatických literárnych žánrov a pracovať s konkrétnym dramatickým textom
- 2.2 Vysvetliť základné literárne pojmy viažuce sa k dráme (bábková hra, dejstvá, obrazy, dramatisácia textu, dialógy, animácia, podoby hier – bábková, filmová, televízna, scenárista, scenár, dramaturg, režisér, autor hudby, herci, bábkoherci, inscenácia)
- 2.3 Definovať literárny druh – drámu na základe televíznej, filmovej, rozhlasovej a bábkovej rozprávkovej hry

3. Čo opriadli povesti

- 3.1 Definovať literárny druh – epiku na základe žánru prózy – povesti
- 3.2 Poznať a aplikovať základné literárne pojmy viažuce sa k próze. (veta, spisovateľ; nadpis, odseky, téma, hlavná myšlienka, rozprávač, hlavné a vedľajšie postavy)
- 3.3 Poznať podstatu povesti, vedieť aplikovať jej znaky v práci s literárnym textom
- 3.4 Poznať druhy povestí (ľudová, umelá - autorská; historická, miestna, heraldická)
- 3.5 Osvojovať si mená autorov alebo spracovateľov povestí cez prečítané diela, vedieť o nich vyhľadať informácie

4. Príbehy spred tisícročí

4.1 Definovať literárny druh – epiku na základe žánru prózy – legendy

4.2 Poznať najdôležitejšie slovanské legendy

4.3 Poznať rozdiel medzi ľudovou a zľudovenou piesňou

5. Príbehy na rýchle čítanie

5.1 Poznať podstatu komiksu

5.2 Osvojiť si základné informácie o komikse

6. Vedomosti z každej oblasti

6.1 Vedieť rozlíšiť odbornú (náučnú) literatúru od umeleckej

6.2 Oboznámiť sa s pojmami heslo, zoznam – register, internetové encyklopédie

Slovenský jazyk a literatúra – kritériá hodnotenia

Hodnotenie a klasifikácia prebieha v súlade s Metodickými pokynmi č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s účinnosťou od 1. mája 2011.

V procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje jeho práva a humánny prístup. Predmetom hodnotenia sú najmä učebné výsledky, vedomosti, zručnosti, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka. Uskutočňuje sa priebežné a celkové hodnotenie žiaka.

Predmetom klasifikácie sú výsledky, ktoré žiak dosiahol v rámci jednotlivých zložiek predmetu – jazyková, slohová a literárna zložka, ktoré sú v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov. Hodnotí sa predovšetkým obsahová kvalita a jazyková správnosť, t.j. rozsah slovnej zásoby, gramatická správnosť, štylistická spôsobilosť, stupeň rečovej pohotovosti. Žiak má preukázať komplexnosť ovládania spisovného jazyka, mieru tvorivosti a celkovú kultúrnosť prejavu.

V rámci predmetu sú učebnými osnovami presne stanovené zamerania a počty povinne klasifikovaných kontrolných diktátov a písomných prác, ktoré má žiak absolvovať v príslušnom ročníku (viď ČTP pre jednotlivé ročníky). Kontrolné diktáty a písomné práce sa archivujú do konca príslušného školského roka.

Okrem predpísaných diktátov a písomných prác má každý vyučujúci vo svojej kompetencii zadávať ďalšie tematické previerky, diktáty, pravopisné cvičenia a pod. a podľa vlastného uváženia ich hodnotiť. Úroveň osvojených vedomostí je možné overiť aj ústnou formou.

Kontrolné diktáty

- počet a zameranie v jednotlivých ročníkoch určujú učebné osnovy
- v danom ročníku píše všetky triedy rovnaký diktát
- kontrolný diktát sa píše po prebraní a zopakovaní sledovaného javu
- stupnica hodnotenia:

0 – 2 chyby	1
3 – 4 chyby	2
5 – 8 chýb	3
9 – 11 chýb	4
12 a viac chýb	5

Harmonogram kontrolných diktátov

Roč.	1.	2.	3.	4.	5.
V.	september opakovanie učiva 4. roč.	marec podstatné mená	apríl prídavné mená	máj slovesá	_____
VI.	september opakovanie učiva 5. roč.	január privlastňovacie príd. mená	marec príslovky	jún zhrnutie učiva 6. roč.	_____
VII.	október cudzie slová	január číslovky	február slovesá	máj zhrnutie učiva 7. roč.	_____
VIII.	november cudzie slová	marec podstatné mená -r, -l	apríl slovesá	máj skladba	jún zhrnutie učiva 8. roč.

Písomné práce (slohy)

- počet a zameranie v jednotlivých ročníkoch určujú učebné osnovy
- tému písomnej práce si každý vyučujúci vyberá z niekoľkých ponúknutých alternatív
- písomné práce sa hodnotia dvomi známkami – jedna za kompozíciu a štylizáciu, druhá za gramatickú správnosť a úpravu

Harmonogram písomných prác

Ročník	vstupná previerka	1. písomná práca	2. písomná práca	3. písomná práca	výstupná previerka
V.	1. týž./X.	jún (možnosť výberu témy) súkrom. list, opis predmetu, opis prac. postupu, rozprávanie s prvkami opisu	_____	_____	2. týž./VI.
VI.	1. týž./X.	december, január (možnosť výberu) statický opis, charakteristika osoby	apríl rozprávanie s priamou rečou	_____	2. týž./VI.
VII.	1. týž./X.	december umelecký opis	február dynamický opis	_____	2. týž./VI.
VIII.	1. týž./X.	december slávnostný prejav	február beletrizovaný životopis	máj umelecký opis	2. týž./VI.
IX.	1. týž./X.	november karikatúra	február úvaha	marec úradný list	2. týž./VI.

Vstupné, výstupné a tematické previerky

- vstupné a výstupné previerky sa píše na začiatku, resp. na konci školského roka na pokyn riaditeľa školy
- tematické previerky zadávajú vyučujúci podľa vlastného uváženia
- stupnica hodnotenia:

100 – 90%	1
89 – 75%	2
74 – 50%	3
49 – 30%	4

Prvý cudzí jazyk - Anglický jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Obsah predmetu anglický jazyk vychádza zo vzdelávacej oblasti *Jazyk a komunikácia*. Požiadavky pre vzdelávanie v cudzom jazyku vychádzajú zo *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky* (ďalej SERR), ktorý popisuje rôzne úrovne ovládania cudzích jazykov. Vzdelávanie v prvom cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne B2, ktorá je označovaná ako *Samostatný používateľ*.

Cieľom vyučovania anglického jazyka je umožniť učiacim sa zvládnuť jazykové aj všeobecné kompetencie tak, aby ich jazyková príprava zodpovedala požiadavkám moderného európskeho demokratického občana pripraveného na život v spojenej Európe. Učenie sa cudzích jazykov podporuje otvorenejší prístup k ľuďom. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov.

Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre

nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

CIELE PREDMETU ANGLICKÝ JAZYK

Cieľom vyučovania anglického jazyka na základnej škole je naučiť žiakov všetky formy dorozumievania sa v danom jazyku na pokročilej úrovni. V súčasnosti majú žiaci stále viac možností uplatňovať svoje rečové zručnosti pri hovorení, počúvaní či už priamo cez živú osobu, alebo prostredníctvom rozhlasu a televízie. V čase rozvoja počítačovej techniky je písomná komunikácia medzi ľuďmi na celom svete veľmi rozšírená. Preto úlohou vyučovania anglického jazyka na základnej škole je, aby žiaci:

- dostali pevné základy, a na nich budovali svoje rečové zručnosti tak, aby ich mohli použiť v praxi
- rozvíjali komunikačné schopnosti a návyky, aby dokázali primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách
- boli vedení k samostatnosti v štúdiu jazyka tým, že majú dostatok priestoru pre intenzívnu a tvorivú prácu

- sa naučili používať rôzne doplňujúce materiály na štúdium a vedeli pracovať so slovníkmi
- mali schopnosť uplatniť svoje vedomosti z funkcie jazyka, t. j. vedeli sa dorozumieť v rôznych komunikačných situáciách v rovnováhe so štruktúrou jazyka, t. j. mali primerané znalosti gramatiky
- rozvíjali pozitívny vzťah k cudziemu jazyku ako prostriedku medziľudskej, interkultúrnej komunikácie
- dokázali riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a dokázali pomôcť cudzincom, ktorí sú na návšteve v jeho krajine
- dokázali si vymieňať informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity v jazyku, ktorý si učiaci sa osvojujú
- viac a lepšie chápali spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE PREDMETU ANGLICKÝ JAZYK

I. Všeobecné kompetencie

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené všeobecné kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- vedome získať nové vedomosti a zručnosti,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- aktívne a často využívať doteraz osvojené poznatky z cudzieho jazyka a v cudzom jazyku,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

II. Jazykové kompetencie

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené komunikačné jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť,
- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,

- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- vedel vyhľadať špecifické informácie v texte a vybrať z neho potrebné informácie,
- rozumel bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach, akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice, atď.,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy).

FORMY A METÓDY PRÁCE

Budeme využívať inovatívne vyučovacie metódy, zohľadňujúce úroveň vedomostí a zručností žiaka, ním nadobudnuté kompetencie a vekové individuálne zvláštnosti.

Vo vyučovacom predmete sa využívajú rôzne vyučovacie metódy a postupy, ktoré:

- vedú žiaka k osvojeniu si cudzieho jazyka
- rozširujú žiakove komunikačné zručnosti
- umocňujú u žiaka jeho vnímanie, pozornosť a myslenie
- dosahujú cieľ aj prostredníctvom vlastného objavovania
- pomáhajú dotvárať a korigovať názory študentov
- stimulujú žiaka k učeniu
- vedú ho k dosiahnutiu cieľov

Uplatňované budú nasledujúce metódy:

- **dialóg a diskusia** prebiehajúce vo väčšej alebo menšej skupine
- **inscenačné metódy (metódy hrania rolí)** - spočívajúce v simulácií stanovených situácií, keď sa riešenie realizuje prostredníctvom hrania rolí
- **brainstorming** - kladie dôraz na čo najrýchlejšie zhromaždenie a zapísanie nápadov, námetov, informácií. Cieľom je vyprodukovať čo najviac myšlienok v minimálnom čase.
- **zážitkové metódy** – vytváranie zážitku, emocionálne prežívanie skutočnej situácie na vlastnej koži
- **skúsenostné metódy** – spájanie emocionálnej investície a vedomé kognitívne spracovávanie diania. Tieto metódy sa veľmi približujú realite – zámerné učenie sa.
- **komunikatívne metódy** - situačné rozhovory, minidialógy, rolové hry, reprodukcia rozhovorov, dopĺňanie rozhovorov, posluš vzorových rozhovorov z CD

- **Naratívne a audiolingválne metódy** - počúvanie s porozumením a rozprávanie ako rozvíjanie najdôležitejších kompetencií
- **Motivačné metódy**: motivačný rozhovor, didaktické hry
- **Expozičné metódy**: výklad, vysvetľovanie, prednášky, prezentácia, práca s ukážkami
- **Fixačné metódy**: skupinová diskusia, diskusia, rozprávanie, polemika
- **Metódy rozvíjajúce spôsobilosti pri práci s IKT**: využitie internetu na získavanie informácií, práca s internetovými jazykovými príručkami
- **Metódy rozvíjajúce spôsobilosti vedúce k iniciatívnosti a podnikavosti**: medzi predmetové projekty, kooperatívne učenie

Z používaných metód vyplývajú aj formy vyučovania: *frontálna výučba, skupinová práca žiakov* (prezentácia, dialógy na danú tému, ...), *individuálna práca žiakov* (rôzne formy výstupu podľa témy – ústny prejav, písomná práca), *práca s knihou, práca s doplnkovým textom, analýzy ukážok* (písomných, akustických, DVD), *práca v jazykovej učebni, práca s IKT*.

UČEBNÉ OSNOVY PRE 5. ROČNÍK

Vzdelávacia oblasť: **Jazyk a komunikácia**

Predmet : Anglický jazyk

Ročník: piaty

Časová dotácia: 3 vyuč. hodiny týždenne

OBSAH PREDMETU V 5. ROČNÍKU

Vzdelávací obsah anglického jazyka v 5. ročníku pozostáva z nasledovných tematických okruhov:

1. Úvod, predstavenie sa:

Lexika: pozdravy, užitočné slová, základné konverzačné frázy, čísla 0-100, abeceda, hláskovanie

Gramatika: sloveso byť, prívlastňovacie zámená, neurčitý člen, pokyny, opytovacie zámená, množné číslo, väzba „Tam je..., Tam sú...“

Zvuková a grafická podoba jazyka: krátke a dlhé samohlásky, abeceda

Rečové zručnosti: vedieť sa predstaviť, pozdraviť, vydať pokyny, tvoriť otázky: základné konverzačné frázy

2. Priatelia a rodina:

Lexika: krajiny, rodina, dni v týždni

Gramatika: predložky, sloveso byť - klad, zápor, otázka, krátke odpovede, prívlastňovacie zámená, opytovacie zámená, prívlastňovacie prídavné mená

Zvuková a grafická podoba jazyka: prízvuk v slovách a vetách, krátke a dlhé „i“

Rečové zručnosti: vedieť sa opýtať odkiaľ kto pochádza, spýtať sa a podať osobné informácie, rozprávať o rodine

3. Môj svet:

Lexika: moje veci, zvieratá, farby, vyučovacie predmety

Gramatika: sloveso mať - klad, zápor, otázka, krátke odpovede, väzba: neurčitý člen + príd.m. + podst.m.

Zvuková a grafická podoba jazyka: intonácia v kladných a záporných vetách a v otázkach, spoluhlásky r, l, č, dž

Rečové zručnosti: vedieť opísať veci, porozprávať o škole a veciach, ktoré vlastným

4. Čas:

Lexika: denný režim, voľnočasové aktivity – šport, záľuby, hudba

Gramatika: určovanie času, časové predložky, jednoduchý prítomný čas - klad, zápor, otázka, krátke odpovede

Zvuková a grafická podoba jazyka: rytmus a prízvuk, krátke samohlásky, intonácia v otázkach s opytovacím zámenom

Rečové zručnosti: vedieť sa spýtať a určiť čas, spýtať sa a porozprávať o svojom dennom režime, voľnom čase

5. Miesta:

Lexika: dom a jeho zariadenie, nábytok, miesta a budovy v meste

Gramatika: predložky miesta, väzba „Tam je..., Tam sú...“, sloveso môcť, vedieť niečo urobiť - klad, zápor, otázka, krátke odpovede

Zvuková a grafická podoba jazyka: prízvuk v slovách, spoluhlásky s a š

Rečové zručnosti: vedieť sa opýtať a povedať kto čo vie robiť, opísať ako vyzerá dom, byt, opísať mesto, v ktorom žijem

6. Ľudia:

Lexika: opis ľudí, ako kto vyzerá, každodenné činnosti

Gramatika: opakovanie sloviac byť a mať, rozlišovať ich skrátené tvary, priebehový prítomný čas - klad, zápor, otázka, krátke odpovede, rozdiel medzi prítomnými časmi

Zvuková a grafická podoba jazyka: samohlásky, fonetická abeceda, slabiky

Rečové zručnosti: vedieť opísať ľudí, porozprávať o každodenných činnostiach, čo robím pravidelne a čo robím práve teraz

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE, KTORÉ PREDMET ROZVÍJA

III. Všeobecné kompetencie

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené všeobecné kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- vedome získať nové vedomosti a zručnosti,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- aktívne a často využívať doteraz osvojené poznatky z cudzieho jazyka a v cudzom jazyku,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

IV. Jazykové kompetencie

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené komunikačné jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť,
- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátko rozhovoru,
- vedel vyhľadať špecifické informácie v texte a vybrať z neho potrebné informácie,
- rozumel bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach, akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice, atď.,
- z kontextu krátko prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy).

POŽIADAVKY NA VÝSTUP PODĽA CIEĽOV A OBSAHU

Lexika

1. žiak si osvojí 400 - 450 nových slov, ich výslovnosť a pravopis, výber slov a slovných spojení je podmienený konverzačnými témami a používanými učebnicami; žiak rozlišuje synonymá (big, large, great; buy, get), antonymá (tall - short, open - shut), skratky, frázové slovesá (get up, put on, take off, turn down...)
2. žiak si osvojí rozdiely v britskej a americkej lexike (flat - apartment, toilet - bathroom, ground floor - first floor, autumn - fall, sweet - candy, football - soccer), rozdiely v pravopise (programme - program)
3. začína pracovať s dvojjazyčným slovníkom, oboznamuje sa s jednoduchým výkladovým slovníkom
4. žiak sa naučí výrazy: noun, pronoun, preposition, verb, article, simple present tense, question

Morfológia

1. podstatné meno - jednotné, množné číslo; žiak rozlišuje nepravidelné množné číslo podľa kontextu; pravopis koncovky -s,-es; -y, -ies; predložkové pády; genitive "'s"
2. prídavné meno: základné tvary krátkych prídavných mien (short, tall, big ...)

3. zámená: osobné; privlastňovacie; ukazovacie - this/that; učenie modelových otázok ako komunikačných fráz použitím opytovacích zámien (What's your name?, Where is your school?)
4. číslovky: základné 1 - 50; určovanie času; modelové vety (How old are you?)
5. príslovky: príslovky času; miesta (len niektoré podľa kontextu)
6. predložky: miesta (in, on, at, next to, under, in front of, behind); pohybu (up, down, to)
7. spojky: and, or
8. slovesá: to be, to have, to have got; can, must
9. slovesné časy: jednoduchý prítomný čas; tvorenie otázky a záporu od slovesa - to be

Syntax

1. druhy viet podľa modálnosti a vetného obsahu: be, have got - otázka, zápor, záporná otázka
2. slovosled: podmet, prísudok + príslovkové určenie miesta, času (at home, today...)
3. stavba vety pomocou: there is/there are
4. rozkaz pomocou - Let's ...

Zvuková a grafická podoba jazyka

1. anglická abeceda - spelling
2. výslovnosť "th" - znelé, neznelé, nácvik foném pomocou krátkych dialógov, riekaniiek a piesní
3. žiak si osvojí výslovnosť niektorých stiahnutých slovesných tvarov (I'm, he's, she's ...)

Komunikačné situácie

Žiak sa učí ustálené frázy pre jednotlivé komunikačné situácie.

1. pozdravy
2. zoznámenie sa
3. predstavenie sa

Rečové zručnosti

1. Počúvanie:
 - a) priame - žiak rozumie základné pokyny učiteľa, vie reprodukovať slová a jednoduché vety, vie reagovať na jednoduché otázky učiteľa
 - b) nepriame - po vypočutí kvalitnej nahrávky žiak vie reprodukovať slová a jednoduché vety, dopĺňa informácie počas počúvania, pozornosť treba venovať výslovnosti, intonácii a skráteným slovesným tvarom
2. Hovorenie:
 - a) opis obrázku, osoby; žiak vie súvisle povedať aspoň päť viet; žiak sa vie pýtať formou jednoduchých otázok, vie odpovedať na podobné otázky zadané učiteľom alebo žiakom
3. Písanie:
 - a) žiak vie napísať jednoduchý pozdrav
4. Čítanie:
 - a) žiak vie prečítať s porozumením základné pokyny k úlohám v učebnici
 - b) žiak vie čítať s porozumením krátky text (4 -5 viet)

PRIEREZOVÉ TÉMY

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Environmentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Regionálna výchova
- Vlastenecká výchova
- Výchova k tolerancii
- Ľudské práva
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu
- Ochrana života a zdravia

METÓDY A FORMY PRÁCE

Budeme využívať inovatívne vyučovacie metódy, zohľadňujúce úroveň vedomostí a zručností žiaka, ním nadobudnuté kompetencie a vekové individuálne zvláštnosti. Vo vyučovacom predmete sa využívajú rôzne vyučovacie metódy a postupy, ktoré:

- vedú žiaka k osvojeniu si cudzieho jazyka
- rozširujú žiakove komunikačné zručnosti
- umocňujú u žiaka jeho vnímanie, pozornosť a myslenie
- dosahujú cieľ aj prostredníctvom vlastného objavovania
- pomáhajú dotvárať a korigovať názory študentov
- stimulujú žiaka k učeniu
- vedú ho k dosiahnutiu cieľov

Uplatňované budú nasledujúce metódy:

- **dialóg a diskusia** prebiehajúce vo väčšej alebo menšej skupine
- **inscenačné metódy (metódy hrania rolí)** - spočívajúce v simulácii stanovených situácií, keď sa riešenie realizuje prostredníctvom hrania rol
- **brainstorming** - kladie dôraz na čo najrýchlejšie zhromaždenie a zapísanie nápadov, námetov, informácií. Cieľom je vyprodukovať čo najviac myšlienok v minimálnom čase.
- **zážitkové metódy** – vytváranie zážitku, emocionálne prežívanie skutočnej situácie na vlastnej koži
- **skúsenostné metódy** – spájanie emocionálnej investície a vedomé kognitívne spracovávanie diania. Tieto metódy sa veľmi približujú realite – zámerné učenie sa.
- **komunikatívne metódy** - situačné rozhovory, minidialógy, rolové hry, reprodukcia rozhovorov, dopĺňanie rozhovorov, posluch vzorových rozhovorov z CD
- **Naratívne a audiolingválne metódy** - počúvanie s porozumením a rozprávanie ako rozvíjanie najdôležitejších kompetencií
- **Motivačné metódy**: motivačný rozhovor, didaktické hry

- **Expozičné metódy:** výklad, vysvetľovanie, prednášky, prezentácia, práca s ukážkami
- **Fixačné metódy:** skupinová diskusia, diskusia, rozprávanie, polemika
- **Metódy rozvíjajúce spôsobilosti pri práci s IKT:** využitie internetu na získavanie informácií, práca s internetovými jazykovými príručkami
- **Metódy rozvíjajúce spôsobilosti vedúce k iniciatívnosti a podnikavosti:** medzi predmetové projekty, kooperatívne učenie

Z používaných metód vyplývajú aj formy vyučovania: *frontálna výučba, skupinová práca žiakov* (prezentácia, dialógy na danú tému, ...), *individuálna práca žiakov* (rôzne formy výstupu podľa témy – ústny prejav, písomná práca), *práca s knihou, práca s doplnkovým textom, analýzy ukážok* (písomných, akustických, DVD), *práca v jazykovej učebni, práca s IKT*.

UČEBNÉ ZDROJE

- Hutchinson T., Project 1 (3.vydanie), OUP, Oxford, 2008
- Hutchinson T., Pelteret Ch., Pracovný zošit k Project 1 (3.vydanie), OUP, Oxford, 2008
- Slovníky – prekladové (bilingválne), výkladové (monolingválne), prehľady anglickej gramatiky, anglická tlač – noviny a časopisy, anglické čítanky – zjednodušené literárne diela rôznych úrovní, informačno – komunikačné technológie, softvéry, internet

HODNOTENIE

Hodnotenie a klasifikácia prebieha v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Kritériá hodnotenia žiaka v predmete anglický jazyk

Hodnotenie a klasifikácia v anglickom jazyku sleduje základné všeobecné, sociolingvistické a komunikačné kompetencie, ktoré sa prejavujú vo využívaní základných komunikačných zručností: čítanie, písanie, počúvanie, samostatný ústny prejav a rozhovory. Pri hodnotení v predmete anglický jazyk sa berú do úvahy tieto aspekty: obsahová primeranosť, plynulosť vyjadrovania, jazyková správnosť a štruktúra odpovede.

Hodnotenie žiaka zahŕňa nasledovné formy a metódy overovania požiadaviek na jeho vedomosti a zručnosti:

- písomné – didaktický test, previerka zo slovnej zásoby, projektová práca, písomná práca, bleskovky
- ústne – rozhovor, situačný rozhovor, opis obrázka, reprodukcia textu
- účasť v súťažiach v rámci predmetu
- schopnosť komunikácie a spolupráce pri riešení úloh v skupine
- pripravenosť a záujem o predmet

Hodnotenie ústneho skúšania žiaka:

Žiak dosiahne:

Stupeň v ý b o r n ý (1), ak:

- ovláda obsahový a výkonový štandard aspoň na 90%
- primerane reaguje na podnet, nachádza súvislosti so zadanou témou
- k splneniu úlohy pristupuje aktívne a tvorivo
- používa správne jazykové prostriedky a téme primeranú bohatú slovnú zásobu
- vyjadruje sa plynulo, súvislo, jeho prejav je zrozumiteľný, výslovnosť a intonácia sú jasné, prirodzené a zrozumiteľné
- výpoveď je takmer gramaticky správna

Stupeň ch v á l i t e b n ý (2), ak:

- ovláda obsahový a výkonový štandard aspoň na 75%
- primerane reaguje na podnet a správne interpretuje zadanú úlohu
- používa takmer vždy primeranú slovnú zásobu a správne jazykové prostriedky
- prejav prerušuje len zriedkavo kratšími prestávkami, ktoré sú spôsobené menšími jazykovými nedostatkami
- ojedinelé gramatické chyby žiaka neovplyvňujú zrozumiteľnosť prejavu

Stupeň d o b r ý (3), ak:

- ovláda obsahový a výkonový štandard aspoň na 50%
- žiak reaguje na podnet, jeho prejav je zväčša súvislý a jasný
- používa zväčša téme primeranú slovnú zásobu, nedostatky v používaní jazykových prostriedkov nebránia porozumeniu
- plynulosť a zrozumiteľnosť prejavu sťažujú častejšie krátke prestávky, žiak je schopný reagovať na otázky a impulzy učiteľa
- slovná zásoba je primeraná, žiak používa aj nesprávne výrazy a chýbajúce výrazy dokáže len sporadicky opísať
- gramatické chyby nesťažujú zrozumiteľnosť prejavu

Stupeň d o s t a t o č n ý (4), ak:

- ovláda obsahový a výkonový štandard aspoň na 25%
- žiak interpretuje zadanú úlohu len s pomocou učiteľa, prejav je nesúvislý a výpovede nie sú celkom jasné
- má obmedzenú slovnú zásobu, používa často nesprávne jazykové prostriedky
- reaguje len krátkymi odpoveďami na otázky učiteľa
- slovná zásoba je jednoduchá, ale stále primeraná zadanej téme
- časté gramatické chyby čiastočne ovplyvňujú zrozumiteľnosť prejavu

Stupeň nedostatočný (5), ak:

- ovláda obsahový a výkonový štandard na menej ako 25%
- žiak nie je schopný reagovať na podnet, svoje myšlienky nedokáže vyjadriť ani pomocou učiteľa
- používa nevhodnú slovnú zásobu, nie je schopný vyjadriť sa samostatne a súvislo
- prejav je veľmi krátky, výpovede sú väčšinou nezrozumiteľné, žiak nevie odpovedať na otázky
- neadekvátne a chýbajúca slovná zásoba bráni porozumeniu
- množstvo gramatických chýb znemožňuje porozumenie

Hodnotenie písomného skúšania žiaka

Jednotlivé formy písomného skúšania slúžia na overenie osvojených vedomostí a zručností žiaka, pričom sa vychádza zo stanovených vzdelávacích výstupov v témach jednotlivých tematických celkov.

Jednotlivé úlohy v testoch, previerkach zo slovnej zásoby a písomných prácach sa bodujú a následne percentuálne vyhodnocujú. Žiak je hodnotený podľa nasledovnej škály:

Hodnotenie

Výborný (1)	100% - 90%
Cháľitebný (2)	89% - 75%
Dobry (3)	74% - 50%
Dostatočný (4)	49% - 25%
Nedostatočný (5)	24% - 0%

Na hodnotenie sa využíva klasifikačná stupnica na základe brožúry „Vyučovanie angličtiny na Slovensku“ z 5. – 7.10. 2000 z vydavateľstva Oxford university press Slovakia.

Projektová práca

V projektovej práci sa hodnotia nasledujúce oblasti:

- slovná zásoba
- úprava (písomná, grafická)
- kreativita
- vynaložené úsilie
- zreteľnosť
- lingvistická správnosť (morfológia, syntax, lexikológia, pravopis)

Žiakov so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole a žiakov so ŠVVP hodnotíme s prihliadnutím na ich špecifické poruchy učenia.

Pri určení metód a foriem hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením sa riadime odporúčaniami poradenského zariadenia rezortu školstva.

Pri hodnotení učebných výsledkov rešpektujeme psychický a fyzický zdravotný stav žiaka, druh a stupeň zdravotného znevýhodnenia, ak má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete. Učebné výsledky žiaka posudzujeme objektívne a primerane náročne, pričom prihliadame aj na jeho vynaložené úsilie, svedomitosť, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení povinnej školskej dochádzky. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka kladieme dôraz na jeho individuálne schopnosti, ktoré sú základom jeho pracovnej a sociálnej integrácie. Hodnotenie musí mať motivačnú funkciu.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD Anglický jazyk

5. ROČNÍK

Lexika

1. žiak si osvojí 400 - 450 nových slov, ich výslovnosť a pravopis, výber slov a slovných spojení je podmienený konverzačnými témami a používanými učebnicami; žiak rozlišuje synonymá (big, large, great; buy, get), antonymá (tall - short, open - shut), skratky, frázové slovesá (get up, put on, take off, turn down...)

2. žiak si osvojí rozdiely v britskej a americkej lexike (flat - apartment, toilet - bathroom, ground floor - first floor, autumn - fall, sweet - candy, football - soccer), rozdiely v pravopise (programme - program)
3. začína pracovať s dvojjazyčným slovníkom, oboznamuje sa s jednoduchým výkladovým slovníkom
4. žiak sa naučí výrazy: noun, pronoun, preposition, verb, article, simple present tense, question

Morfológia

1. podstatné meno - jednotné, množné číslo; žiak rozlišuje nepravidelné množné číslo podľa kontextu; pravopis koncovky -s,-es; -y, -ies; predložkové pády; genitive "'s"
2. prídavné meno: základné tvary krátkych prídavných mien (short, tall, big ...)
3. zámená: osobné; privlastňovacie; ukazovacie - this/that; učenie modelových otázok ako komunikačných fráz použitím opytovacích zámien (What's your name?, Where is your school?)
4. číslovky: základné 1 - 50; určovanie času; modelové vety (How old are you?)
5. príslovky: príslovky času; miesta (len niektoré podľa kontextu)
6. predložky: miesta (in, on, at, next to, under, in front of, behind); pohybu (up, down, to)
7. spojky: and, or
8. slovesá: to be, to have, to have got; can, must
9. slovesné časy: jednoduchý prítomný čas; tvorenie otázky a záporu od slovesa - to be

Syntax

1. druhy viet podľa modálnosti a vetného obsahu: be, have got - otázka, zápor, záporná otázka
2. slovosled: podmet, prísudok + príslovkové určenie miesta, času (at home, today...)
3. stavba vety pomocou: there is/there are
4. rozkaz pomocou - Let's ...

Zvuková a grafická podoba jazyka

1. anglická abeceda - spelling
2. výslovnosť "th" - znelé, neznelé, nácvik foném pomocou krátkych dialógov, riekaniiek a piesní
3. žiak si osvojí výslovnosť niektorých stiahnutých slovesných tvarov (I'm, he's, she's ...)

Komunikačné situácie

Žiak sa učí ustálené frázy pre jednotlivé komunikačné situácie.

1. pozdravy
2. zoznámenie sa
3. predstavenie sa

Rečové zručnosti

1. Počúvanie:
 - a) priame - žiak rozumie základné pokyny učiteľa, vie reprodukovať slová a jednoduché vety, vie reagovať na jednoduché otázky učiteľa

b) nepriame - po vypočítaní kvalítnej nahrávky žiak vie reprodukovať slová a jednoduché vety, dopĺňa informácie počas počúvania, pozornosť treba venovať výslovnosti, intonácii a skráteným slovesným tvarom

2. Hovorenie:

a) opis obrázku, osoby; žiak vie súvisle povedať aspoň päť viet; žiak sa vie pýtať formou jednoduchých otázok, vie odpovedať na podobné otázky zadané učiteľom alebo žiakom

3. Písanie:

a) žiak vie napísať jednoduchý pozdrav

4. Čítanie:

a) žiak vie prečítať s porozumením základné pokyny k úlohám v učebnici

b) žiak vie čítať s porozumením krátky text (4 -5 viet)

Človek a príroda

PREDMET BIOLÓGIA

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehĺbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody, ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vedie k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia. Základným štruktúrnym prvkom je špirálovité usporiadanie obsahu v jednotlivých ročníkoch a tematických celkoch.

2. Predpokladaný prínos predmetu

- **Rozvoj prirodzenej intuície, citu a rozumovej činnosti u žiaka**
- **Rozvoj tvorivosti žiaka**
- **Rozvoj komplexného pohľadu na prírodu a jej ochranu**
- **Prirodzená orientácia v hodnotách**
- **Rozvoj projektového myslenia a vlastného riešenia problémov**
- **Žiak ako formovateľná osobnosť pri tvorbe vlastného postoja k prírode a sebe samému**

3. Časová koncepcia – učebný plán ŠkVP

5. ročník - 2 hodiny týždenne

- 6. ročník - 1 hodiny týždenne
- 7. ročník - 2 hodiny týždenne
- 8. ročník - 1 hodiny týždenne
- 9. ročník - 1 hodina týždenne

4. Ciele predmetu – kompetencie

Kognitívne ciele

- **Poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich**
- **Poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčastí celku**
- **Chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov**
- **Chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody**
- **Viesť k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote**

Sociálne ciele

- **Vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti**
- **Pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať**
- **Prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení**

Psychomotorické ciele

- **Používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach**
- **Dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia**
- **Využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky**

5. Metódy

- **Vhodne zvolená úvodná motivácia**
- **Krátky výklad, dialóg žiak- učiteľ, žiak- žiak, riadený rozhovor, pozorovanie, metóda individuálnej a skupinovej práce**
- **Metódy problémového vyučovania, ktoré prispievajú k rozvíjaniu logického, tvorivého a kritického myslenia**

6. Kontrola a hodnotenie žiakov

Kontrola a hodnotenie žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 22/2011 s účinnosťou od 1. mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy
Pri hodnotení sa dbá na motivačnú funkciu hodnotenia, kombinovanie klasifikácie so slovným hodnotením a rešpektujú sa vekové a individuálne osobitosti žiaka.
Na kontrolu a hodnotenie žiakov je potrebné dodržať postupy na zabezpečenie korektného a objektívneho hodnotenia:

1. *Pri verbálnej forme kontroly úrovne osvojenia poznatkov je vhodné uprednostňovať prezentovanie poznatkov žiakmi na základe dobrovoľnej odpovede žiaka alebo určenia konkrétneho žiaka učiteľom. Odporúča sa uplatniť postup verbálnych odpovedí 3 žiakov v časovom limite 5 min. Pri verbálnej kontrole zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.*
2. *Písomnou formou je vhodné kontrolovať a hodnotiť osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku, skupiny podobných učebných tém alebo jednotlivých tém v časovom limite 20 min v rozsahu 10 – 15 otázok zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu. Optimálne hodnotenie je na základe percentuálnej úspešnosti podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.*
3. *Pri praktických aktivitách je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností (vrátane správnosti nákresov a schém podľa potreby) s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka, zvlášť aktívnych žiakov, výborné alebo veľmi zlé práce môžeme hodnotiť známku. V nižších ročníkoch sa odporúča pristupovať k tvorbe záverov na základe stručnej osnovy danej učiteľom.*
4. *Preverovať úroveň samostatnej práce žiakov a schopností práce s textom formou hodnotenia správ zo samostatných pozorovaní, riešení zadaných úloh, práce s internetom a vzdelávacími programami podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.*
5. *Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, grafických prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov, referátov a súťaží podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.*
7. *Učebné zdroje pre 5. ročník*
 - *obrazy, modely, prírodniny*
 - *prezentácie na interaktívnej tabuli*
 - *mikroskopické preparáty*
 - *encyklopédie, atlasy*
 - *iná odborná literatúra*
 - *časopisy*
 - *pracovné listy*
 - *IKT*
 - *internet*
 - *DVD*
 - *Učebnica – Uhereková, M., Hantabálová, I. a kol. : Biológia pre 5. ročník základnej školy. EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o., 2008.*

8. *Obsah vzdelávania pre 5. ročník:*

A. Obsah učebného predmetu – tematické celky

B. Obsahový a výkonový štandard – ŠVP

C. Časovo-tematický, výchovno-vzdelávací plán – ŠkVP

A. Obsah učebného predmetu – tematické celky:

1. **Príroda a život okolo nás**
2. **Život v lese**
3. **Život vo vode a na brehu**
4. **Život na poliach a lúkach**
Praktické aktivity

B. Obsahový a výkonový štandard – ŠVP

Obsahová časť	Výkonová časť
<i>Príroda a život okolo nás</i>	
Príroda a prírodniny. Metódy a prostriedky skúmania v biológii.	Rozlíšiť na príklade živú a neživú prírodninu. Predviesť využitie lupy pri pozorovaní prírodniny. Uviesť na príklade význam a využitie mikroskopu. Ukázať na mikroskope okulár, objektív a zrkadlo.
<i>Život v lese</i>	
Les. Štruktúra lesa. Život a zmeny lesa počas roka.	Uviesť príklad rastliny a živočícha žijúcich v lese. Pomenovať podľa schémy vrstvy lesa. Opísať zmeny lesa v ročných obdobiach. Zostaviť príklad potravného reťazca lesných organizmov.
Dreviny v lese. Ihličnaté a listnaté stromy. Kry. Poznávanie, život drevín počas roka. Význam pre život v lese.	Poznať základnú stavbu tela dreviny. Rozlíšiť ihličnatý a listnatý strom. Určiť názov ihličiny podľa šišky a vetvičky. Určiť názov listnatého stromu podľa listu alebo plodu. Uviesť význam stromov pre život organizmov a ľudí. Rozlíšiť na ukážke strom a ker. Pomenovať na ukážke dva lesné kry. Uviesť význam krov pre život organizmov. Uviesť príklad živočícha živiaceho sa listami, semenami (plodmi) lesných drevín.
Mikroskopické a nekvitnúce rastliny v lese. Kvitnúce byliny v lese. Poznávanie, život počas roka	Uviesť význam pôdnych baktérií v lese. Vysvetliť prítomnosť zelených povlakov na stromoch. Rozlíšiť na ukážke mach a papraď. Poukázať na význam machov a papradí v lese. Opísať základnú stavbu tela kvitnúcej byliny. Poznať na ukážke tri lesné kvitnúce byliny. Uviesť príklad jedovatej a liečivej rastliny. Uviesť význam bylín pre život lesa.
Huby a lišajníky v lese. Poznávanie jedlých a jedovatých húb, spolužitie stromov a húb. Pomoc pri otrave	Poznať na ukážke dve jedlé a dve jedovaté huby. Uviesť zásady pomoci pri otrave hubami. Rozpoznať na ukážke lišajník od iných organizmov.

<i>hubami.</i>	<i>Vysvetliť význam húb a lišajníkov v prírode.</i>
<i>Lesné bezstavovce. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov. Význam v lese.</i>	<p><i>Poznať slimáka a dážďovku podľa vonkajších znakov. Uviesť potravu slimáka a dážďovky. Porovnať prijímanie potravy a spôsob pohybu slimáka a dážďovky.</i></p> <p><i>Rozlíšiť na ukážke križiaka, kliešť'a a mravca. Poznať možnosť nákazy kliešť'om a odstránenie z kože. Uviesť príklad potravy dvoch bezstavovcov. Zdôvodniť význam bezstavovcov v lese a škodlivosť pri premnožení. Vysvetliť na príklade inštinkt.</i></p>
<i>Lesné obojživelníky a plazy. Lesné vtáky. Lesné cicavce. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov. Význam v lese.</i>	<p><i>Poznať na ukážke skokana, jaštericu a vretenicu. Rozlíšiť na ukážke obojživelníka a plaza.</i></p> <p><i>Uviesť príklad potravy obojživelníka a plaza.</i></p> <p><i>Uviesť tri vtáky žijúce v lese.</i></p> <p><i>Demonštrovať na príklade význam lesného dravého a spevavého vtáka v lese.</i></p> <p><i>Uviesť príklad potravy dvoch lesných vtákov.</i></p> <p><i>Pomenovať na ukážke lesné cicavce.</i></p> <p><i>Uviesť príklad bylinožravého, mäsožravého a všežravého cicavca.</i></p> <p><i>Uviesť príklad potravy dvoch lesných cicavcov. Demonštrovať na príklade význam cicavcov v lese.</i></p>
<i>Život vo vode a na brehu</i>	
<i>Voda a jej okolie. Význam kyslíka, teploty a čistoty vody pre život vodných organizmov.</i>	<p><i>Uviesť vlastnosti vody dôležité pre život organizmov. Vysvetliť význam kyslíka pre vodné organizmy.</i></p> <p><i>Uviesť príklad stojatej a tečúcej vody.</i></p> <p><i>Uviesť príklad znečistenia vody a dôsledky pre život organizmov.</i></p>
<i>Rastliny žijúce vo vode. Poznávanie podľa vonkajších znakov. Význam planktónu a vodných zelených rastlín. Brehové rastlinstvo.</i>	<p><i>Vysvetliť význam mikroskopických rastlín pre život vo vode. Poznať na ukážke bylinu žijúcu vo vode. Vysvetliť škodlivosť premnoženia siníc pre zdravie človeka. Vysvetliť príčinu premnoženia niektorých organizmy v stojatej vode v lete.</i></p> <p><i>Poznať na ukážke jednu brehovú drevinu a bylinu. Uviesť význam brehových drevín a bylín.</i></p>

<p><i>Mikroskopické a drobné vodné živočíchky. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov, význam.</i></p>	<p><i>Uviest' význam vodných živočíšnych mikroorganizmov.</i></p> <p><i>Poznať na ukážke nezmara.</i></p> <p><i>Uviest' príklad potravy črievičky a nezmara.</i></p> <p><i>Opísať spôsob obstarávania potravy nezmara. Uviest' príklad vodného organizmu živiaceho sa planktónom.</i></p>
<p><i>Vodné bezstavovce. Hmyz žijúci vo vode a na brehu. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov, význam.</i></p>	<p><i>Poznať na ukážke vodného ulitníka a lastúrnika. Poznať význam pijavice v medicíne.</i></p> <p><i>Poznať na ukážke raka.</i></p> <p><i>Uviest' potravu pijavice.</i></p> <p><i>Zdôvodniť vplyv čistoty vody na život raka. Uviest' príklad potravy vodného bezstavovca.</i></p> <p><i>Poznať na ukážke jeden druh hmyzu žijúceho vo vode a jeden druh žijúceho na brehu.</i></p> <p><i>Uviest' význam lariev hmyzu pre vodné živočíchky.</i></p>
<p><i>Ryby. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov, význam.</i></p>	<p><i>Opísať na ukážke prispôsobenie kapra životu vo vode.</i></p> <p><i>Uviest' príklad ryby žijúcej v stojatej a tečúcej vode.</i></p> <p><i>Rozlíšiť potravu bylinožravej a dravej ryby.</i></p>
<p><i>Živočíchky žijúce vo vode a na brehu. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov, význam.</i></p>	<p><i>Rozlíšiť na ukážke skokana a mloka.</i></p> <p><i>Opísať život skokana vo vode a na brehu.</i></p> <p><i>Uviest' príklad potravy skokana a užovky.</i></p> <p><i>Rozlíšiť vretenicu a užovku podľa vonkajších znakov.</i></p>
<p><i>Vodné vtáky. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov, význam.</i></p>	<p><i>Opísať prispôsobenie vtákov na plávanie, potápanie a brodenie.</i></p> <p><i>Opísať spôsob prijímania potravy kačice a labute. Uviest' príklad vtáka živiaceho sa drobnými živočíchmi v plytkej vode.</i></p> <p><i>Uviest' príklad potravy dravého vodného vtáka.</i></p>
<p><i>Vodné cicavce. Poznávanie podľa vonkajších znakov a životných prejavov, význam.</i></p>	<p><i>Uviest' význam plávacích blán a chvosta vydry a bobra.</i></p> <p><i>Uviest' príklad potravy bobra a vydry.</i></p> <p><i>Opísať spôsob stavania obydlia bobra.</i></p> <p><i>Uviest' význam vodných cicavcov.</i></p>
<p><i>Život na poliach a lúkach</i></p>	
<p><i>Polia, lúky, pastviny. Druhovú rozmanitosť, vplyv ľudskej činnosti.</i></p>	<p><i>Rozlíšiť pole a lúku, zdôvodniť rozdiely.</i></p> <p><i>Vysvetliť význam skupín drevín medzi lánmi polí. Zdôvodniť nevhodnosť vypaľovania trávy.</i></p> <p><i>Uviest' príklad živočícha, ktorého môže ohroziť rozoranie medzí.</i></p>
<p><i>Rastliny a huby na lúkach.</i></p>	<p><i>Poznať na ukážke tri lúčne byliny.</i></p>

<p><i>Poznávanie podľa vonkajších znakov, život počas roka, význam.</i></p>	<p><i>Pomenovať jednu liečivú lúčnu rastlinu. Poznať hubu pečiariku podľa typických znakov. Uviesť príklad živočícha živiaceho sa lúčnymi bylinami. Uviesť význam lúčnych tráv.</i></p>
<p><i>Obilniny. Krmoviny. Olejniny a okopaniny. Poznávanie, život počas roka, význam pre výživu človeka a hospodárskych zvierat.</i></p>	<p><i>Poznať na ukážke a pomenovať pšenicu, ovos a kukuricu. Uviesť príklady významu obilnín pre človeka. Uviesť príklad troch výrobkov z obilnín. Poznať a pomenovať na ukážke d'atelinu. Uviesť príklad krmoviny, ako potravy hospodárskych zvierat. Vysvetliť význam „zeleného hnojenia“. Poznať na ukážke a pomenovať slnečnicu a repku. Porovnať význam slnečnice, repky a repy. Poznať na ukážke a pomenovať ľuľok zemiakový. Vysvetliť význam zemiakovej hľuzy pre človeka.</i></p>
<p><i>Bezstavovce žijúce na lúkach a poliach. Poznávanie podľa vonkajších znakov, život počas roka, význam.</i></p>	<p><i>Uviesť význam dážd'ovky pre kvalitu pôdy. Poznať na ukážke dva druhy hmyzu žijúceho na lúke a poli. Uviesť príklad hmyzu, ktorý po premnožení ohrozuje pestované rastliny na poli. Uviesť príklad živočícha, ktorý sa živí hmyzom na poli alebo lúke.</i></p>
<p><i>Obojživelníky a plazy žijúce na lúkach a poliach. Poznávanie podľa vonkajších znakov, život počas roka, význam.</i></p>	<p><i>Odlíšiť skokana a ropuchu podľa spôsobu pohybu. Uviesť príklad potravy ropuchy. Uviesť význam ropuchy a jašterice pre život na lúkach a poliach.</i></p>
<p><i>Vtáky žijúce na lúkach a poliach. Poznávanie podľa vonkajších znakov, život počas roka, význam.</i></p>	<p><i>Poznať na ukážke tri vtáky žijúce na lúke a poli. Uviesť význam jarabice a bažanta pre život na poli. Preukázať na príklade význam dravých vtákov pre život na poliach a lúkach.</i></p>
<p><i>Cicavce žijúce na lúkach a poliach. Poznávanie podľa vonkajších znakov, život počas roka, význam.</i></p>	<p><i>Poznať na ukážke tri cicavce žijúce na lúke a poli. Rozlíšiť zajaca a kráľika. Usporiadať potravinový vzťah hraboš, sokol, obilniny. Uviesť dôsledky premnoženia hrabošov, myši a sýsľov na poli.</i></p>

Námety praktických aktivít

- *Pozorovanie vybraných rastlinných alebo živočíšnych objektov lupou a mikroskopom.*

- *Poznávanie lesných bylín (podľa prírodnín, herbárových položiek, obrazov, atlasov a pod.).*
- *Poznávanie a rozlišovanie jedlých a jedovatých húb. Pozorovanie machu lupou alebo mikroskopom.*
- *Pozorovanie schránok mäkkýšov lupou a ich rozlíšenie (ulita, lastúra). Pozorovanie vonkajších znakov a spôsob pohybu rýb v akváriu.*
- *Poznávanie poľných a lúčnych rastlín a živočíchov (v životnom prostredí, podľa atlasu, obrazov, herbárových položiek, trvalých preparátov, a pod.).*

Námety na samostatné pozorovania (krátkodobé, dlhodobé)

- *Stopy živočíchov v lese.*
- *Život listnatých a ihličnatých drevín počas roka.*
- *Hniezdenie vtákov.*
- *Vonkajšie znaky a prejavy života vodných mäkkýšov v akváriu.*
- *Vplyv znečistenej vody na vodné mikroorganizmy.*
- *Rast obilniny od siatia po žatvu.*
- *Rast ľuľka zemiakový od sadenia po zber hľúz.*

Námety na tvorbu projektov

- *Les a lesné spoločenstvá v okolí našej obce (mesta, školy, bydliska).*
- *Vodné a brehové organizmy v okolí našej obce (mesta, školy, bydliska).*
- *Vplyv znečistenia ovzdušia na stav drevín v našej obci (meste, okolí školy).*
- *Vplyv znečistenia vody na život rýb a iných vodných organizmov v okolí.*
- *Výskyt obojživelníkov v okolí môjho bydliska.*
- *Liečivé rastliny v mojom okolí.*
- *Výskyt vtákov v okolí môjho bydliska (školy, parku, sídliska).*
- *Vplyv krmidiel a hniezdných búdok na rozšírenie a ochranu vtákov v našej obce (okolí školy, bydliska).*

Človeka spoločnosť

Predmet : **DEJEPIS**

Časová dotácia: 1 vyuč. hod. týždenne

CHARAKTERISTIKA

Dejepis patrí do oblasti spoločenskovedných predmetov a predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. V jeho priebehu sa žiaci

postupne oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach, kultivuje sa ich historické vedomie a sú vedení k úcte k vlastnému národu, iným národom a etnikám, k rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti.

CIEĽ PREDMETU

- získať základné poznatky z národných i svetových dejín
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období
- poznať regionálne dejiny v kontexte národných i svetových dejín
- vychovávať k národnej hrdosti, k vyššiemu stupňu národného povedomia
- viesť žiakov k prirodzenému negatívnemu postoju k rasizmu, xenofóbii a k akémukoľvek druhu diskriminácie
- vytvárať a formovať kritické historické vedomie, vytvárať si postupne vlastný názor na rôzne dejinné udalosti
- zaraďovať historické udalosti, procesy a osobnosti chronologicky a synchronicky, zaraďovať ich aj priestorovo
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
- určiť príčiny jednotlivých histor. udalostí, vymedziť ich dôsledky, rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj
- naučiť žiakov pracovať s historickými prameňmi hmotnými, písomnými i obrazovými
- získavať informácie z rôznych zdrojov, naučiť sa informácie vyberať, odlišovať podstatné od nepodstatného, porovnávať, systematizovať, zovšeobecňovať, kriticky hodnotiť
- aktívne učenie – proces hľadania, objavovania a konštruovania poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení
- výsledky vlastného skúmania prezentovať formou referátov a projektov
- využiť medzipredmetové vzťahy – aplikovať poznatky napr. z geografie, prírodopisu, literatúry či dejín umenia pri skúmaní historických udalostí

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE, KTORÉ PREDMET ROZVÍJA

- poznanie minulosti svojho národa, národov Európy i sveta, vývoja ľudskej spoločnosti
- orientácia v čase a priestore
- získanie základných schopností a zručností poznávať historický materiál
- pochopenie príčin a dôsledkov historických udalostí
- rozvoj schopnosti čítať a interpretovať historické mapy, obrázky, fotografie, tabuľky, grafy a pod.
- rešpektovanie hodnoty pozitívnych medziľudských vzťahov, uvedomenie si potreby mierového spolunažívania všetkých národov

- schopnosť vidieť veci a javy vo vzájomných súvislostiach, systematizovať aj zovšeobecňovať poznatky
- kultivované vyjadrovanie vlastných myšlienok, názorov, postojov k dejinným udalostiam a ich obhajovanie
- úcta k vlastnému národu i k iným národom a národnostiam
- pochopenie a rešpektovanie kultúrnych, náboženských a iných odlišností ľudí a spoločností
- budovanie kladného vzťahu ku všetkým humánnym a demokratickým hodnotám

PRIEREZOVÉ TÉMY

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Environmentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Regionálna výchova
- Vlastenecká výchova
- Ľudské práva
- Ochrana života a zdravia
- Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

METÓDY A FORMY PRÁCE

- motivačný, riadený alebo heuristický rozhovor
- krátky výklad, diskusia
- problémové úlohy (napr. žiaci poznajú fakty a z nich vyvodlia dôsledky alebo poznajú dôsledky a hľadajú k nim príčiny)
- demonštrácia – predvedenie histor. prameňa, jeho skúmanie individuálne alebo skupinové, vyvodenie záverov
- samostatná práca s rôznymi zdrojmi informácií – učebnica, encyklopédie, slovník cudzích slov, atlas, noviny, časopisy, historická beletria, obrazový materiál, fotografie, internet...
- sledovanie a následný rozbor dokumentárneho filmu s historickou tematikou
- exkurzia
- návšteva múzea – obhliadka expozície
- pedagogicko – muzejná činnosť (vyučovacia hodina realizovaná v priestoroch múzea)
- využitie poznatkov v praxi – napr. tvorba rodokmeňa
- tvorba referátov, projektov
- didaktické hry (napr. simulačné, dramatické hry)
- tvorba krížoviek s tajničkou, hádaniek, rébusov, zábavných problémových úloh
- dejepisný kvíz

HODNOTENIE

Hodnotenie a klasifikácia žiakov sú realizované v súlade s Metodickými pokynmi č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s účinnosťou od 1. mája 2011. Pri hodnotení sa dbá na motivačnú funkciu hodnotenia, kombinovanie klasifikácie s ústnym hodnotením a rešpektujú sa vekové a individuálne osobitosti žiaka. Podkladom pre hodnotenie s klasifikáciu sú:

- úroveň vedomostí z jednotlivých prebratých tém prejavene formou ústnej odpovede
- súhrnné poznatky získané z celého tematického celku
- schopnosť pracovať s učebnicou, historickým prameňom a mapou
- aktívna práca počas vyučovacej hodiny
- prejavovaný záujem nad rámec stanovených povinností – príprava projektov, referátov, prezentácií, zapojenie sa do súťaží

OBSAH PREDMETU V 5. ROČNÍKU

I. Od blízkeho k vzdialenému

1. Priestor a čas

1. Prečo sa učíme dejepis
2. Prírodný a historický čas
3. Časová priamka
4. Sviatky a pamätné dni

2. Stopy minulosti okolo nás

5. Hmotné pramene
6. Obrazové pramene
7. Písomné pramene
8. Práca historika
9. Priestor na mape
10. Múzeá
- 11.

II. Človek v premenách priestoru a času

1. Človek minulosti a človek súčasnosti

1. Spôsob obživy človeka
2. Hradiská a mestá
3. Rodina

2. Človek premýšľajúci a vynachádzavý

4. Človek, vládca prírody?
5. Ako si človek zmenšoval svet
6. Ľudia v pohybe
7. Práca

8. Detská práca

III. Človek a komunikácia

1. Pamäť ľudstva

1. Vznik písma
2. Prvé knihy
3. Médiá

2. Duchovný život človeka

4. Vznik náboženstiev
5. Regionálna povesť

3. Keď zlyhá komunikácia

6. Vojny v dejinách

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE, KTORÉ PREDMET ROZVÍJA

- poznanie minulosti svojho národa, národov Európy i sveta, vývoja ľudskej spoločnosti
- orientácia v čase a priestore
- získanie základných schopností a zručností poznávať historický materiál
- pochopenie príčin a dôsledkov historických udalostí
- rozvoj schopnosti čítať a interpretovať historické mapy, obrázky, fotografie, tabuľky, grafy a pod.
- rešpektovanie hodnoty pozitívnych medziludských vzťahov, uvedomenie si potreby mierového spolunažívania všetkých národov
- schopnosť vidieť veci a javy vo vzájomných súvislostiach, systematizovať aj zovšeobecňovať poznatky
- kultivované vyjadrovanie vlastných myšlienok, názorov, postojov k dejinným udalostiam a ich obhajovanie
- úcta k vlastnému národu i k iným národom a národnostiam
- pochopenie a rešpektovanie kultúrnych, náboženských a iných odlišností ľudí a spoločností
- budovanie kladného vzťahu ku všetkým humánnym a demokratickým hodnotám

POŽIADAVKY NA VÝSTUP PODĽA CIEĽOV A OBSAHU

1. Od blízkeho k vzdialenému

1. vymenovať zmeny, ktoré sa v ich obci udiali počas ich života
2. chápať rozdiel medzi prírodným a historickým časom
3. zostaviť tabuľku dátumov, sviatkov a pamätných dní
4. vedieť zaradiť letopočet do príslušného storočia, rozlíšiť dátum a letopočet, vyznačiť na časovej priamke významné udalosti, rozpoznať pojmy p.n.l. a n.l.
5. chápať pojem generácia, zostaviť rodostrom svojej rodiny

6. poznať historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pamätník, pamätná tabuľa v obci
7. poznať jednotlivé druhy historických prameňov, rozdiel medzi múzeom a archívom, pochopiť význam rodinného albumu pre život rodiny
8. pátrať po starých školských učebniciach, zošitoch, pomôckach a zoznámiť sa so školou v minulosti

2. Človek v premenách priestoru a času

1. vedieť sa orientovať na dejepisnej mape, poznať rozdiel medzi mapou a glóbusom
2. chápať príčiny sťahovania ľudí v minulosti a prítomnosti
3. vysvetliť pojem kolonizácia
4. vedieť zostaviť tabuľku najdôležitejších druhov dopravy a dopravných prostriedkov v chronologickej postupnosti a vedieť porovnať spôsob dopravy v minulosti a prítomnosti, poznať vplyv rozvoja dopravy na životné prostredie
5. charakterizovať život lovcov, zberačov, roľníkov v minulosti, vysvetliť oddelenie remeselníkov od roľníkov a zhodnotiť význam špecializácie remesiel
6. chápať rozdiel medzi výmenným a peňažným obchodom
7. chápať rozdiely medzi prírodnou a umelou energiou a vedieť uviesť príklady využívania prírody v prospech človeka
8. vedieť zdôvodniť príčiny neustáleho hľadania nových zdrojov energie
9. poznať vynálezy, ktoré pomohli človeku využiť energiu vo vlastný prospech, vedieť uviesť príklady zneužívania prírody človekom
10. poznať najčastejšie druhy detskej práce a vedieť zaujať stanovisko k problému detskej práce

3. Človek a komunikácia

1. zhodnotiť význam vynálezu písma, vymenovať najstaršie druhy písma a materiálov na písanie
2. poznať prostriedky dorozumievania sa ľudí v minulosti
3. vymenovať druhy moderných masovokomunikačných prostriedkov
4. vedieť definovať rozdiely medzi rukopisom a tlačenou knihou a chápať význam vynálezu kníhtlače
5. byť schopný uviesť dôsledky vojen pre človeka, zdôvodniť príčiny vojen v minulosti a prítomnosti
6. byť schopný vyhľadať správu o vojenskom konflikte súčasnosti

PRIEREZOVÉ TÉMY

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Environmentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Regionálna výchova
- Vlastenecká výchova
- Ľudské práva
- Ochrana života a zdravia

- Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

METÓDY A FORMY PRÁCE

- motivačný, riadený alebo heuristický rozhovor
- krátky výklad, diskusia
- problémové úlohy (napr. žiaci poznajú fakty a z nich vyvodlia dôsledky alebo poznajú dôsledky a hľadajú k nim príčiny)
- demonštrácia – predvedenie histor. prameňa, jeho skúmanie individuálne alebo skupinové, vyvodenie záverov
- samostatná práca s rôznymi zdrojmi informácií – učebnica, encyklopédie, slovník cudzích slov, atlas, noviny, časopisy, historická beletria, obrazový materiál, fotografie, internet...
- sledovanie a následný rozbor dokumentárneho filmu s historickou tematikou
- exkurzia
- návšteva múzea – obhliadka expozície
- pedagogicko – muzejná činnosť (vyučovacia hodina realizovaná v priestoroch múzea)
- využitie poznatkov v praxi – napr. tvorba rodokmeňa
- tvorba referátov, projektov
- didaktické hry (napr. simulačné, dramatické hry)
- tvorba krížoviek s tajničkou, hádaniek, rébusov, zábavných problémových úloh
- dejepisný kvíz

UČEBNÉ ZDROJE

Na podporu a aktiváciu vyučovania sa využívajú nasledovné zdroje:

- učebnica – Miháliková, Tonková: Dejepis pre 5. ročník základných škôl, SPN, Bratislava 2009
- mapy, odborná literatúra, tlač, rôzne druhy obrazového materiálu, internet, makety a projekty vytvorené žiakmi v predchádzajúcich škol. rokoch

HODNOTENIE

Hodnotenie a klasifikácia žiakov sú realizované v súlade s Metodickými pokynmi č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s účinnosťou od 1. mája 2011. Pri hodnotení sa dbá na motivačnú funkciu hodnotenia, kombinovanie klasifikácie s ústnym hodnotením a rešpektujú sa vekové a individuálne osobitosti žiakov

Podkladom pre hodnotenie s klasifikáciu sú:

- úroveň vedomostí z jednotlivých prebratých tém prejavene formou ústnej odpovede
- súhrnné poznatky získané z celého tematického celku
- schopnosť pracovať s učebnicou, historickým prameňom a mapou
- aktívna práca počas vyučovacej hodiny

- prejavovaný záujem nad rámec stanovených povinností – príprava projektov, referátov, prezentácií, zapojenie sa do súťaží

Výkonový štandard

1. Od blízkeho k vzdialenému

Žiak

- vie vymenovať zmeny, ktoré sa v ich obci udiali počas ich života
- chápe rozdiel medzi prírodným a historickým časom
- vie zostaviť tabuľku dátumov, sviatkov a pamätných dní
- vie zaradiť letopočet do príslušného storočia, rozlíšiť dátum a letopočet, vyznačiť na časovej priamke významné udalosti, rozpoznať pojmy p.n.l. a n.l.
- chápe pojem generácia, zostaví rodostrom svojej rodiny
- pozná historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pamätník, pamätná tabuľa v obci
- pozná jednotlivé druhy historických prameňov, rozdiel medzi múzeom a archívom, pochopil význam rodinného albumu pre život rodiny
- pátral po starých školských učebniciach, zošitoch, pomôckach a zoznámil sa so školou v minulosti

2. Človek v premenách priestoru a času

Žiak

- sa vie orientovať na dejepisnej mape, pozná rozdiel medzi mapou a glóbusom
- chápe príčiny sťahovania ľudí v minulosti a prítomnosti
- vie vysvetliť pojem kolonizácia
- vie zostaviť tabuľku najdôležitejších druhov dopravy a dopravných prostriedkov v chronologickej postupnosti a vie porovnať spôsob dopravy v minulosti a prítomnosti, pozná vplyv rozvoja dopravy na životné prostredie
- vie charakterizovať život lovcov, zberačov, roľníkov v minulosti, vysvetliť oddelenie remeselníkov od roľníkov a zhodnotiť význam špecializácie remesiel
- chápe rozdiel medzi výmenným a peňažným obchodom
- chápe rozdiely medzi prírodnou a umelou energiou a vie uviesť príklady využívania prírody v prospech človeka
- vie zdôvodniť príčiny neustáleho hľadania nových zdrojov energie
- pozná vynálezy, ktoré pomohli človeku využiť energiu vo vlastný prospech, vie uviesť príklady zneužívania prírody človekom
- pozná najčastejšie druhy detskej práce a vie zaujať stanovisko k problému detskej práce

3. Človek a komunikácia

4. Žiak

- vie zhodnotiť význam vynálezu písma, vymenovať najstaršie druhy písma a materiálov na písanie
- pozná prostriedky dorozumievania sa ľudí v minulosti
- vie vymenovať druhy moderných masovokomunikačných prostriedkov
- vie definovať rozdiely medzi rukopisom a tlačenou knihou a chápe význam vynálezu kníhtlače
- je schopný uviesť dôsledky vojen pre človeka, zdôvodniť príčiny vojen v minulosti a prítomnosti
- je schopný vyhľadať správu o vojenskom konflikte súčasnosti

Geografia

Počet hodín týždenne: 2

I. Charakteristika predmetu:

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Žiaci pochopia význam poznania zákonitosti Zeme. Kompetencie, ktoré žiaci prehĺbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom. Obsah geografie sa sústreďuje na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné. Poznanie nám pomáha posúdiť, aké je postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov.

II. Predpokladaný prínos Geografie

- Naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy.
- Rozvíjať schopnosť vyhľadať a použiť informácie o krajine a zemi pre praktické potreby (mapy, automapy, textové a dátové zdroje v tlači či v digitálnej podobe).
- Naučiť žiakov vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, naučiť ich žiť s druhými ľuďmi.
- Rozvíjať poznanie o všeobecnú rozhladenosť v súčasnom svete.
- Rozvíjať v žiakovi tvorivý štýl života.
- Rozvíjať projektové myslenie k riešeniu komplexných problémov.
- Formovať osobnosť žiaka pri tvorbe hodnôt a vkusu.

III. Časová koncepcia výchovy

5. – 9 ročník: 2 hodiny týždenne

IV. Ciele predmetu

Zmyslom zemepisného vzdelávania je zohľadňovať zásadu postupovať od známeho

k neznámemu, od jednoduchého k zložitému, od konkrétneho k abstraktnému, naučiť žiakov využívať získané vedomosti v praxi, orientovať sa v geografických informáciách a nie len získavať encyklopedické vedomosti, ale aj rozvíjať schopnosť objavovať, hľadať vzájomné vzťahy a snahu vysvetľovať ich, rozvíjať chuť učiť sa.

4.1. Kognitívne ciele

Žiaci získajú:

Schopnosť uplatňovať vedomosti v praxi.

- Používať a vedieť interpretovať mapy rôzneho druhu.
- Pracovať s informáciami o krajine ako časti Zeme aj Zeme ako celku. Ich praktické využitie v bežnom živote a schopnosť vyhľadať a použiť ich pre praktické potreby.
- Schopnosť poznať vplyv a účinek vnútorných a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme umožnia ľuďom chrániť sa pred živelnými pohromami.
- V oblasti humánnej geografie schopnosť pochopiť premeny, ktoré v krajine ovplyvnil človek.
- Všeobecný základ vedomostí o rôznych častiach sveta.
- Na základe poznania svojej krajiny a svojho regiónu vštepiť prirodzenú úctu k svojej vlasti a domovu.
- Schopnosť analyzovať.
- Schopnosť svoje projekty realizovať v projektoch.
-

4.2. Sociálne ciele

Žiaci získajú:

- Schopnosť tvoriť riešenia.
- Prostredníctvom vnímania iných kultúr získajú prirodzený negatívny postoj ku xenofóbií, rasizmu.
- Schopnosť pracovať v tíme.
- Získajú potrebu vzájomnej tolerancie a humanitárnej pomoci.

4.3. Psychomotorické ciele

Žiaci získajú:

- Návyky pracovať s doplnkovou literatúrou a informáciami.
- Návyky pracovať s CD.
- Návyky pracovať s internetom.
- Danosti vedieť čítať mapu.
- Danosti vedieť vypočítať mierku mapy.
- Rozumieť grafom a diagramom.
- Tvorit' mentálne mapy so symbolmi.

V. Obsah vzdelávania:

Čím je to zaujímavé? Kde to je? Ako to vyzerá? Ako to vzniklo? Ako tam ľudia žijú? Hlavné témy, pokiaľ to ich charakter umožňuje, sú interpretované cez regióny. Primeraná kombinácia všeobecných a konkrétnych regionálnych tém podnieti na kvalitnejšie sprostredkovanie a osvojenie geografických poznatkov, ktoré možno sumarizovať do okruhov (hlavných tém):

Zem ako planéta vo vesmíre

Získať poznatky o Zemi, tvare a jej pohyboch a uvedomiť si vplyv slnečnej energie ako základnej podmienky pre život ľudí. Riešiť problémové úlohy, vysvetliť zmeny v prírode počas roka, súvislosti vzniku podnebných a rastlinných pásiem s rozdielnym množstvom dopadajúceho slnečného žiarenia, ktoré je ovplyvnené tvarom Zeme.

Priestor na Zemi a jeho zobrazovanie

Používať mapy pri orientácii v teréne (turistické mapy, automapy, plány miest, tematické mapy) Vedieť sa orientovať na mapách – získavať a aplikovať z nich údaje v bežnom živote

Vzťah medzi zložkami krajiny

Vedieť vysvetliť prírodný charakter jednotlivých oblastí na Zemi, pochopiť fungovanie zložiek krajiny v danej oblasti, porozumieť odlišnostiam krajiny a tomu prispôbiť svoj život.

Vzťah medzi krajinou a človekom

Posúdiť život človeka v priestore, tvorený vzájomnými vzťahmi medzi prírodou a spoločnosťou. Vznik chránených území, národných parkov. Využívanie prírodných zdrojov človekom.

Ľudia na Zemi a vzťahy medzi ľuďmi

Zhodnotiť rozmiestnenie obyvateľstva na Zemi, podmienky v jednotlivých častiach Zeme a ich vhodnosť pre život človeka, vzájomné ovplyvňovanie starých a nových kultúr, existenciu rôznych kultúr vedľa seba.

Regióny Zeme

Komplexne hodnotiť regióny z hľadiska ich prírodných a kultúrnych a i. charakteristík, poznať miestny región, možnosti jeho rozvoja, cestovný ruch.

Rozdelenie obsahu do ročníkov v základnej škole

V 5. ročníku:

1. Úvod do vyučovania GEO

Prehľad získaných poznatkov, ktoré sa budú využívať v nasledujúcich tematických celkoch.

2. Objavovanie našej planéty:

Ciele:

- získať základné poznatky o vlastnostiach Zeme, postavení v slnečnej sústave a dôsledkoch, ktoré z toho vyplývajú pre prírodu, získať základné poznatky o zemskom telese a jeho pohyboch, informatívne vedieť základné pojmy, ktorými sú označené objekty vesmíru, zamerať sa na Mesiac, poznať významných objaviteľov Zeme a ich prínos, aké je využitie výsledkov vesmírneho výskumu.

Obsah:

2.1.Tvar Zeme, naša planéta vo vesmíre:

2.1.2.Tvar Zeme

2.1.3. Naše miesto vo vesmíre

2.1.4. Mesiac – prirodzená družica Zeme

2.1.5. Pohyby Zeme – prečo sa striedajú deň a noc

2.1.6. Pohyby Zeme – prečo sa striedajú ročné obdobia

2.2. Objavovanie Zeme a vesmíru:

2.2.1. Povrch Zeme

2.2.3. Cesty objaviteľov do rôznych častí Zeme

2.2.4. Objavovanie vesmíru a využitie kozmonautiky

3. Mapa a glóbus:

Ciele:

- poznať základné charakteristiky mapy a glóbusu, rozumieť mierke mapy, vedieť čítať fyzickogeografickú mapu a vyvodzovať z nej základné charakteristiky zobrazovaného územia, určovať polohu miesta na mape podľa polorúľ a zemepisných súradníc, informatívne vedieť o časových pásmach, precvičovať prácu s mapou.

Obsah:

3.1. Čo môžeme vidieť na glóbuse

3.2. Čo môžeme vidieť na mape

3.3. Prečo je na Zemi rôzny čas?

3.4. Vychádzka do okolia

4. Cestujeme a spoznávame našu Zem:

4.1.Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda:

Ciele:

- vlastností, procesy, vnútorné a vonkajšie činitele utvárajúce reliéf, vznik zemetrasení a ich rozšírenie, ovzdušie, jeho zloženie a procesy v ňom prebiehajúce, podnebie a počasie, podnebné pásma a prúdenie vzduchu, vodstvo a jeho význam, činnosť ľadovca, šírková pásmovitosť a výšková stupňovitosť, vytvoriť a prezentovať svoj projekt.

Obsah:

- 4.1. 1. Cesta do hlbín Zeme
- 4.1. 2. Sopky – okná do hlbín Zeme
- 4.1. 3. Ohnivé miesta na Zemi a zemetrasenie
- 4.1. 4. Činnosť vody – život rieky
- 4.1. 5. Činnosť ľadovca
- 4.1. 6. Činnosť vetra
- 4.1. 7. Atmosféra – vzdušný obal Zeme
- 4.1. 8. Aké bude počasie?
- 4.1. 9. Rozmanité krajiny Zeme
- 4.1.10. Dažďové pralesy
- 4.1.11. Polárne krajiny
- 4.1.12. Život vo vysokých pohoriach

4.2. Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek:

Ciele:

- prejavy ľudskej činnosti v jednotlivých typoch sídel, porovnať prírodnú a človekom pozmenenú krajinu, čo predstavujú kultúrne pamiatky UNESCO vo svete a na Slovensku.

Obsah:

- 4.2.1. Mestá a dediny
- 4.2.2. Pamiatky UNESCO
- 4.2.3. Projekt
- 4.2.4. Otestujte sa!

V 5. ročníku sú obsahom štúdia geografie základné zákonitosti, ktoré sú interpretované v praktickej rovine a poskytované motivačným spôsobom.

Geografické cvičenia a pozorovania – 5., 6., 7. 8. a 9. ročník

Ciele a obsah:

- práca s mapami (orientácia mapy a na mape), mierka mapy, výpočet vzdialeností podľa mierky mapy, sledovanie zhoršovania životného prostredia v okolí školy, svojho bydliska,
exkurzia do chránenej alebo znečistenej oblasti, tvorba grafov a diagramov, praktická činnosť s buzolou - určovanie azimutu na mape a v krajine,

Opakovanie učiva – 5., 6., 7. 8. a 9. ročník

Priebežný a záverečný prehľad získaných vedomostí z jednotlivých tematických celkov.

Obsah učiva v ročníkoch 6. – 9. sa opiera o spoznávanie jednotlivých regiónov Zeme systémom od najvzdialenejších oblastí po najbližšie (nadväzuje na základy geografických poznatkov z vlastivedy). . Každý z regiónov je rozdelený na tri vzájomne previazané organické súčasti:

- A) Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem.
B) Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou).
C) Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne.

V. Prehľad tematických celkov a odporúčaný počet hodín

5. ročník

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Úvod do vyučovania GEO 1
2. Objavovanie našej planéty
Tvar Zeme, naša planéta vo vesmíre 5
Objavovanie Zeme a vesmíru 4
Mapa a glóbus 10
3. Cestujeme a spoznávame našu Zem
Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda 21
Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek 7
4. Písomné práce 2
5. Vyhodnotenie písomných prác 2
6. Testy 4
7. Projekty, prezentácie 2
8. Geografické cvičenia a pozorovania 4
9. Šk. kolo GEO 1
10. Vyhodnotenie práce žiakov v I. polr. 1
11. Otestujte sa! 1
12. Záverečné hodnotenie 1

VII. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania:

7. Metódy a formy práce

Metódy:

Didaktický aspekt:

Slovné metódy:

- monologické (rozprávanie, opisovanie, vysvetľovanie, výklad, prednáška)
- dialogické (rozhovor, dialóg, diskusia)
- metódy písomných prác (písomné cvičenia)
- metódy práce s učebnicami, knihami a textovým materiálom.

Demonštračné metódy:

- pozorovanie predmetov, javov
- predvádzanie (demonštrácia) predmetov, modelov, činností, pokusov

- demonštrácia statických obrazov, schém

Praktické metódy:

- nácvik pracovných zručností (mapa, buzola, atlas,...)
- grafické a výtvarné činnosti.

Psychologický aspekt:

- metódy odovzdávania poznatkov (sprostredkujúce)
- metódy samostatnej práce žiakov (heterodidaktické: učiteľ dominuje, autodidaktické: žiak je sám sebe učiteľom)
- metódy bádateľské, výskumné, problémové
- metódy myslenia
- metódy tvorivej aktivity

Logický aspekt:

- postup porovnávací
- postup indukčný
- postup dedukčný
- postup analyticko-syntetický

Procesuálny aspekt:

- Motivačné metódy
- Expozičné metódy - metódy k vyvodzovaniu nového učiva:
 - metódy slovného prejavu - monologické a dialogické, metódy práce s učebnicou,
 - metódy zmyslového nazerania - pozorovanie, demonštrácia pokusov, pomôcky
 - metódy manipulácie s predmetmi - pokusy, didak. Hry a fixačné metódy, ktoré vedú k upevňovaniu, precvičovaniu poznatkov
 - metódy ústneho opakovania - pamäťová reprodukcia naučeného textu
 - metódy písomného opakovania úloh - frontálne písomne práce, zápisy prebratého učiva, samostatné riešenie úloh
- Diagnostické metódy metódy ústneho preverovania a klasifikácie, písomné metódy preverovania a klasifikácie, metódy praktických prác. Aplikačné metódy

Aktivizujúce metódy – interaktívny aspekt

- Diskusné metódy
- Kooperatívne vyučovanie
- Prípadové metódy (vrátane situačnej metódy)
- Hranie rolí (dramatizácia, inscenačné metódy)
- Simulačné metódy
- Projektové metódy
- Metóda objavovania a riadeného objavovania
- Výskumné metódy

- Didaktické hry
- Heuristické (získavanie skúsenosti z tvorivej činnosti etapovým riešením problému), brainstorming

Formy:

Metodické formy výučby:

- výkladové formy: rozprávanie, prednáška, objasňovanie, opis
- demonštračné formy: demonštrácia experimentu, postupu činnosti, ukážky riešenia úloh, zostavenia plánu, ukážky predmetov, javov, zobrazení.
- dialogické formy: rozhovor, beseda, diskusia, skúšanie
- formy samostatnej práce žiakov: samostatné štúdium, žiacky experiment, pokus, diskusia medzi žiakmi, cvičenie: experimentálne a teoretické, písomné grafické práce (riešenie testu, príprava referátu, počítačovej prezentácie)

Sociálne formy výučby:

- frontálna práca
- individuálna práca
- skupinová práca

Organizačné formy výučby

- praktické aktivity
- skupinové vyučovanie, práca dvojíc
- vychádzka
- projektové vyučovanie
- výučba s riešením problémov
- objavujúce vyučovanie
- frontálna práca
- individuálna práca
- domáca práca

VIII. Prierezové témy

Pri jednotlivých tematických celkoch budem využívať aj prierezové témy a vzťahy s inými predmetmi.

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Environmentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Dopravná výchova
- Ochrana života a zdravia
- Tvorba projektu a prezenčné zručnosti
- Ľudské práva

- Výchova k manželstvu a rodičovstvu

IX. Prepojenie s inými predmetmi:

- dejepis, biológia, matematika, výtvarná výchova, etická výchova, fyzika, informatika,...

X. Učebné zdroje

Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice Geografie pre 5. ročník ZŠ autori RNDr. Ivan Ružek, PaedDr. Monika Ružeková, RNDr. Peter Likavský CSc., RNDr. Mária Bizubová, 2009, pre 6. ročník ZŠ a ... autori RNDr. Peter Likavský CSc,

RNDr. Ivan Ružek, PaedDr. Zuzana Vaňková, PaedDr. Monika Ružeková, 2009, pre 7. ročník ZŠ a ... autori RNDr. Ladislav Tolmáči, PhD., RNDr. Daniel Gurňák, PhD., RNDr. František Križan, PhD., RNDr. Terézia Tolmáčiová, PhD, 2010, Zemepis 9 autori RNDr. Ladislav Tolmáči a kol., 2009, a staršie, Zemepisné čítanky 1. a 2. diel r. 1995, pracovné zošity pre 5. – 8. ročník - r. vydania 2010, 2011, odborná literatúra, odborné časopisy / GEO, Ľudia a Zem / náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky, atlas, encyklopédie, geografické pomôcky, multimedialna tabuľa, mapy, internet, DVD, video, prezentácie a projekty žiakov. Nové učebnice pre 8. ročník – nie sú. Používať sa zatiaľ budú

staré učebnice pre 6r. ZŠ – EU, 2006, 2007.

XI. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia prebieha v súlade s **Metodickým pokynom č. 22/2011** na hodnotenie žiakov základnej školy.

V procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje práva dieťaťa a humánne sa správa voči žiakovi. Predmetom hodnotenia vo výchovno-vzdelávacom procese sú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacích predmetoch v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku. Hodnotenie slúži ako prostriedok pozitívnej podpory zdravého rozvoja osobnosti žiaka.

Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho predmetu Geografia sú:

- a) známky alebo slovné hodnotenie za ústne odpovede
- b) známky alebo slovné hodnotenie za písomné práce, didaktické testy, grafické práce, praktické práce
- c) posúdenie prejavov žiaka podľa čl. 1 ods. 8.

Formy hodnotenia: / diagnostické metódy /

Písomné preverenie vedomostí

2 písomné práce (I. polrok – 1, II. polrok – 1)

Ústne preverenie vedomostí (najmenej 1 ústna odpoveď v každom polroku)

Formy hodnotenia:

a) diagnostické metódy:

- ústne a písomné odpovede
- tematické testy
- didaktické testy – Didakta Z
- tvorba a prezentácia projektov a prezentácii v powerPointe
- referáty z čítanky
- práca v pracovnom zošite
- zapájanie sa do Geografickej olympiády

b) klasifikačné:

známky od 1 – 5

Percentuálna úspešnosť žiaka - hodnotenie žiaka testovou formou:

100% – 90% výborný

89% – 75% chválitebný

74% – 50% dobrý

49% – 30% dostatočný

29% – 0% nedostatočný

XII. Požiadavky na výstup:

Používať a interpretovať mapy rôzneho druhu. Práca s informáciami o krajine ako časti Zeme, aj Zeme ako časti celku. Ich praktické využite v bežnom živote a schopnosť vy-

hľadať a použiť ich pre praktické potreby. Poznať vplyv a účinok vnútorných a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme umožnia ľuďom chrániť sa pred živelnými pohromami. V ob-

lasti humanitarnej geografie vyučovanie sa zameriava na človeka na Zemi, na premeny, kto-

rými ovplyvnil krajinu a perspektívy rozvoja pre budúcnosť.

Obsahový a výkonový štandard pre 5. ročník:

A. Objavovanie našej planéty

Tvar Zeme, naša planéta vo vesmíre

- Vedieť opísať tvar Zeme podľa glóbusu.
- Predviesť s glóbusom rotáciu Zeme okolo osi a obeh Zeme okolo Slnka.
- Vysvetliť príčiny striedania dňa a noci a ako to súvisí s otáčaním Zeme okolo osi.
- Poznať čas otočenia Zeme okolo osi a obehu okolo Slnka.

Objavovanie Zeme a vesmíru

- Porovnať povrch Zeme v jednotlivých častiach, vymenovať a ukázať na mape a glóbusu oceány, svetadiely.
- Vedieť opísať cesty objaviteľov rôznych častí Zeme.

B. Mapa a glóbus

- Na glóbose určiť zemskú os, severný pól, južný pól.
- Schematicky zakresliť zemeguľu, vyznačiť na nej póly a zemskú os.
- Znázorniť obeh Zeme okolo Slnka pomocou glóbusu a podľa nákresu.
- Určiť svetové strany na mape a v teréne.
- Zdôvodniť vytvorenie geografickej siete a opísať ju.
- Vysvetliť pojmy rovník, poludník a používať ich pri práci s mapou a glóbusom.
- Na nákrese pomenovať časti Zeme, sev., juž., záp., vých. pologuľa.
- Na glóbose opísať priebeh rovnobežiek, poludníkov, SPK, OR, OK, rovník, nultý a 180 poludník, opísať geografickú sieť.
- Určiť polohu ľubovoľného miesta na Zemi geografickými súradnicami.
- Vedieť čítať základné údaje z mapy.
- Opísať, čo zobrazuje mapa podľa legendy v rôznych mierkach.
- Vedieť čítať a interpretovať údaje z máp, plánov a iných zdrojov.

C. Cestujeme a spoznávame našu Zem

Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda

- Odlíšiť nížiny a vysočiny.
- Určiť na mape vybrané povrchové celky, opísať ich polohu, orientovať sa na mape.
- Poznať názvy najvyšších vrchov pohorí, vedieť ich porovnať podľa výšky.
- Porozprávať o zaujímavosti o nástrahách vysokých pohorí.
- Určiť na mape sopečné oblasti, najvyššie položenú náhornú plošinu na svete, najvyššie pohorie na svete, oblasti zemetrasení.
- Opísať ich výnimočnosť.
- Vysvetliť ako vzniká sopečná činnosť, zemetrasenie na základe pohybu zemských krýh.
- Určiť na mape sopečný pás a ktoré oblasti sveta sú najviac ohrozené, známe sopky vo svete a na SR.
- Určiť a ukázať na mape rozloženie podnebných pásiem.
- Zdôvodniť pásmovitosť podnebia v súvislosti s množstvom slnečného žiarenia.
- Porovnať pôsobenie, ako ovplyvňuje geo. Šírka, vzdialenosť od oceána, nadmorská výška, morské prúdy na podnebie svetadielov a ich častí.
- Určiť na mape monzúnové oblasti, význam monzúnov aj hrozba povodní.
- Porovnať nadmorskú výšku snežnej čiary v jednotlivých častiach Zeme.
- Zdôvodniť prečo sa na vrchole vysokých pohorí nachádza sneh, hoci ležia blízko rovníka a porovnať ich so Škandinávskymi vrchmi.
- Určiť na mape toky riek, polohu jazier a vodopádov.
- Vysvetliť vznik morských prúdov a ich vplyv na podnebie priľahlých krajín.
- Charakterizovať obeh vody v prírode.

- Vysvetliť činnosť riek na príkladoch – doliny, jaskyne, meandre, mŕtve ramená, delta.
- Porovnať činnosť riek a ľadovca.
- Určiť oblasti, kde prevládajúcim krajinným činiteľom je vietor a čo vytvára.
- Určiť podľa mapy rozloženie typov krajín na Zemi.
- Ako súvisí rozloženie rastlinných a živočíšnych pásiem s podnebnými pásmami.
- Opísať zásahy človeka do prírody.
- Opísať polohu národných parkov sveta a Slovenska.

Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek

- Porovnať mestské a vidiecke sídla.
- Uviesť príklady miest jednotlivých svetadielov.
- Charakterizovať a porovnať, aké je zastúpenie mestského obyvateľstva vo svete.
- Vysvetliť, čo predstavujú kultúrne pamiatky UNESCO.
- Vymenovať a charakterizovať najvýznamnejšie pamiatky UNESCO sveta a SR.

OBČIANSKA NÁUKA

I. Charakteristika predmetu:

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vede ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

II. Predpokladaný prínos

Kompetencie občianske

Žiak sa naučí:

- uvedomiť si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňovať a ochraňovať princípy demokracie
- vyvážene chápať svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti
- uvedomiť si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k povinnostiam, prispievať k naplneniu práv iných
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti

- sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporovať udržateľnosť kvality životného prostredia

Kompetencia riešiť problémy

- pri riešení problémov uplatňovať vhodné metódy založené na tvorivom myslení
- otvorenosť pri riešení problémov, formulovať argumenty a dôkazy na obhájenie svojich názorov
- pri jednotlivých riešeniach spoznávať klady a zápory a uvedomovať si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika.
- vytvárať predpoklady na konštruktívne riešenie konfliktov

III. Časová koncepcia výchovy

5., 6., 7. ročník 1 vyučovací hodina týždenne, 8. ročník 30 min. týždenne, 9. roč. 1 hodina týždenne

IV. Ciele predmetu

- Všeobecný cieľ vzdelávania v rámci predmetu občianska výchova:
 - podporovať vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
 - utvárať vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí,
 - viesť žiakov k realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu,
 - akceptovať vlastnú osobnosť a osobnosť druhých ľudí,
 - viesť žiakov k aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerance,
 - vytvárať pozitívne vzťahy k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
 - rozpoznávať stereotypné názory na postavenie muža a ženy,
 - získať základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
 - uplatňovať vhodné komunikačné prostriedky k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
 - k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
 - vytvárať schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
 - rešpektovať a uplatňovať mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania a prebrať zodpovednosť za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.
- Špecifické (konkrétne) ciele vzdelávania :

Žiak:

- Vie vysvetliť poslanie a funkcie rodiny, svoje miesto v rodine.
- Pozná pravidlá v rodine, vie ich objasniť na príklade svojej rodiny.
- Vie vysvetliť práva a povinnosti členov rodiny.
- Na príkladoch vie uviesť fungovanie vzťahov v širšej rodine.
- Vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby využívania voľného času v rodine.
- Vie pomenovať tri základné roly v triede.
- Vie rozlíšiť kladné i záporné vlastnosti seba i svojich spolužiakov.
- Aktívne sa podieľa na tvorbe pravidiel v triede a v škole a riadi sa nimi.
- Zapája sa do práce v záujmových útvaroch školy a do mimoškolských aktivít.
- Uvedomuje si význam hodnôt, týkajúcich sa rodiny a školy vo svojom živote.
- Vie získavať informácie o školskom systéme v SR a EÚ.

V. Obsah vzdelávania

Človek a spoločnosť :Je zameraný na vytváranie základných predstáv o sociálnych rolách človeka v spoločnosti prostredníctvom spoznávania najbližšieho sociálneho prostredia žiakov, uvedomenia si svojho miesta a vzťahu k tomuto prostrediu.

Žiaci si tento obsah osvojujú prostredníctvom základných pojmov, ktoré sú schopní reprodukovať primerane veku opisným spôsobom /nie presnými definíciami/.

Sú to pojmy: rodina, poslanie rodiny, funkcie rodiny, rodinný rozpočet, vzťahy generácií v rodine, sociálne roly otca, matky, detí, starých rodičov, práva a povinnosti dieťaťa v rodine, medziľudské vzťahy, poslanie školy, školský systém v Slovenskej republike, právo a povinnosť sa vzdelávať, zmysel vzdelávania a výchovy pre človeka, práva a povinnosti žiaka, vnútorný poriadok školy.

Spoločenské správanie

Obsah

Žiaci k nácviku určitých foriem spoločenského správania si potrebujú osvojiť tieto pojmy:

zásady spoločenského styku – úcta, ohľaduplnosť, tolerancia, formy a pravidlá spoločenského styku, formy osobného kontaktu, neosobného kontaktu, správanie sa na verejnosti – pozdrav, oslovenie, správanie sa chodca a cyklistu.

Naša obec, mesto, región, vlasť.

Obsah

Aby sa žiaci mohli oboznámiť s históriou a súčasnosťou svojej obce alebo mesta, aby pochopili svoju príslušnosť k nim a svoju príslušnosť k štátu, aby si vytvorili predstavu o pojme občan, národná a štátna identita, potrebujú si osvojiť tieto pojmy: obec, mesto, región, štát /len opis, nie definíciu/, erb, vlasť, obyvateľstvo našej vlasti, štátne symboly, štátny sviatok a pamätné dni, hlavné mesto SR, zložky životného prostredia, chránené územia, ochrana historických pamiatok, vzťah človeka k prírode, občan.

Rozvoj osobnosti človeka v spoločnosti

Obsah

Na zvládnutie cieľov zameraných na spoznávanie a formovanie osobnosti žiaka, možností výchovy a sebvýchovy a zmyslu života je potrebné zvládnuť pojmy: osobnosť

človeka /len opis pojmu/, štruktúra osobnosti, typy temperamentu, regulácie osobnosti, vplyvy na formovanie osobnosti človeka – dedičné vplyvy, rodina, priatelia, škola, verejná mienka, výchova a sebvýchova, režim dňa zdravie, životospráva, voľný čas a možnosti jeho využitia, zmysel života, príprava na budúce povolanie, hodnota vzdelania, peniaze v živote človeka.

Človek a svet

Obsah

K oboznámeniu sa s procesmi poznávania sveta a vytvárania obrazu sveta, voľby hodnotovej a svetonázorovej orientácie žiaci potrebujú zvládnuť tieto pojmy: poznanie, úrovne poznania, zmyslové a rozumové poznanie, svetonázor človeka, svetonázorová a hodnotová orientácia, základné typy svetonázorov, typy náboženských svetonázorov, judaizmus, kresťanstvo, islam, potreba tolerancie.

Kultúrno-sociálne aspekty dospievania

Obsah

Tematický celok je zameraný na oboznámenie sa s procesom sociálneho dozrievania a možnosťami riešenia náročných životných situácií prostredníctvom osvojenia si základných pojmov: dospievanie, duševné zmeny v dospievaní, sebauvedomenie a sebahodnotenie v období dospievania, charakteristiky dospievania: úsilie o nezávislosť, vzdorovitosť a kritika, názorové nezhody, rozvoj racionálneho myslenia, kultúra jazyka, reči, kultúra správania, obliekania, priateľstvo, láska, prevencia náročných životných situácií: stres, fajčenie, alkoholizmus, drogy, predčasný sexuálny život.

Človek – občan – štát

Obsah

Je zameraný na vysvetlenie a pochopenie štátoprávneho usporiadania SR, ktoré je sprostredkované osvojovaním si základných pojmov: štát, vznik štátu, charakteristika štátu, štát a občan, právny štát, spoločnosť a štát, záujmové skupiny, demokracia, Ústava SR, zákonodarné orgány štátnej moci, parlament /NR SR/ a zákonodarný proces, výkonné orgány štátnej moci, vláda, prezident, územná správa, štátny rozpočet, príjmy, výdavky, dane, súdy a prokuratúra, armáda, polícia, základné ľudské práva a slobody, Deklarácia práv dieťaťa, Dohovor o právach dieťaťa, Všeobecná deklarácia ľudských práv, právo na rovnosť, diskriminácia, predsudok, právo a povinnosť, právna zodpovednosť, právo dieťaťa na prežitie, na zdarný vývoj, na slobodu názoru a jeho prejavenie, rešpektovanie dôstojnosti a súkromia, sloboda vyznania a práva menšín, rasizmus, antiseminizmus, tolerancia, zákon o rodine, funkcie rodiny, rodinný rozpočet, ochrana spotrebiteľa, práva a povinnosti spotrebiteľa, kúpa tovaru, reklamácia výrobkov, ochrana práv spotrebiteľa.

Význam právnej výchovy

Obsah

Tematický celok je zameraný na vysvetlenie významu právnych noriem ako regulátora

správania občanov štátu vo vzťahoch medzi sebou, vo vzťahu k štátnym a neštátnym inštitúciami, ktoré je sprostredkované osvojovaním si základných pojmov: zákon, nariadenie, vyhláška, záväzné nariadenie, právny systém a odvetvia práva, právna prevencia, zodpovednosť mladistvých, význam dokumentov totožnosti občana.

Základná ekonomická orientácia

Obsah

Tematický celok je zameraný na objasnenie základných ekonomických vzťahov v spoločnosti pomocou osvojovania si základných ekonomických pojmov: potreby, uspokojovanie potrieb, výroba, vstupy a výstupy, prírodné zdroje, práca, kapitál, ekonómia a ekonomika, typy ekonomík - príkazová, trhovú a zmiešanú, deľba práce, odvetvia národného hospodárstva, trhové hospodárstvo, trhový mechanizmus, ponuka, dopyt, cena, podnik, podnikanie, fyzická osoba, právnická osoba, typy a formy podnikov, podnikateľ, peniaze, ich funkcie, formy peňazí, banky, sporiteľne, poisťovne, rodinný rozpočet, štátny rozpočet, príjmy a výdavky, sociálna politika, podpora v nezamestnanosti, úrady práce, sociálne poistenie, štátna sociálna podpora, životné minimum, mzda, charitatívna činnosť.

Globálne problémy súčasného sveta

Obsah

Tematický celok je zameraný na pochopenie podstaty a príčin globálnych problémov ľudstva a hľadanie možností ako tieto problémy riešiť. Žiak sa s obsahom tematického celku oboznamuje pomocou osvojovania základných pojmov: globálna podstata sveta, vojna, militarizácia, zbrane hromadného ničenia, svetový mier, životné prostredie, ekológia, základné zložky životného prostredia, vzduch, voda, pôda, ozónové diery, skleníkový efekt, znečisťovanie ovzdušia, vody, pôdy, stratégie trvalo udržateľného života, odpady, bezodpadové technológie, odstraňovanie odpadov, obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje energie, nerastné suroviny, recyklácia, rozvojové krajiny, rozdiely medzi jednotlivými skupinami rozvojových krajín, zadlženosť rozvojových krajín, populácia, explózia, imigrácia, civilizačné choroby, zdravie, choroba, narkománia, alkoholizmus, fajčenie, strava, životná filozofia.

VI. Prehľad tematických celkov a odporúčaný počet hodín

5. ročník	<i>33 hodín ročne</i>
Úvod do vyučovania občianskej výchovy v 5. ročníku	<i>1 hodina</i>
1. TC <u>Moja rodina</u>	<i>13 hodín</i>
2. TC <u>Moja škola</u>	<i>17hodín</i>
Exkurzie, návštevy, besedy	<i>3 hodiny</i>
6. ročník	<i>33 hodín ročne</i>
Úvod do vyučovania občianskej výchovy v 6. ročníku	<i>1 hodina</i>
1. TC <u>Človek a spoločnosť</u>	<i>9 hodín</i>
2. TC <u>Spoločenské správanie</u>	<i>10 hodín</i>
3. TC <u>Moja obec, mesto, región, vlasť</u>	<i>10 hodín</i>
Exkurzie, návštevy, besedy	<i>3 hodiny</i>

7. ročník	<i>33 hodín ročne</i>
Úvod do vyučovania občianskej výchovy v 7. ročníku	<i>1 hodina</i>
1. TC <u>Rozvoj osobnosti človeka v spoločnosti</u>	<i>7 hodín</i>
2. TC <u>Človek a svet</u>	<i>11 hodín</i>
3. TC <u>Kultúrno-sociálne aspekty dospelosti</u>	<i>11 hodín</i>
Besedy so psychológom, lekárom	<i>3 hodiny</i>
8. ročník	<i>18 hodín ročne</i>
Úvod do vyučovania občianskej výchovy v 8. ročníku	<i>1 hodina</i>
1. TC <u>Človek - občan - štát</u>	<i>17 hodín</i>
9. ročník	<i>33 hodín ročne</i>
Úvod do vyučovania občianskej výchovy v 9. ročníku	<i>1 hodina</i>
1. TC <u>Základná ekonomická orientácia</u>	<i>19 hodín</i>
2. TC <u>Globálne problémy ľudstva</u>	<i>10 hodín</i>
Beseda s podnikateľom, pracovníkom úradu práce, daňového úradu a pod., prednáška lekára	<i>3 hodiny</i>

VII. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

Metódy	Formy práce
Informačnoreceptívna – výklad	Práca s učebnicou
Reproduktívna – riadený rozhovor	Individuálna práca
Heuristická – rozhovor, riešenie úloh	Skupinová práca
Didaktické hry – situačná metóda	Diskusia
Expozičná - projekt	Beseda

VIII. Prierezové témy

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Environmentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Regionálna výchova
- Vlastenecká výchova
- Výchova k tolerancii
- Ľudské práva
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu
- Ochrana života a zdravia
- Tvorba projektu a prezenčné zručnosti

IX. Prepojenie s inými predmetmi

Medzipredmetové vzťahy

Na hodine občianskej náuky možno využiť poznatky aj z iných predmetov najmä :

- dejepisu
- geografie
- slovenského jazyka a literatúry
- náboženskej výchovy

X. Učebné zdroje

Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
A. Krsková, D. Ďurajková, A. Drozdíková: Občianska výchova pre 5, 6,7,8,9. ročník. Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2004-2009, Bratislava.	Tabuľa Dataprojektor PC Videotechnika	denná tlač, časopisy, pracovné listy	Internet CD Knižnica

XI. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou podľa **Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy**. Výsledky klasifikácie sa vyjadria piatimi stupňami: 1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 - nedostatočný.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa bude uskutočňovať **priebežné a celkové hodnotenie**:

- **priebežné hodnotenie** v predmete sa bude uskutočňovať pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a bude mať hlavne motivačný charakter; učiteľ bude zohľadňovať vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliadať na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť,
- **celkové hodnotenie** žiaka v predmete sa bude uskutočňovať na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov vo vyučovacom predmete.

V procese hodnotenia bude učiteľ uplatňovať primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektovať práva dieťaťa a humánne sa správať voči žiakovi. Predmetom hodnotenia budú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol v predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku.

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získa učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavné diagnostické pozorovanie žiaka,
- sústavné sledovanie výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- rôzne druhy skúšok (písomné, ústne), didaktické testy,
- analýza výsledkov rôznych činností žiaka,
- konzultácie s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby s odbornými zamestnancami zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak bude z predmetu skúšaný **ústne** najmenej **raz** v polročnom hodnotiacom období a **písomne** najmenej **dvakrát** v polročnom hodnotiacom období. Žiak vytvorí minimálne **jeden projekt** za polročné hodnotiace obdobie. Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 10 dní. Druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok, aby zabránil preťažovania žiaka.

Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho predmetu budú:

- známka za ústnu odpoveď,
- známky za rôzne písomné druhy skúšok, didaktické testy, projekt
- posúdenie prejavov žiaka.

XII. Požiadavky na výstup /obsahový a výkonový štandard/

5. ročník: Moja rodina - Chápe význam rodiny pre človeka a spoločnosť. Vzťahy v rodine, roly členov rodiny. Princípy, na ktorých fungujú vzťahy v rodine

- Vie rozlíšiť pozitíva a negatíva v rodinných vzťahoch

- Chápe zmysel pozícií jednotlivých členov pre fungovanie rodiny

Normy a pravidlá, práva a povinnosti členov rodiny

- Pravidlá platné v rodine

- Práva a povinnosti rodičov a detí

- Chápe význam pravidiel v rodine

- Chápe spätosť práva a povinností

- Vie ochraňovať svoje práva a plní si svoje povinnosti

História mojej rodiny, zvyky a tradície

- Rodinná genéza 2 generácií dozadu

- Rodostrom

- Zvyky a tradície rodiny (Vianoce, Veľká noc...)
 - Získa úctu a hrdosť na svoju rodinu, tradície a zvyky
 - Pochopí spätosť prítomnosti s minulosťou
 - Vie rozlíšiť v čom sú si rodiny podobné a v čom sú originálne
- Komunikácia v rodine - Verbálna komunikácia
- Neverbálne komunikácia
 - Jednosmerná komunikácia
 - Základné komunikačné techniky
 - Chápe dôležitosť komunikácie medzi členmi rodiny pre ich harmonický život
 - Začne uplatňovať komunikačné techniky
 - Vie obhajovať, zdôvodňovať svoj názor a rešpektovať názor ostatných
 - Prejavuje úctu k názorom rodičov
- Krízy v rodine - Dôvody, ktoré vedú ku krízam v rodine: rozvod rodičov, choroba v rodine
- Neúplná rodina
 - Identifikuje príčiny rodinných kríz
 - Chápe potrebu preberať rolu neprítomného člena rodiny
 - Vie prejaviť cit spolupatričnosti
- Problémy rodinného života a ich riešenie
- Typológia záťažových situácií
 - Problémy rodinného
 - Vie pomenovať záťažové situácie a vygenerovať základné problémy života
 - Spôsoby riešenia rodinného života
 - Vie: vyjednávať, zdôvodňovať svoje riešenia, aktívne počúvať, robiť kompromisy, prijímať rozhodnutie
- Zdravý spôsob života - Životné štýly
- Stres
 - Relaxačné techniky
 - Zdravý životný štýl: zdravá životospráva, pravidlá duševnej hygieny
 - Porovnáva jednotlivé životné štýly
 - Vie identifikovať stres a naučí sa techniky na jeho odbúranie
 - Uplatní základy zdravej výživy
 - Odolá módnym trendom v životospráve
 - Uplatňuje pravidlá duševnej hygieny vo svojom rodinnom živote
- Zdravý spôsob života - Spôsoby trávenia voľného času
- Spoločné voľnočasové aktivity
 - Individuálne voľnočasové aktivity (turistika, šport, kultúra, starostlivosť o domáce zvieratá...)
 - Vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby trávenia voľného času
 - Vysvetlí, prečo je pre rozvoj jeho osobnosti dôležité spoločné trávenie voľného času
- Voľný čas v mojej rodine - Voľný čas v rodine
- Spôsoby trávenia voľného času v rodinách
 - Naučí sa prispôbovať ostatným členom rodiny
 - Formuje si pocit spolupatričnosti
- Naši príbuzní, priatelia, susedia
- Širšia rodina
 - Medzil'udské vzťahy

- Priateľstvo
- Pomoc a podpora
- Vie vymenovať členov svojej širšej rodiny
- Na príkladoch uvedie ako fungujú vzťahy v širšej rodine, susedské vzťahy
- Vie určiť čím sa vzájomne obohacujú a ako si pomáhajú

Generačné problémy v rodine

- Viacgeneračné rodiny
- Problémy spolunažívania vo viacgeneračných rodinách
- Vie vysvetliť pojem viacgeneračnej rodiny
- Zdôvodni potrebu vzájomnej starostlivosti rodičov, detí, starých rodičov
- V každodennom živote chápe a pomáha starým rodičom

Dokumenty a Zákon o rodine - Dohovor o právach dieťaťa

- Zákon o rodine
- Vie pracovať s dokumentom a zákonom
- Pozná svoje práva a povinnosti zo zákona
- Osobne sa angažuje proti porušovaniu práv detí
- Vie, že vzťahy v rodine upravuje Zákon o rodine

Moja škola

Trieda ako sociálna skupina - Princípy fungovania triedneho kolektívu

- Postavenie jednotlivcov v skupine a ich vzťahy
- Sociálne roly
- Socializácia
- Vysvetlí príčiny pozícií jednotlivých žiakov (aj seba) v triednom kolektíve
- Vie vymenovať základné roly žiakov v triede a zaradiť žiakov do nich
- Vie vysvetliť, čo je socializácia a prečo je pre jednotlivca dôležitá
- Objasní podstatu problémov vo vzťahu

Individualizmus – osobnosti v našej triede

- Osobnosť: pozitívna, negatívna
- Vodca, vodcovský typ (charakteristické znaky)
- Súperenie, súťaživosť
- Vie rozlíšiť negatívne a pozitívne osobnosti triedy
- Objasní význam pozitívnych vzorov (pozitívnych vodcov osobnosti) pre život triedy
- Odhalí manipuláciu zo strany spolužiaka a odolá jej
- Uvedie príklady súťaživosti v pozitívnom aj v negatívnom zmysle

Kolektivismus – spolupráca v našej triede

- Pravidlá spolupráce
- Kompromis
- Riešenie konfliktov
- Pozná a riadi sa pravidlami spolupráce pri činnostiach triedneho kolektívu
- Je ochotný robiť kompromisy
- Pozná základné spôsoby riešenia konfliktov a uplatňuje ich v živote triedy

Sebahodnotenie a hodnotenie žiakov triedy

- Rovnosť
- Rovnakosť
- Predsudok
- Sebapoznanie, sebahodnotenie
- Poznanie a hodnotenie iných

- Vie rozlíšiť pojmy rovnosť a rovnakosť
 - Chápe pojem predsudok, na príkladoch uvedie, čo môžu predsudky spôsobiť
 - Pozná svoje pozitíva a negatíva
 - Vie určiť pozitíva aj negatíva spolužiakov bez urážania
- Komunikácia v triede - Vzájomné pôsobenie členov kolektívu
- Družní spolužiaci
 - Žiaci s problémami pri nadväzovaní sociálnych vzťahov
 - Rozozná odlišnosti jednotlivcov v procese vytvárania sociálnych vzťahov
 - Je ochotný pomôcť spolužiakom s problémami pri nadväzovaní kontaktov, pri socializácii
- Práva a povinnosti žiakov v triede – triedna samospráva
- Dokument: práva a povinnosti žiakov v konkrétnej triede
 - Vytvorenie a činnosť triednej samosprávy
 - Zúčastní sa na tvorbe práv a povinností žiakov triedy (aktívna spolupráca)
 - Využije možnosť ovplyvniť život vo svojej triede
 - Rozvíja zodpovednosť za seba a iných
- Práva a povinnosti žiakov v škole – školská samospráva
- Dokument: práva a povinnosti žiakov na ZŠ
 - Vytvorenie a činnosť žiackeho parlamentu (školskej žiackej samosprávy)
 - Pozná svoje práva a povinnosti v škole - Vie, kto ho zastupuje v školskom parlamente a ako obhajuje jeho práva
- Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť
- Mimovyučovacie aktivity v škole
 - Záujmové útvary v škole
 - Aktívne využívanie voľného času (mimoškolská činnosť)
 - Zapája sa do mimoškolských aktivít
 - Pozná, ktoré záujmové útvary pracujú v škole a začlení sa do niektorého z nich
 - Uvedie možnosti mimoškolského využívania voľného času
- Naša škola - História, úspechy žiakov
- Bývalí pedagógovia
 - Osobnosti školy
 - Symbolika školy (logo, hymna)
 - Vie uviesť úspechy osobností pedagógov a históriu svojej školy
 - Pozná jej symboliku
 - Rozvíja pocit hrdosti, spolupatričnosti, posilňuje snahu reprezentovať školu
- Naša pani učiteľka - Osobnosť učiteľa
- Pracovné štýly učiteľa
 - Vie uviesť základné typy osobnosti učiteľa
 - Pozná základné pracovné štýly učiteľa
 - Rozvíja kritické myslenie, schopnosť vyjadriť svoj názor bez urážania
- Čím by som chcel byť - Povolanie
- Zamestnanie
 - Rodinné tradície v povolaniach
 - Vysvetlí na príkladoch pojmy povolanie, zamestnanie
 - Uvedomí si svoj záujem o isté povolanie a vplyv rodiny na svoju budúcu pracovnú orientáciu
- Vzdelávanie ako hodnota - Systém hodnôt

- Hodnoty detí školského veku
- Vzdelanie v systéme hodnôt detí školského veku
- Vie uviesť najdôležitejšie hodnoty vo svojom živote
- Vysvetlí, prečo má vzdelanie práve také miesto v jeho hodnotovom systéme
- Toleruje hodnoty spolužiakov

Celoživotné vzdelávanie - Celoživotné vzdelávanie - Chápe pojem a prijíma myšlienku celoživotného vzdelávania ako predpokladu pre svoje budúce uplatnenie sa v práci

Školský systém u nás - Typy a stupne škôl

- Školské zariadenia
- Rozlišuje typy stredných škôl
- Vie vymenovať niektoré školské zariadenia
- Pozná možnosti ďalšieho vzdelávania u nás

Školský systém v Európe - Typy a stupne škôl vo vybraných štátoch EÚ (kritériá výberu: projekt Comenius)

- Povinná školská dochádzka
- Porovná typy a stupne škôl u nás a v niektorých štátoch EÚ
- Rozlišuje dĺžku trvania povinnej školskej dochádzky u nás a v štátoch EÚ

Život žiaka základnej školy u nás – v zahraničí, v meste – na dedine

- Režim dňa
 - Výchova, vyučovanie
 - Voľnočasové aktivity
 - Porovnáva život žiaka SR – zahraničie, mesto – dedina
 - Hľadá podobnosti a odlišnosti
 - Rozvíja kritické myslenie, vyjadruje svoj názor a zdôvodňuje ho
- Škola budúcnosti - Spôsoby učenia a vyučovania v budúcnosti
- Postavenie žiaka a učiteľa v budúcnosti
 - Obsah vzdelávania v budúcnosti
 - Rozvíja tvorivosť, fantáziu
 - Prejaví aj zmysel pre realitu
 - Vie vyjadriť a obhájiť svoju predstavu

Človek a hodnoty

ETICKÁ VÝCHOVA

UČEBNÉ OSNOVY PRE 5. ROČNÍK

Časová dotácia: 1 vyuč. hodina týždenne

CHARAKTERISTIKA

Poslaním predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a

národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností (otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných...), ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

CIEĽ PREDMETU

Cieľom etickej výchovy je vychovať osobnosť, ktorá:

- má svoju vlastnú identitu, je sama sebou a pritom táto identita zahŕňa v sebe aj prosociálnosť,
- má pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou,
- jej správanie je určované osobným presvedčením a interiorizovanými etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti, a preto je do istej miery nezávislá od tlaku spoločnosti,
- má zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady, preto je schopná správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách,
- charakterizuje ju spojenie správneho myslenia a správneho konania,
- koná v súlade so svojimi zásadami, ale aj s citovou zaangažovanosťou - súlad medzi emóciami a chcením – nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľústi,
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotná na prijateľný kompromis, ktorý ale nie je v rozpore so všeľudskými hodnotami,
- je ochotná a schopná spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Dosahovanie týchto cieľov ráta s aktivizáciou a rozvojom nonkognitívnych funkcií osobnosti,

ktoré uvádza profesor M. Zelina v systéme KEMSAK:

K – kognitivizácia, ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy

E – emocionalizácia, cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie, rozvíjať jeho city

M – motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity

S – socializácia, jej cieľom je naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medziľudské vzťahy

A – axiologizácia, ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť

K – kreativizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života

Cieľom etickej výchovy je tiež:

- poskytnúť žiakom impulzy a pozitívne skúsenosti, ktoré podporujú základnú dôveru, autonómiu a iniciatívu
- umožniť im osvojiť si základné komunikačné zručnosti, základné úkony spoločenského správania, učiť ich pozitívne hodnotiť seba aj druhých, tvorivo riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch
- vysvetliť žiakom pojmy empatia, asertivita, spolupráca a prosociálne (sociálne pozitívne) správanie
- umožniť žiakom osvojiť si ďalšie sociálne zručnosti, napr. vyjadrovanie citov, empatie, asertívne správanie
- umožniť žiakom osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie, učiť ich poznávať sám seba, objavovať svoju identitu, rozvíjať sebaoceňovanie
- spoznávať a osvojovať si práva a povinnosti v rodine, učiť sa kultivovane prejavovať názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg
- umožniť žiakom uvedomiť si svoju sexuálnu identitu, chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomiť si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom, zdôvodniť základné mravné normy, zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou
- rozvíjať u žiakov pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami
- umožniť žiakom pochopiť základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s ochranou prírody a životného prostredia
- učiť žiakov rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou; formulovať svoje životné ciele, byť odolný voči nevhodným ponukám, ostať slobodný od závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú náš život
- rozvíjať u žiakov povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti, v tomto zmysle byť schopný kriticky hodnotiť masmediálne vplyvy, vychovať kritického diváka.

OBSAH PREDMETU V 5. ROČNÍKU

I. Otvorená komunikácia

1. Úrovne komunikácie
2. Verbálna a neverbálna komunikácia, pozdrav, otázka, poďakovanie, ospravedlnenie, prejavenie úcty voči iným v komunikácii
3. Komunikačné šumy, chyby a prekážky.

II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

1. Sebaopoznanie, sebahodnotenie, sebaúcta, sebaovládanie
2. Poznanie svojich silných a slabých stránok, povedomie vlastnej hodnoty
3. Elementy formujúce sebaúctu v školskom veku (rodina, škola, vrstovníci, zovňajšok, úspech, vzťahy, záujmy...).

III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

1. Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach
2. Pozitívne hodnotenie najbližších (rodina, kamaráti, učitelia...)
3. Hľadanie dôvodov pre pozitívne hodnotenie iných, ich verbálne vyjadrenie, prípadne písomné vyjadrenie pozitív iných, reflexia nad dobrom, ktoré od iných prijímame.
4. Úcta k postihnutým, starým, chorým a pod.

IV. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

1. Rozvíjanie základnej tvorivosti
2. Objavovanie darov prostredníctvom širokej ponuky pre ľudskú tvorivosť (pohybová, výtvarná, mitačná, literárna, prosociálna...) radosť z tvorivosti
3. Tvorivosť a iniciatíva v medziľudských vzťahoch (čo môžem urobiť pre mojich spolužiakov, pre našu triedu, pre rodinu, pre ľudí v núdzi...).

V. Etické aspekty ochrany prírody

1. Vnímanie prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života, dôležitosť ochrany prírody z hľadiska prosociálnosti (úcta k tým, čo prídu do prírody po nás, či už o týždeň, alebo o sto rokov...)
2. Ekologická etika z pohľadu žiaka (zber odpadu, neznečisťovať okolie, šetriť prírodu konkrétnou citlivosťou v bežných životných situáciách – tečúci vodovodný kohútik, zbytočne zažaté svetlo).

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE, KTORÉ PREDMET ROZVÍJA

- Vedieť komunikovať verbálne a neverbálne, naučiť sa aktívne počúvať.
- Naučiť sa spoznávať svoje silné aj slabé stránky, vytvoriť základy sebaúcty a dôstojnosti ľudskej osoby.
- Pozitívne prijať a hodnotiť iných, pozitívne vnímať a reálne hodnotiť situácie a udalosti.

- Vytvoriť predpoklady na rozvoj tvorivosti v medziľudských vzťahoch, vrátane riešenia problémov.
- Naučiť sa rozpoznávať, identifikovať, usmerňovať a vyjadrovať svoje city.
- Naučiť sa byť empatický – na primeranej úrovni pochopiť práve prežívané myšlienky a city iného.
- Utvárať základy asertivity, osvojovať si nenásilné riešenie konfliktov.
- Osvojovať si zmysel hodnoty modelu prosociálneho správania.
- Utvárať schopnosť nezištne pomáhať iným a mať vnútorné uspokojenie z tejto činnosti.

POŽIADAVKY NA VÝSTUP PODĽA CIEĽOV A OBSAHU

1. Otvorená komunikácia

- 1.1 Vymenovať druhy komunikácie a jej úrovne
- 1.2 Vysvetliť pojem otvorená komunikácia
- 1.3 Uvedomovať si príčiny komunikačných šumov a vnímať miesto komunikačných prekážok
pri nedorozumeniach
- 1.4 Dobre zvládať základné komunikačné zručnosti – predstavenie sa, pozdrav, poďakovanie, prosbu, ospravedlnenie sa

2. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

- 2.1 Rozumieť pojmom sebaúcta a sebaovládanie a vysvetliť ich
- 2.2 Vedieť pomenovať prvky podporujúce sebaúctu u žiaka
- 2.3 Uvedomovať si dôležitosť poznania svojich silných a slabých stránok a poznať elementy
formujúce vlastnú sebaúctu

3. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

- 3.1 Vysvetliť dôležitosť pozitívneho hodnotenia druhých v medziľudských vzťahoch
- 3.2 Chápať zmysel pozitívneho hodnotenia druhých
- 3.3 Vidieť problémy postihnutých, starých a chorých a objavuje ich dary a vedieť ohodnotiť
dobro u iných i v podmienkach záťaže – u postihnutých, starých, chorých

6. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

- 4.1 Vedieť vysvetliť, aké má miesto tvorivosť v medziľudských
- 4.2 Vedieť si vážiť dobro poskytnuté iným človekom

5. Etické aspekty ochrany prírody

5.1 Vie vysvetliť súvislosti medzi ľudskou činnosťou a životným prostredím

5.2 Vedieť uviesť príklady ekologickej etiky (šetrenie energie, ochrana prírody)

PRIEREZOVÉ TÉMY

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Environmentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Regionálna výchova
- Vlastenecká výchova
- Výchova k tolerancii
- Ľudské práva
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu
- Ochrana života a zdravia

METÓDY A FORMY PRÁCE

Motivačný, riadený a heuristický rozhovor

Dialogické metódy – beseda, diskusia

Didaktické hry – napr. rolové, situačné hry, brainstorming

Individuálna a skupinová práca žiakov

Práca s rôznymi zdrojmi informácií (knihy, časopisy, internet, fotografie...)

Anketa, dotazník

Problémové vyučovanie s hľadaním optimálneho riešenia

Sledovanie náučného filmu a jeho následný rozbor

Tvorba projektov a prezentácií

UČEBNÉ ZDROJE

Na podporu a aktiváciu vyučovania sa využívajú nasledovné zdroje:

Kašparová, Houška, Uhreková: Ako zmeniť sám seba?, Poľana, Bratislava 1998

Zelina, Uhreková, Kašparová, Houška: Ako poznám sám seba?, Orbis Pictus

Istropolitana, Bratislava 2004

Piovarčiová, Gogolová: Etická výchova pre 5. roč. ZŠ, Bratislava 2004

Smith: Třída plná pohody, Praha 1994

Hoppeov, Krabel: Soc.-psychologické hry pre dospievajúcich, Bratislava 2001

Schneider, Flaig: Lexikón slušného správania a foriem spoločenského styku, AKTUELL, Bratislava 2005

Olivar: Etická výchova, Orbis Pictus Istropolitana, Bratislava 1992

Lencz – Krížová: Metodický materiál k predmetu Etická výchova, MC Bratislava, 2004

Lencz a kol.: Metodický materiál II k predmetu etická výchova, MC Bratislava 1994

Lencz – Ivanová: Metodický materiál III k predmetu etická výchova, MC Bratislava 1995

Thiel: Reč ľudského tela, Bratislava 1989

Pavlovová: Námety na výučbu etickej výchovy v 5. ročníku, 2002

Časopisy

Encyklopédie

Internet

Náučné videofilmy

HODNOTENIE

Hodnotenie prebieha v súlade s Metodickými pokynmi č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy s účinnosťou od 1. mája 2011.

Predmet je neklasifikovaný. Na vysvedčení sa uvedie absolvoval(a). Aj napriek tomu musí mať žiak spätnú väzbu, ako zvládol určité kompetencie a zručnosti. Zohľadňuje sa príprava žiaka na daný predmet, snaha a aktivita. Vhodné je v priebehu celej hodiny žiakov neustále motivovať pochvalami a povzbudením.

Pri praktických aktivitách na hodinách etickej výchovy je vhodné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, literárnych prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov.

PREDMET NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženstvo/náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy na škole. Predmet umožňuje žiakom formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konaní, konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet, hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu.

Vyučovací predmet náboženstvo/náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu Cirkvi a k jej tradícii, otvára pre neho možnosť života s Cirkvou. Zároveň výučba predmetu nadväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť. Návrh nových učebných osnov kladie dôraz na žiaka a rozvinutie jeho kompetencií, ktoré sú potrebné pre jeho osobný život a život v spoločnosti. Vo výchovno-vzdelávacom procese vznikla potreba nového systému vzdelávania, čo si vyžaduje aj zmenu štruktúry učebných osnov. Ako

najvhodnejšia sa javí špirálová štruktúra učebných osnov, ktorá je kombináciou cyklickej štruktúry s lineárnou. Špirálové usporiadanie obsahu učiva umožňuje postupné prehľbovanie učiva v nasledujúcich ročníkoch vždy na náročnejšej úrovni. V lineárnej štruktúre je potrebné rozdelenie obsahov učiva do podstatných línií, ktoré v nasledujúcich ročníkoch prehľbujú kognitívne, afektívne a psychomotorické ciele, potrebné na osvojenie kľúčových kompetencií žiakov. Predkladaný projekt rozdeľuje obsah učiva do troch lineárnych oblastí (obraz č.1), ktoré sú zamerané na:

1. trojičný rozmer (v každom ročníku primerane spoznávať všetky tri božské osoby prostredníctvom Božieho zjavenia - Svätého písma, tradície a učenia Cirkvi)
2. kristologický rozmer (v každom ročníku primerane veku sprístupňovať tajomstvo vykupiteľského diela Ježiša Krista)
3. rozmer spoločenstva (primerane veku postupne spoznávať biblické dejiny, dejiny cirkvi, význam slávenia spoločenstva, poslanie človeka s dôrazom na osobné dejiny spásy).

Uvedené lineárne oblasti sa budú prehľbovať v špirále, ktorú tvorí trinásť úrovní (obraz č.2). Lineárne oblasti sa opakujú v celej špirále, výsledkom čoho je postupné rozširovanie učiva a jeho prehľbovanie primerane veku žiakov. Obsah učiva predstavuje dejiny spásy, je zameraný na osobné dejiny spásy vychovávaného. Dejiny spásy rozvíjame v špirále cez postojovú orientáciu, ktorú zviditeľňuje ročníková téma. Predkladaný výber a usporiadanie ročníkových tém predstavuje cieleňú výchovu k čnostiam. Poznávaním lásky, ktorá nás presahuje, môže vychovávaný rásť v plnej zrelosti osobnosti (obraz č. 2 - schody sú ilustračným zobrazením osobnostného rastu žiaka). Narastanie špirály začína od uvedomenia si žiaka, že je milovaný (1. ročník ZŠ) po objavenie poslania žiť život v láske -stotožniť sa so životným štýlom kresťana (4. ročník ZŠ).

Prvý ročník základných škôl je zameraný na radosť zo života. Prvák cez radosť a nadšenie zo všetkého stvoreného spoznáva toho, kto ho nekonečne miluje. Len ten, kto si je vedomý, že je milovaný, učí sa dôverovať (2. ročník ZŠ). Cesta dôvery vedie k viere. Komu človek dôveruje, tomu začína veriť (3. ročník ZŠ). Viera prináša do života nádej (4. ročník ZŠ). Štvrták začína pravidelne pristupovať k sviatosti zmierenia s Bohom, ktorá mu prináša do života novú nádej. Kto žije s nádejou, otvára sa životu - je schopný viesť dialóg s človekom i s Bohom. Dialóg skvalitňuje jeho život (5. ročník ZŠ). V dialógu s Tým, ktorý nás presahuje, objavujeme pravdu - pravdu o svete, o človeku i o Bohu (6. ročník ZŠ). Pravda človeka oslobodzuje (7. ročník ZŠ). Len vnútorne slobodný človek si je vedomý svojej dôstojnosti, ktorú objavuje v Bohu (8. ročník ZŠ). Slobodný človek, vedomý si hodnoty človeka, je schopný a ochotný niesť zodpovednosť nielen za seba, ale aj za iných (9. ročník ZŠ).

CIELE:

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií: Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom kľúčových a predmetových kompetencií žiakov, ktoré zároveň rozvíja. Kľúčové kompetencie majú procesualný charakter. Žiaci si ich osvojujú na veku primeranej úrovni prostredníctvom obsahu, metód vzdelávania a činnosti.

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií, ako základným orientačným nástrojom pre vymedzenie kľúčových kompetencií ŠVP vymedzil nasledovné kľúčové kompetencie:

- kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa
- sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)
- kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať matematické myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky
- kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií
- kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy
- kompetencie (spôsobilosti) občianske
- kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne
- kompetencie (spôsobilosti) pracovné
- kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti
- kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry
- odborné kompetencie (odborné školy)

Vyučovací predmet náboženská výchova sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

1. kompetencie k učeniu sa

Žiak

- vyberá a využíva pre efektívne učenie vhodné spôsoby, metódy a stratégie, plánuje, organizuje a riadi vlastné učenie kriticky hodnotí výsledky svojho učenia a diskutuje
- nich rozumie symbolickému spôsobu vyjadrovania jazyka Biblie a jazyka Cirkvi, integruje náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied
- prejavuje ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu medzi týmito obormi aj v ďalšom živote
- udalosti svojho života vníma a spracováva ako životnú skúsenosť, tj. schopnosť transformovať na základe reflexie prežitých udalostí svoje konanie v budúcnosti

2. kompetencie k riešeniu problémov

Žiak

- vníma, rozpozná a pochopí problém, premyslí a naplánuje riešenie problému
- samostatne rieši problém s dôrazom na etický princíp k druhým ľuďom a k životnému prostrediu, kriticky myslí, hľadá kritéria pre voľbu riešenia problémov, zdôvodní návrhy svojich riešení s ohľadom na učenie Cirkvi
- robí uvážené rozhodnutia, je schopný ich obhájiť, zhodnotí výsledky svojich činov
- chápaním vlastnej tradície a chápaním postojov inak svetonázorovo alebo zmýšľajúcich ľudí, predchádza konfliktom
- postoj vzájomnej tolerancie vníma ako základnú zásadu vlastného konania

3. komunikačné kompetencie

Žiak

- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory v logickom slede
- účinne sa zapája do diskusie obhajuje názor a vhodne argumentuje
- využíva informačné a komunikačné prostriedky pre kvalitnú komunikáciu
- objavuje zmysel symbolického vyjadrovania, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach

4. sociálne a interpersonálne kompetencie

Žiak

- účinne spolupracuje v skupine
- podieľa sa na utváraní príjemnej atmosféry v triede, prispieva k upevňovaniu
- medziľudských vzťahov
- prispieva k diskusii v triede
- angažuje sa a uskutočňuje vo svojom živote humánne princípy v duchu
- solidarity a lásky
- vytvára si pozitívny obraz o sebe
- ovláda a riadi svoje konanie tak , aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba

5.občianske kompetencie

Žiak

- rešpektuje, chráni a oceňuje národnú tradíciu, kultúrne a historické dedičstvo
- prejavuje pozitívny postoj k umeleckým dielam, rozvíja zmysel pre kultúru
- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, uplatňuje princípy demokracie
- rešpektuje presvedčenie iných ľudí a váži si ich vnútorné hodnoty
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti
- odmieta útlak a hrubé zaobchádzanie
- uvedomuje si svoje práva a povinnosti
- rešpektuje požiadavky na kvalitné životné prostredie

6.pracovné kompetencie

Žiak

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky
- prácu vníma nielen ako zdroj príjmu ale aj ako povolanie k spolupráci na rozvoji budúcnosti pre svet a ľudí

7. existenciálne kompetencie

Žiak

- objavuje zmysel pravdy, spravodlivosti
- osvojí si kritický prístup k vlastnej osobe
- objavuje dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon
- vysvetlí hodnotu ľudského života
- objavuje hranice človeka -utrpenie a smrť
- objavuje zmysel života

- vníma vo svojom živote ako dôležité rozhodnúť sa na základe poznania a skúsenosti
- pre svetonázorový postoj je schopný posúdiť a oceniť hodnotu vzťahov priateľstva, manželstva, rodiny

Tematický okruh	Obsah Obsahový štandard	Výstupy Výkonový štandard	Prierezové témy
Boh hovorí k človeku	Práca so svätým písmom/ vyhľadávanie kníh, kapitol veršov, skratky kníh/ Skratky kníh Misia Cyrila a Metoda /cyrilika, hlaholika, Otče náš v staroslovenčine/ Žiaci vierozvestcov - sv. Gorazd, sv. Bystrík	Žiak vie vymenovať 5 Historických kníh SZ a 5 historických kníh NZ Pomenovať časti NZ Podľa súradníc nájsť daný text vo Sv. písme Opísať udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda Vysvetliť prínos byzantskej misie pre Slovensko Vysvetliť prínos prekladu sv. písma Reprodukovať prvé dva verše Jánovho evanjelia Z pomocou poskladať Modlitbu Otče náš v cirkevnoslovanskom Jazyku	Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia
Dialóg Boha a človeka	Dávidové prosby odpustenie/ žalmy/ Šalamúnova prosba o múdrosť Mária zvelebujúce Boha Ježiš- učiteľ modlitby /porovnávanie dvoch evanjeliových textov modlitby Otče náš/	Žiak vie v biblických príbehoch nájsť spoločné znaky modlitby Dávida a Šalamúna Prerozprávať časť ich biblického príbehu Charakterizovať časti modlitby Otče náš Porovnať dva evanjeliové texty modlitby	Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia

		Prostredníctvom modlitby rozvíjať dialóg s Bohom Nájsť vo Sv. písme modlitbu Otče náš Citovať jeden citát Správne doplniť Magnifikát	
Moja modlitba	Pravidlá modlitby Druhy modlitby Príklady svätých	Žiak vie vymenovať Pravidlá modlitby Pomenovať aspoň tri druhy Porozprávať životopis sv. Františka V modlitbe vyjadriť vďaku Vytvoriť osobnú modlitbu	Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia
Náš dialóg s Bohom	Znaky a symboly v živote Komunikácia prostredníctvom symbolu Liturgické symboly Slávenie liturgického roka Chrám, kostol - Jeruzalemský chrám Liturgické predmety	Žiak vie vysvetliť pojem, a oceniť zmysel symbolov Vymenovať obdobia liturgického roka Priradiť správnu farbu Správne demonštrovať aspoň 5 liturg. Úkonov Vysvetliť a oceniť potrebu slávenia Symbolicky nakresliť Schému rozdelenia lit. Roka Pomenovať základné časti chrámu Nakresliť a pomenovať 5 liturg. predmetov	Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia
Obeta Božieho ľudu	Obeta ,jej zmysel v živote človeka	Žiak vie prostredníctvom	Osobnostný a sociálny

	<p>Obeta Ježiša Krista Obeta Baránka Obetný dar, moja obeta</p>	<p>príkladu opísať zmysel obety Konkrétnym skutkom Vyjadriť vďačnosť za obetu druhých Jednoducho vysvetliť Spôsob sprítomnenia Ježišovej obety pri sv. omši Vysvetliť prirovnanie Ježiša k Nebeskému Pelikánovi Prejaviť vďaku za Ježišovu obetu Nájsť podobnosť medzi Baránkom v SZ a Božím baránkom v NZ Charakterizovať symbol. Význam chleba a vína pri sv. omši Oceniť význam chleba a vína v živote človeka Aktívne sa podieľať na príprave a priebehu liturg. slávenia</p>	<p>rozvoj Ochrana života a zdravia</p>
<p>Dialóg cez službu</p>	<p>Služba chorým-sviatosť pomazania chorých Služba ľudskej rodine-sv. manželstva Služba Božej rodine-sv. kňazstva-diakon,kňaz biskup</p>	<p>Žiak vie opísať a porovnať úlohu chlapca a dievčaťa v službe rodine Konkrétnymi skutkami slúžiť rodine chorým Vymenovať stupne kňazstva Vymenovať kňazov vo farnosti Vysvetliť potrebu menovaných sviatostí pre človeka z pohľadu služby Formulovať modlitbu</p>	<p>Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia</p>

		za kňazov	
Služba modlitbou	Modlitba za živých Modlitba k svätým Modlitba za zomrelých	Žiak vie pomenovať rôzne formy modlitby Priradiť jednotlivé časti sv. omše liturgie k bohoslužbe slova alebo boh. Obety Formulovať modlitbu za iných vlastnými slovami Zdôvodniť potrebu modlitby k svätým Sformulovať modlitbu Ku svojmu krstnému patrónovi	Osobnostný a sociálny rozvoj Ochrana života a zdravia

Matematika a práca s informáciami

UČEBNÉ OSNOVY PRE 5. ROČNÍK

Predmet : **Matematika**

Časová dotácia: 5 vyuč. hodín týždenne

CHARAKTERISTIKA

Učebný predmet matematika na 2. stupni ZŠ je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament:

„Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Vychádzajúc z dobrých numerických znalostí sa dôraz kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti. Matematická kompetencia zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky).“

Potrebné vedomosti z matematiky zahŕňajú dobré vedomosti o počtoch, mierkach a štruktúrach, základné operácie a základné matematické prezentácie, chápanie matematických termínov a konceptov a povedomie o otázkach, na ktoré matematika ponúka odpoveď. Jednotlivec by mal mať zručnosti na uplatňovanie základných matematických princípov a postupov v každodennom kontexte doma a v práci a na chápanie a hodnotenie sledu argumentov. Jednotlivec by mal byť schopný myslieť matematicky, chápať matematický dôkaz, komunikovať v matematickom jazyku a

používať vhodné pomôcky. Pozitívny postoj v matematike je založený na rešpektovaní pravdy a na ochote hľadať príčiny a posudzovať ich platnosť.“

Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Vyučovanie sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Vzdelávací obsah predmetu je rozdelený na päť tematických okruhov:

Čísla, premenná a počtové výkony s číslami

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Geometria a meranie

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Logika, dôvodenie, dôkazy.

V tematickom okruhu **Čísla, premenná a počtové výkony s číslami** sa dokončuje vytváranie pojmu prirodzeného čísla, desatinného čísla, zlomku a záporných čísel. Žiak sa oboznamuje s algoritmami počtových výkonov v týchto číselných oboroch. Súčasťou tohto okruhu je dlhodobá propedeutika premennej, rovníc a nerovníc.

V tematickom okruhu **Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy** žiaci objavujú kvantitatívne a priestorové vzťahy, zoznámia sa s pojmom premennej veličiny a jej prvotnou reprezentáciou vo forme, tabuliek, grafov a diagramov. Skúmanie týchto súvislostí smeruje k zavedeniu pojmu funkcie.

V tematickom okruhu **Geometria a meranie** sa žiaci zoznamujú so základnými geometrickými útvarmi, skúmajú a objavujú ich vlastnosti. Učia sa zisťovať odhadom, meraním a výpočtom veľkosť uhlov, dĺžok, povrchov a objemov. Riešia polohové a metrické úlohy z bežnej reality. Dôležité miesto má rozvoj priestorovej predstavivosti.

Ďalšou súčasťou matematického vzdelávania žiakov 2. stupňa základnej školy je

Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika, v ktorej sa žiaci naučia systematicky vypisovať možnosti a zisťovať ich počet, čítať a tvoriť grafy, diagramy a tabuľky dát, rozumieť bežným pravdepodobnostným a štatistickým vyjadreniam.

Tematický okruh **Logika, dôvodenie, dôkazy** sa prelína celým matematickým učivom a rozvíja schopnosť žiakov logicky argumentovať, usudzovať, hľadať chyby v usudzovaní a argumentácii, presne sa vyjadrovať a formulovať otázky

CIEĽ PREDMETU

Cieľom matematiky na 2. stupni ZŠ je, aby žiak získal schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote. Matematika má rozvíjať žiakovo logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému. Žiak by mal spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok.

OBSAH PREDMETU V 5. ROČNÍKU

Prehľad tematických celkov a ich obsahu

I. Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión

Vytvorenie predstavy o veľkých číslach. Počítanie po desaťtisícoch, tisícoch, stovkách. Čítanie a písanie prirodzených čísel. Rád číslice v zápise prirodzeného čísla, porovnanie, usporiadanie, zaokrúhľovanie, zobrazovanie na číselnej osi

II. Počtové výkony s prirodzenými číslami

Násobenie a delenie spamäti mimo obor násobilky v obore do 100. Delenie so zvyškom v obore do 100. Násobenie a delenie písomne jednociferným číslom a v jednoduchých prípadoch aj spamäti. Násobenie a delenie pomocou kalkulačky aj dvojciferným číslom. Kontrola správnosti výpočtu. Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel spamäti, písomne a na kalkulačke (písomne hlavne kvôli pochopeniu princípu). Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie. Rovnice a nerovnice (zatiaľ bez premennej - len ako hľadanie „chýbajúcich“ čísel v príkladoch)
Kontextové úlohy, metóda pokus – omyl (aj pri rovniciach)

III. Geometria a meranie

Trojuholník, štvoruholník, kruh, kružnica. Vytváranie rovinných útvarov rysovaním kolmíc a rovnobežiek. Meranie dĺžky úsečky, Obvod trojuholníka, štvorca a obdĺžnika. Stavba telies zo stavebnicových kociek na základe stanovených podmienok. Zväčšovanie a zmenšovanie geometrických tvarov vo štvorcovej sieti.

IV. Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie

Zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov. Voľba stratégie a zisťovanie počtu. Pravdepodobnostné hry, pokusy, pozorovania. Zisťovanie počtu náhodných udalostí pri pokusoch.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE, KTORÉ PREDMET ROZVÍJA

- používa prirodzené čísla pri opise reálnej situácie
- číta, zapisuje a porovnáva prirodzené čísla
- zobrazí čísla na číselnej osi
- vykonáva spamäti aj písomne základné počtové výkony
- zaokrúhľuje čísla, vykonáva odhady a kontroluje správnosť výsledkov počtových výkonov
- matematizuje jednoduché reálne situácie
- tvorí a rieši úlohy, v ktorých aplikuje osvojené poznatky o číslach a počtových výkonoch
- rozozná, pomenuje a opíše jednotlivé základné priestorové geometrické tvary, nachádza v realite ich reprezentáciu
- pozná, vie popísať, pomenovať, načrtnúť, narysovať a zostrojiť základné rovinné útvary,
- pozná meracie prostriedky a ich jednotky, vie ich samostatne používať aj pri praktických meraniach.

- ☐ analyzuje a rieši aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu
- ☐ prostredníctvom hier a manipulatívnych činností získa skúsenosti s organizáciou konkrétnych súborov predmetov podľa zvoleného ľubovoľného a podľa vopred daného určitého kritéria
- ☐ vie z daného počtu prvkov vybrať skupinu s daným počtom prvkov podľa určeného pravidla a vypočítať počet možností výberu
- ☐ vykonáva zber, zápis, interpretácia údajov a ich grafické znázornenie
- ☐ je schopný orientovať sa v množine údajov
- ☐ vie prisúdiť výrokom z blízkeho okolia správnu pravdivostnú hodnotu
- ☐ vie posudzovať realitu zo štatistického a pravdepodobnostného pohľadu v jednoduchých prípadoch vie rozlíšiť istý a nemožný jav

POŽIADAVKY NA VÝSTUP PODĽA CIEĽOV A OBSAHU

na čísla sa pozerá, ako na prostriedky objektívneho poznania reality
 smelšie kvantifikuje realitu okolo seba
 prostredníctvom možnosti kontroly výpočtov spolieha sa na početovými výkonmi zistené výsledky

získava pozitívny vzťah k tvorivému prístupu k údajom

vidí potrebu samostatnosti pri objavovaní a slovnom vyjadrení výsledkov zistení

má záujem na zdokonaľovanie svojho logického myslenia

dokáže sa sústrediť na objavovanie geometrických tvarov vo svojom okolí

snaží sa do primeraných praktických problémov vniesť geometriu

je naklonený v jednote používať odhad, meranie a výpočet

trvá na používaní správnej geometrickej terminológie v praxi

PRIEREZOVÉ TÉMY

Environmentálna výchova

Mediálna výchova

Multikultúrna výchova

Osobnostný a sociálny rozvoj – rozvoj sebadôvery

Tvorba projektu

METÓDY A FORMY PRÁCE

Metódy: výkladovo – problémové, heuristické výskumné

Formy: rozprávanie, výklad, rozhovor, diskusia, zostavenie plánu, postup činnosti, ukážky riešenia úloh, samostatné štúdium, písomné práce, práca s IKT

Sociálne formy: frontálne, individuálne, skupinové vyučovanie, samostatná práca a práca v dvojiciach

Organizačné formy: vyučovacia hodina, projekty, domáca práca

UČEBNÉ ZDROJE

- Na podporu a aktiváciu vyučovania sa využívajú nasledovné zdroje:
- Ján Žabka, Pavol Černek – Matematika pre 5. ročník ZŠ 1. a 2. časť
 - Pomocník z matematiky – Zuzana Berová, Peter Bero
 - internet, didaktické prostriedky a technika – interaktívna tabuľa, PC

HODNOTENIE

Hodnotenie a klasifikácia prebieha v súlade s Metodickými pokynmi č. 22/2011 – R z 1. mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

V procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje jeho práva a humánny prístup. Predmetom hodnotenia sú najmä učebné výsledky, vedomosti, zručnosti, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka. Uskutočňuje sa priebežné a celkové hodnotenie žiaka.

Predmetom klasifikácie sú výsledky, ktoré žiak dosiahol v rámci jednotlivých zložiek predmetu, ktoré sú v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov.

V rámci predmetu sú učebnými osnovami presne stanovené zamerania a počty povinne klasifikovaných písomných prác, ktoré má žiak absolvovať v príslušnom ročníku (viď ČTP pre jednotlivé ročníky). Písomné práce sa archivujú do konca príslušného školského roka.

Okrem predpísaných písomných prác má každý vyučujúci vo svojej kompetencii zadávať ďalšie tematické previerky, desaťminútovky a pod. a podľa vlastného uváženia ich hodnotiť. Úroveň osvojených vedomostí je možné overiť aj ústnou formou.

Písomné práce

počet a zameranie v jednotlivých ročníkoch určujú učebné osnovy
v danom ročníku píše všetky triedy rovnaké previerky
stupnica hodnotenia:

100 – 90%	1
89 – 75%	2
74 – 50%	3
49 – 20%	4
19 – 0%	5

Vstupné a výstupné previerky

vstupné a výstupné previerky sa píše na začiatku, resp. na konci školského roka na pokyn riaditeľa školy stupnica hodnotenia je rovnaká ako pri písomných prácach.

Informatika

CHARAKTERISTIKA UČEBNÉHO PREDMETU INFORMATIKA

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vede k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

CIELE UČEBNÉHO PREDMETU INFORMATIKA

Cieľom vyučovania informatiky na 2. stupni ZŠ je sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a pri tvorbe algoritmov a výpočtových procesov. Podobne ako matematika aj informatika v spojení s informačnými technológiami vytvára platformu pre všetky ďalšie predmety. V predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Výchovno-vzdelávací proces na 2. stupni základnej školy smeruje k tomu, aby žiaci

- sa oboznámili s pojmami údaj a informácia, s rôznymi typmi údajov, s ich zbieraním, uchovávaním, zobrazovaním, spracovaním a prezentovaním,
- rozumeli pojmom algoritmus a program (formálny zápis automatizovaného spracovania údajov);
- sa oboznámili so systémami na spracovanie údajov – z pohľadu ich architektúry (počítač, prídavné zariadenia, médiá, komunikácie) a logickej štruktúry (napr. operačný systém);
- si rozvíjali schopnosť algoritmizovať zadaný problém, rozvíjali si programátorské zručnosti, naučili sa pracovať v prostredí bežných aplikačných programov, naučili

- sa efektívne vyhľadávať informácie uložené na CD alebo na sieti a naučili sa komunikovať cez sieť;
- nadobudli schopnosti potrebné pre výskumnú prácu (t. j. schopnosť realizovať jednoduchý výskumný projekt, sformulovať problém), rozvíjali si formálne a logické myslenie, naučili sa viaceré metódy na riešenie problémov,
 - rozvíjali si svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučili sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, verejne so skupinou o ňom diskutovať a referovať);
 - rozvíjali si svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, morálne a vôľové vlastnosti, húževnatosť, sebakritickosť a snažili sa o sebazvedelávanie;
 - naučili sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo infromatických produktov, systémov a aplikácií (aby chápali, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopili sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

OBSAH VZDELÁVANIA – OBSAHOVÝ A VÝKONOVÝ ŠTANDARD

Vzdelávací obsah informatiky v Štátnom vzdelávacom programe je rozdelený na päť tematických okruhov:

- **Informácie okolo nás**
- **Komunikácia prostredníctvom IKT**
- **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie**
- **Princípy fungovania IKT**
- **Informačná spoločnosť**

Informácie okolo nás

Učivo v tematickom okruhu *Informácie okolo nás* je kľúčové aj pre nižšie sekundárne vzdelávanie. Pojem informácia, typy informácií (textová, multimediálna, atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci by sa už od prvej triedy mali učiť pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby

1. vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
2. vedeli vytvárať jednoduché tabuľky a grafy,
3. získali ďalšie zručnosti kreslenia v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
4. porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
5. prostredníctvom didaktických hier, edukačných prostredí a encyklopédií pochopili využitie IKT v iných predmetoch,
6. pomocou IKT dokázali realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania.

Obsahový štandard - pojmy:

- typy informácií, reprezentácia, bit, bajt
- formátovanie textu, nadpisy, odrážky, obrázky v texte
- grafická informácia, fotografia, animácia
- informácie v tabuľkách, bunka, vzťahy medzi bunkami, grafy
- úprava zvukov, hudobný formát, prehrávanie a vytváranie videa
- prezentácia, snímka, prezentačný program, prezentácia na webe

- encyklopédia, odkazy
- Výkonový štandard - vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:**
- vytvorenie plagátu, vizitky, pozvánky
 - úprava fotografií, koláž, texty v obrázkoch
 - vytvorenie alebo prerozprávanie príbehu ako prezentácia
 - hľadanie slova, pojmu v tabuľke, v dokumente, v encyklopédii, hľadanie titulu v elektronickej knižnici
 - edukačné prostredia pre iné predmety (napr. dynamická geometria, fyzikálne experimenty, práca s mapami, trenážery pre cudzí jazyk)

Komunikácia prostredníctvom IKT

Ďalší tematický okruh **Komunikácia prostredníctvom IKT** sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci

1. by sa mali naučiť pracovať s elektronicou poštu,
2. by mali pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
3. by mali získať základné vedomosti o priamej komunikácii prostredníctvom IKT (rozhovory, okamžité správy),
4. by mali poznať niektoré základné postupy pri využívaní internetu v informačnej spoločnosti (cestovný poriadok, mapy, internetový obchod),
5. by si mali uvedomovať bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Obsahový štandard - pojmy:

- elektronická pošta, adresár príjemcov, príloha správy
- webová adresa, katalógy, portály, vyhľadávače
- rozhovor (chat), okamžitá správa (ICQ)

Výkonový štandard - vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- formátovanie emailovej správy
- školský web, weby inštitúcií, edukačný portál, vyhľadávanie pomocou google
- rozhovor (chat) so spolužiakmi v triede, okamžité správy so spolužiakmi a učiteľom
- prechádzanie a hľadanie v internetovom obchode (knihy, filmy, hudba, elektronika, hračky).

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

V tematickom okruhu **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie** sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Obsahový štandard - pojmy:

- postup riešenia, etapy riešenia problémov
- programovací jazyk, elementárny príkaz, postupnosť, procedúra, cyklus
- zložitosť riešenia problému

Výkonový štandard - vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- v detskom programovacom prostredí riešenie úloh s opakovaním nejakých činností, zoskupovanie častí riešenia do procedúr
- porovnanie času trvania rôznych riešení problému

Princípy fungovania IKT

Tematický okruh *Princípy fungovania IKT* sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s princípmi fungovania

1. jednoduchého hardvéru,
2. rôznych oblastí určenia softvéru,
3. úlohami operačných systémov (napr. práca so súbormi a priečkami),
4. lokálnej siete a internetu.

Obsahový štandard - pojmy:

- vstupno/výstupné zariadenia, skener
- oblasti aplikácií softvéru
- operačný systém, používateľ, prihlasovanie do systému, správca úloh
- priečinkov, disk, CD, usb-pamäťový kľúč, archív
- lokálna sieť, zdieľanie súborov v triede
- princípy fungovania internetu, adresa, doména, IP, http, ftp, smtp
- formáty súborov

Výkonový štandard - vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- porovnávanie periférií podľa ich určenia a kapacít
- práca so skenerom, jednoduché princípy fungovania skenera
- naštartovanie operačného systému, prihlásenie a odhlásenie používateľa
- spúšťanie naraz viac aplikácií, sledovanie behu aplikácií v správcovi úloh
- ukladanie informácií na rôzne média, porovnanie kapacít a rýchlosti ukladania
- vytváranie archívov, výber z archívu, rozbaľovanie archívu
- práca so súbormi v lokálnej sieti triedy
- logické princípy fungovania internetu, zisťovanie IP čísla počítača
- skúmanie rozdielov rôznych formátov súborov

Informačná spoločnosť

Tematický okruh *Informačná spoločnosť* sa nachádza v prieniku informatiky a občianskej výchovy. Zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by mali

1. oboznámiť s využitím IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti,
2. pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám,
3. viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Obsahový štandard - pojmy:

- informačné technológie vo vedomostnej spoločnosti
- riziká technológií, vírusy, antivírusové programy, hackeri

- zásady bezpečnosti
- platnosť, správnosť informácií, nebezpečný obsah
- licencie programov, legálnosť používania, freeware, shareware
- legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu

Výkonový štandard - vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- ako pomáhajú počítače v praktickom živote a živote spoločnosti, ukážky jednoduchých aplikácií
- ako vznikajú a ako sa šíria počítačové vírusy, ako sa odhaľujú a odstraňujú
- kto, prečo a ako pácha počítačovú kriminalitu, čo môže spôsobiť
- rozdiel v používaní a šírení rôznych programov z pohľadu legálnosti
- diskusia na tému používania obrázkov, textov a hudby stiahnutých z internetu, autorské práva

Umenie a kultúra

Hudobná výchova

UČEBNÉ OSNOVY PRE 5. ROČNÍK

Časová dotácia: 1 vyučovacia hodina týždenne, 33 hodín za školský rok

CHARAKTERISTIKA

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri odovzdávaní a sprostredkovaní hudby novým generáciám. Zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem tvorivosti každého človeka. Vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra hudobná výchova sprostredkuje žiakom názorné a svetové kultúrne dedičstvo a takto zvyšuje všeobecnú vzdelanosť národa. Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobná výchova umožňuje žiakovi tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v súvislosti s inými druhmi umenia. Hudobno-výchovný proces musí zásadne vychádzať z hudby a smerovať opäť k nej, aby hudba bola prameňom zážitkov i vedomostí.

CIEĽ PREDMETU

Kognitívne ciele:

- získať poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou
- spoznať najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých slohových období a ich vybrané diela
- uvedomiť si svoju národnú identitu a získať úctu k svojej kultúre

Socioafektívne ciele:

- na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb (od ľudových piesní po rozsiahlejšie umelecké diela) slovne, výtvarne a pohybom vyjadriť svoje estetické zážitky
- schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach), mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce
- vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného času

Psychomotorické ciele:

- dokázať správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové)
- v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti vedieť využiť pri svojich hudobných činnostiach
- na primeranej úrovni dokázať využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom

OBSAH PREDMETU V 5. ROČNÍKU

Vzdelávací obsah hudobnej výchovy v 5. ročníku pozostáva z nasledovných tematických okruhov:

I. Ako sa nám prihovára hudba :

1. Hudobné hry
2. Výrazové prostriedky hudby
3. Rytmus
4. Rytmus – stoličkový rock and roll
5. Melódia
6. Dynamika
7. Tempo a agogika
8. Harmónia
9. Inštrumentácia
10. Podoby hudobnej skladby
11. Zhrnutie tematického celku
12. Vianočné piesne a koledy

II. Prostredníctvom hudby poznávame hudobnú kultúru národov:

1. Hymna Európskej únie
2. Slovensko a jeho kultúra
3. Slovenské ľudové piesne – vojenské a regrútske
4. Slovenské ľudové piesne – ľudobtné
5. Slovenské ľudové piesne – tanečné
6. Slovenskí hudobní skladatelia
7. Slovenskí hudobní skladatelia

8. Slovenská populárna hudba
9. Slovenská populárna hudba
10. Rómske a rusínske piesne
11. Česká hudobná kultúra
12. České folklórne umenie
13. Poľská hudobná kultúra
14. Maďarská hudobná kultúra

III. Hudba spojená s inými druhmi umenia:

1. Rozprávková opera – A. Dvořák: Rusalka
2. Rozprávková opera – T. Frešo: Martin a slnko
3. Opereta
4. Balet
5. Zhrnutie celoročného učiva

- ❖ Na začiatku je zahrnutá úvodná a opakovacia hodina zo 4. ročníka
- ❖ Výber ukážok na počúvanie nie je povinný, zohľadňujú sa podmienky v triede a aké CD prehrávače sú k dispozícii, treba sa však riadiť príslušnou témou. Odporúča sa k najznámejším dielam skladateľom a k vybraným piesňam pridať známu skladbu daného národa podľa ponuky učebníc HUV, s dôrazom na spevácke, inštrumentálne a pohybové prejavy.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE, KTORÉ PREDMET ROZVÍJA

Všeobecné kompetencie

- formovať a rozvíjať emocionálny svet žiakov
- formovať mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života
- vychovať žiakov hrdých na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom
- vhodne a nenásilne spájať hudbu s prejavmi iných umení – s poéziou, tancom, výtvarnými dielami, filmom, videom a modernými komunikačnými technológiami
- podieľať sa na rozvíjaní osobnostnej, sociálnej, občianskej, a komunikačnej kompetencie
- aby sa vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre

POŽIADAVKY NA VÝSTUP PODĽA CIEĽOV A OBSAHU

I. Ako sa nám prihovára hudba

- žiak sa orientuje v znejúcej hudbe, vníma hudobno-výrazové prostriedky, charakterizuje a verbalizuje počúvanú hudbu
- spieva podľa svojich dispozícií intonačne čisto a rytmicky presne

- reaguje pohybom na znejúcu hudbu
- dodržiava základy speváckej hygieny
- uvedomuje si princíp kontrastu a agogiky
- rozumie funkcii rytmus v hudbe a uvedomuje si dôležitosť rytmu v hudbe
- uvedomuje si funkciu melodických línií v hudobných ukážkach
- pozná základné dynamické znamienka a dokáže ich využiť pri speve
- je schopný zdramatizovať príbeh piesne s využitím vhodnej dynamiky
- pri počúvaní verbalizuje svoj hudobný zážitok
- vie rozlíšiť rôzne druhy temp a oboznámi sa s metronómom
- rozlišuje dur a mol
- chápe vplyv harmónie na celkový charakter hudobnej skladby
- sluchom analyzuje rôzne zvuky, hudobné nástroje, ľudské hlasy
- pozná rozdelenie hudobných nástrojov v symfonickom orchestri
- podľa farby zvuku rozlíši znejúci hudobný nástroj
- vie určiť striedanie hudobných myšlienok v piesňovej forme a ronde
- pozná princíp gradácie v skladbe
- vie vysvetliť nové pojmy

II. Prostredníctvom hudby poznávame hudobnú kultúru národov

- žiak pozná Hymnu EÚ a symboly Únie
- využíva IKT pri zbere informácií
- spieva hymnu SR intonačne aj rytmicky správne, pozná historickú minulosť Slovákov
- intonuje, dodržiava rytmus a tempo pri speve, dodržiava správne spevácke návyky
- vie pri interpretácii vystihnúť charakter ľudovej piesne
- pozná typické folklórne oblasti SR
- získa prehľad o tvorcach slovenskej národnej hudby a dokáže spoznať ukážky z najznámejších diel slovenských skladateľov 20. stor.
- orientuje sa v hudbe menšín, žijúcich na území SR
- sluchovo analyzuje základné znaky a prvky rómskej hudby a hudbu rusínskej národnostnej menšiny
- orientuje sa v hudbe iných národov, pozná zakladajúcich tvorcov českej národnej hudby/ Smetana, Dvořák, Janáček/.
- vie verbalizovať svoj dojem z vypočutých hudobných ukážok
- ovláda jednoduché tanečné kroky
- pozná základné znaky poľského folklóru a oboznámi sa s najznámejšími skladateľmi poľskej hudby
- oboznámi sa s kľúčovými osobnosťami maďarskej hudby a pozná charakteristické rysy maďarského folklóru

III. Hudba spojená s inými druhmi umenia

- žiak chápe hudobné dielo v kontexte rôznych druhov umenia
- dokáže reprodukovať motívy a časti hudobného diela, vie rozlíšiť áriu a zbor
- osvojí si pojem variácia a kánon a vie ich identifikovať v znejúcej hudbe
- chápe znaky operetnej hudby a dôležitosť tanca v operetách
- pozná typické znaky baletnej hudby a zoznámi sa s ukážkami ruskej baletnej hudby
- systematizuje vedomosti a zručnosti

PRIEREZOVÉ TÉMY

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Environmentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Regionálna výchova
- Vlastenecká výchova
- Výchova k tolerancii
- Ľudské práva
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu
- Ochrana života a zdravia

METÓDY A FORMY PRÁCE

Učiteľ sa usiluje o to, aby poskytoval podnety pre hudobnú aktivitu žiakov:

- skupinové,
- projektové,
- diferencované vyučovanie,
- návšteva hudobných podujatí,
- besedy,
- zážitkové, kognitívne, a skúsenostné metódy,
- dialóg a diskusia,
- metódy hrania rol;
- špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní,
- riadené objavovanie hudby,
- informačno-receptívna metóda,
- improvizácia,
- výklad,
- referát,
- metóda tvorivej aktivity,
- metóda samostatného objavovania hudby
- brainstorming -- kladie dôraz na čo najrýchlejšie zhromaždenie a zapísanie nápadov, námetov, informácií. Cieľom je vyprodukovať čo najviac myšlienok v minimálnom čase.
- expozičné metódy /výklad, vysvetľovanie, prezentácia/
- motivačné metódy /motivačný rozhovor, didaktické hry/
- fixačné metódy /skupinová diskusia, rozhovor/
- metódy rozvíjajúce spôsobilosti pri práci s IKT: využitie internetu na získavanie informácií

Hlavné formy a metódy hudobnej výchovy sa realizujú prostredníctvom činností:

1. vokálnych,

2. inštrumentálnych,
3. hudobno-pohybových,
4. recepčných,
5. hudobno-dramatických.

Vokálno-intonačné činnosti:

- žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom jednohlasné, dvojhlasné piesne ľudové aj umelé, v durových, molových a modálnych tóninách, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti
- orientuje sa v grafickom zázname piesní a skladieb rôznych štýlov a žánrov,
- dokáže posúdiť kvalitu vokálneho prejavu druhých

Inštrumentálne činnosti:

- žiak dokáže realizovať a vytvárať inštrumentálne sprievody k piesňam, rešpektujúc ich charakter, jednoduchou improvizáciou na detských hudobných nástrojoch
- „podporiť“ charakter, zmeny nálad hudobnej ukážky, zvýrazniť dôležité hudobné myšlienky reprodukovanej hudby

Hudobno-pohybové činnosti:

- žiak dokáže správne reagovať pohybom na znejúcu hudbu
- vyjadriť metrum, tempo, dynamiku, pohyb melódie, v súlade s charakterom piesne alebo skladby,
- realizovať hudobno-pohybové hry so spevom
- vyjadriť náladu a obsah hudby pohybom
- na základe svojich individuálnych schopností a zručností vytvárať pohybové improvizácie a kreácie

Percepčné činnosti

- žiak sa orientuje v znejúcej hudbe, na základe pozitívnych výrazových prostriedkov hudby, ktoré vníma, chápe ich funkciu a komunikačné schopnosti hudby
- dokáže zaradiť, charakterizovať počúvanú skladbu vokálnu alebo inštrumentálnu z hľadiska žánru, postrehne výrazné hudobné myšlienky, ich variácie, napätie a uvoľnenie hudby
- dokáže verbalizovať svoj názor, hudobný zážitok, predstavy od konkrétnych k abstrakcii princípov, všeobecným zákonitostiam a ich materializácii hudobnými prostriedkami

Hudobno-dramatické činnosti:

- žiak integruje a komplexne využíva vokálne, hudobno-pohybové, inštrumentálne a percepčné činnosti spojené v dramatickom príbehu
- získava schopnosť empatického a asertívneho správania

UČEBNÉ ZDROJE

Učebné zdroje predstavujú zdroj informácií pre žiakov. Pre žiakov 2. stupňa základným zdrojom informácií je učebnica Hudobnej výchovy.

- Eva Langsteinová, Belo Felix, Hudobná výchova pre 5. ročník základných škôl, Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2009

Doplňkový zdroj informácií sú

- hudobné produkcie z verejných médií (rozhlas, televízia)
- informácie získané prostredníctvom internetu
- návštevy koncertov vážnej a populárnej hudby

HODNOTENIE

Žiak je hodnotený a klasifikovaný podľa Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy a metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu predmetu hudobná výchova v 5. ročníku základnej školy známku výborný, chválitebný, dobrý, dostatočný a nedostatočný. Žiaci boli poučení o hodnotení a klasifikácii predmetu na úvodnej hodine. V predmetoch vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra sa ťažko hodnotí výkon žiaka výlučne kvantitatívne. Charakter hudobnej výchovy vyžaduje hodnotiť postoj žiaka i umeniu, jeho formujúce sa názory na svet, ktorý ho obklopuje, jeho estetické úsudky, snahu vzdelávať sa. Hodnotenie má motivačnú, informatívnu, komparatívnu a korekčnú funkciu. Pri hodnotení priebežnej i súhrnnej klasifikácii sa uplatňuje primeraná náročnosť a pedagogický takt voči žiakovi, jeho výkony sa hodnotia komplexne, berie sa do úvahy vynaložené úsilie žiaka a v plnej miere sa rešpektujú jeho individuálne dispozície a ľudské práva.

Výkonový štandard HUV 5

I. Ako sa nám prihovára hudba

- žiak sa orientuje v znejúcej hudbe, vníma hudobno-výrazové prostriedky, charakterizuje a verbalizuje počúvanú hudbu
- spieva podľa svojich dispozícií intonačne čisto a rytmicky presne
- reaguje pohybom na znejúcu hudbu
- dodržiava základy speváckej hygieny
- uvedomuje si princíp kontrastu a agogiky
- rozumie funkcii rytmus v hudbe a uvedomuje si dôležitosť rytmu v hudbe
- uvedomuje si funkciu melodických línií v hudobných ukážkach
- pozná základné dynamické znamienka a dokáže ich využiť pri speve
- je schopný zdramatizovať príbeh piesne s využitím vhodnej dynamiky
- pri počúvaní verbalizuje svoj hudobný zážitok
- vie rozlíšiť rôzne druhy temp a oboznámi sa s metronómom
- rozlišuje dur a mol

- chápe vplyv harmónie na celkový charakter hudobnej skladby
- sluchom analyzuje rôzne zvuky, hudobné nástroje, ľudské hlasy
- pozná rozdelenie hudobných nástrojov v symfonickom orchestri
- podľa farby zvuku rozlíši znejúci hudobný nástroj
- vie určiť striedanie hudobných myšlienok v piesňovej forme a ronde
- pozná princíp gradácie v skladbe
- vie vysvetliť nové pojmy

II. Prostredníctvom hudby poznávame hudobnú kultúru národov

- žiak pozná Hymnu EÚ a symboly Únie
- využíva IKT pri zbere informácií
- spieva hymnu SR intonačne aj rytmicky správne, pozná historickú minulosť Slovákov
- intonuje, dodržiava rytmus a tempo pri speve, dodržiava správne spevácke návyky
- vie pri interpretácii vystihnúť charakter ľudovej piesne
- pozná typické folklórne oblasti SR
- získa prehľad o tvorcoch slovenskej národnej hudby a dokáže spoznať ukážky z najznámejších diel slovenských skladateľov 20. stor.
- orientuje sa v hudbe menšín, žijúcich na území SR
- sluchovo analyzuje základné znaky a prvky rómskej hudby a hudbu rusínskej národnostnej menšiny
- orientuje sa v hudbe iných národov, pozná zakladajúcich tvorcov českej národnej hudby/ Smetana, Dvořák, Janáček/.
- vie verbalizovať svoj dojem z vypočutých hudobných ukážok
- ovláda jednoduché tanečné kroky
- pozná základné znaky poľského folklóru a oboznámi sa s najznámejšími skladateľmi poľskej hudby
- oboznámi sa s kľúčovými osobnosťami maďarskej hudby a pozná charakteristické rysy maďarského folklóru

III. Hudba spojená s inými druhmi umenia

- žiak chápe hudobné dielo v kontexte rôznych druhov umenia
- dokáže reprodukovať motívy a časti hudobného diela, vie rozlíšiť áriu a zbor
- osvojí si pojem variácia a kánon a vie ich identifikovať v znejúcej hudbe
- chápe znaky operetnej hudby a dôležitosť tanca v operetách
- pozná typické znaky baletnej hudby a zoznámi sa s ukážkami ruskej baletnej hudby
- systematizuje vedomosti a zručnosti

UČEBNÉ OSNOVY - VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Časová dotácia: 1 vyuč. hodín týždenne

CHARAKTERISTIKA

Predmet **výtvarná výchova** plynulo nadväzuje na výtvarnú výchovu v primárnom vzdelávaní. Naďalej vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebvýjadrovania sa.

Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, ustupuje spontánny prístup k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších podnetov. Väčšina žiakov v tomto období stráca svoju prirodzenú výrazovosť. VV sa musí podieľať na tejto transformácii.

Uskutočňuje sa to:

- dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám,
- nahradením nedostatku formálnych zručností pri vyjadrovaní reality, postupmi ktoré takéto

zručnosti nevyžadujú,

- väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami.

Ťažisko sebvýjadrovania sa, oproti primárnemu vzdelávaniu, prenáša na iné oblasti aktivity. Do vyučovania sú zaradované prostriedky a činnosti, ktoré rozširujú možnosti poznávacieho procesu žiaka a dovoľujú mu naplniť jeho prirodzené ambície po vizuálnom

vyjadrení skutočnosti, po poznávaní formálnej i obsahovej štruktúry sveta, po presnejšom zobrazení pozorovaných vzťahov, po vyššej technickej dokonalosti prejavu, po pluralite spôsobov vytvárania. Zapája sa koncepčné a konštrukčné myslenie, ktoré je uvádzané do vzťahu s myslením estetickým. Detskú spontánnosť má postupne nahrádzať jej dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť a sviežosť, spojená s pribúdaním vedomej tvorivej operatívosti. Žiak reaguje na stále komplexnejšie podnety, reflektuje podnety prírodné, civilizačné i kultúrne. Zvyšujú sa jeho technické schopnosti. Preto vo výtvarnej výchove potrebuje objaviť oblasť nových možností, zodpovedajúcich svojmu vývinu.

Vyučovanie výtvarnej výchovy na druhom stupni v ročníkoch 5 až 9 predstavuje vyššie špecializovaný, integrovaný predmet, čerpajúci z viacerých medzi predmetových vzťahov,

nakoľko problémy riešené pri poznávaní výtvarného jazyka a výtvarných procesov sú často

komplementárne s problémami jazyka iných predmetov.

Cieľom predmetu je prostredníctvom osobných skúseností získaných z výtvarných činností,

nadväzujúcich na predmet v predchádzajúcom ročníku rozvíjať manuálne zručnosti (nástroj,

technika, materiál, proces), duševné spôsobilosti (predstavivosť, fantázia, tvorivosť),

vedomosti (poznávanie javov, predmetov, a vzťahov prostredníctvom ich výtvarného vyjadrovania, poznávanie základných slohov, štýlov, a tendencií výtvarného umenia, dizajnu,

architektúry, fotografie, filmu) a postoj k získavaniu základných estetických kompetencií (na

úrovni reflexie i seba vyjadrovania) v oblasti vizuálnej kultúry (výtvarné umenie, dizajn, architektúra, fotografia, film, elektronické médiá), ktorá je v súčasnosti dominantnou oblasťou spoločenských komunikačných procesov. Dôraz je kladený na spoznávanie jazyka

vyjadrovacích prostriedkov, na prepojenie neverbálneho a verbálneho vyjadrovania a oddialenie nastupujúcej krízy detského výtvarného prejavu (predpoklady k zručnostiam, predstava nesúladu medzi zobrazeným a videným) preklenú ho prácou s technickými obrazmi (fotografia, video, elektronický obraz) či konštrukčnými úlohami

CIEĽ PREDMETU

Výtvarná výchova ako všeobecnovzdelávací predmet sa výrazne podieľa na rozvoji a utváraní osobnosti človeka a jeho životného štýlu. Estetickovýchovná koncepcia predmetu sa svojim cieľom a obsahom orientuje na estetickú výchovu vo vzťahu s etickou výchovou ako aj s ďalšími zložkami výchovy. Cieľom výtvarnej výchovy je výtvarno-estetické osvojovanie skutočnosti, prírody, sveta vecí a človeka prostredníctvom výtvarných činností a aktívneho osvojovania výtvarného umenia a mimoumeleckého estetična. Týmto aktivitami sa kultivuje estetické cítenie a tvorivá fantázia, schopnosti výtvarno-esteticky vnímať, prežívať, hodnotiť a výtvarne sa vyjadrovať. Pritom sa uplatní jednota emocionálnej, intelektuálnej a vôľovej stránky osobnosti žiaka, ale aj jej intuitívna činnosť. Vo výtvarných činnostiach, ako aj pri aktívnom vnímaní výtvarného umenia a mimoumeleckého estetična sa uspokojuje potreba žiakov vyjadriť vlastný postoj k svetu, utvárajú sa ich estetické hodnotové kritériá k skutočnosti a k umeniu. Rozvíja sa tým slobodná tvorivá osobnosť. Výtvarný rozvoj žiakov v staršom školskom veku sa postupne vo väčšej miere opiera aj o zmyslové a rozumové poznávanie skutočnosti v ostatných predmetoch, o rozvoj analyticko-syntetického myslenia, čo sa odrazí aj pri tvorivom osvojovaní umenia a mimoumeleckého estetična. Týmto výtvarná výchova pripravuje absolventa základnej školy pre kultúrne formy života v demokratickej spoločnosti, pre spoluvytváranie kultúrnych a materiálnych hodnôt, pre ochranu a spoluvytváranie životného prostredia a pre základnú orientáciu v oblasti výtvarnej kultúry.

Kognitívne ciele

Poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry. Poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia a iné kultúry. Cez vlastnú činnosť žiaka uvádzať k poznaniu a vedomej reflexii sveta vizuálnych znakov (multimédiá, reklama, výtvarné médiá, architektúra, dizajn), k vedomému používaniu zobrazovania a jeho kritickej selekcii.

Senzomotorické ciele

Vedome rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus. Naďalej rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov. Prostredníctvom VV rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch. Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Socioafektívne ciele

Formovať kultúrne a postoje. Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením. Formovať celistvú osobnosť. Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania. Osnovy VV podporujú medzipredmetové väzby, interdisciplinárnosť vyučovania, pri zachovaní špecifík spôsobu poznávania sveta prostredníctvom výtvarnej výchovy. Zapájajú citovosť, afektivitu, expresivitu a obrazovú konceptualizáciu, ktoré sú vlastné výtvarnému vyjadrovaniu, do vzťahu aj s inými, prevažne kognitívnymi predmetmi. V rámci nižšieho sekundárneho vzdelávania to predstavuje vedomé hľadanie formálnych a obsahových súvislostí s prírodovednými i humanitnými predmetmi a s inými druhmi umenia.

OBSAH PREDMETU V 5. ROČNÍKU

Obsah vyučovania VV tvorí sústava edukačných tém. Každá z tém zodpovedá riešeniu určitého výtvarného problému. Témy sú zoradené v metodických radoch. Metodický rad predstavuje riešenie príbuzných výtvarných problémov v priereze ročníkov (v tabuľke vodorovný rad), vždy na úrovni zodpovedajúcej veku. Takéto zoradenie sleduje stupňovanie náročnosti pri štruktúrovaní osobnosti žiaka. Zoradenie edukačných tém v rámci jedného ročníka (v tabuľke zvislý rad) umožňuje sledovať motivačné nadväznosti, prípadne ich zgrupovať a tvoriť z nich edukačné projekty. Takto koncipovaná sieť edukačných tém predstavuje model, s ktorým môže učiteľ dynamicky pracovať – podľa potreby preradať témy v časovom pláne jedného ročníka i medzi ročníkmi. Témy napĺňa konkrétnymi úlohami (zadaniami pre žiakov) učiteľ. Niektoré edukačné témy sú alternatívne – označené ako a), b). Okrem navrhovaného priebehu úlohy obsahujú možné motivačné a námetové východiská, navrhovanú techniku a vyjadrujú ciele každej úlohy.

Edukačné témy zoradené do metodických radov

5. ročník

metodické rady edukačné témy / výtvarné problémy

1. výtvarný jazyk / základné prvky výtvarného vyjadrovania /

-negatív a pozitív /v plošnom vyjadrení /

-negatív a pozitív /v plastickom vyjadrení /

2. možnosti zobrazovania videného sveta

- kreslenie predmetu podľa skutočnosti/ modelácia šrafovaním tieňovaním, lavírovaním/

3. podnety výtvarného umenia / médiá, štýly, procesy, techniky, techniky, témy /

-kubizmus a konstruktivizmus

-surrealizmus

-abstraktné umenie

4. podnety výtvarného umenia

-ranokresťanské a byzantské umenie /mozaika /

-ranokresťanské a byzantské umenie /ikona, alt. /

5. podnety fotografie

-základy práce s fotoaparátom / hry s ostrosťou a neostrosťou /

-digitálny fotoaparát,/ uloženie a základné operácie s fotografiou v počítači/

6. podnety filmu a videa

-záber, spájanie obrazov, montáže, koláže

7. podnety architektúry

- hravé skúmanie priestoru

8. podnety dizajnu

-obalový dizajn /materiál, tvar a grafické riešenie

-návrh loga, značky, ex libris

9. podnety tradičných remesiel

podnety hrnčiarstva

10. elektronické médiá

-úprava digitálneho obrazu /skenovanie/

-základné operácie s digitálnym obrazom

11. podnety hudby a literatúry, / synestetické podnety /

-grafická partitúra /pokus o jej hudobnú interpretáciu /

-farebná hudba /objekt, hudobnovizuálny nástroj/

- vizuálna poézia /pokus o recitáciu /

12. podnety rôznych oblastí poznávania sveta

- výtvarné hry s problematikou dejepisu

-s problematikou zemepisu

13.tradícia a identita / kultúrna krajina

-výtvarné reakcie na rôzne typy regionálnych ornamentov /ornamentov rôznych kultúr/

14. škola v galérii /galéria v škole

-objavovanie prvkov obrazu v galerijnej zbierke

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE, KTORÉ PREDMET ROZVÍJA

Obsah vyučovania je tvorený sústavou edukačných tém. Každá z tém zodpovedá riešeniu určitého výtvarného problému. Témy sú zoradené do metodických radov. Metodický rad predstavuje riešenie príbuzných výtvarných problémov v priereze ročníkov, na úrovni zodpovedajúcej veku. Toto zoradenie sleduje stupňovanie náročnosti pri štruktúrovaní osobnosti žiaka. Radenie edukačných tém v rámci ročníka umožňuje sledovať motivačné nadväznosti, prípadne ich zlúčiť a tvoriť z nich edukačné projekty. Takto koncipovaná sieť edukačných tém predstavuje model, s ktorým je možné dynamicky pracovať, podľa potreby preradovať témy v časovom pláne jedného ročníka i medzi ročníkmi

POŽIADAVKY NA VÝSTUP PODĽA CIEĽOV A OBSAHU

Žiak by mal mať po absolvovaní ročníka tieto vedomosti, zručnosti a postoje:

Vedomosti vo výtvarnej výchove je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka. Časť vedomostí o výtvarnom umení a vizuálnej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (ukážky výtvarných diel, prác, knihy, časopisy, výukové CD s obrazovými materiálmi, PC prezentácie)

Zručnosti a spôsobilosti

Vyjadrovacie zručnosti, ktoré sú základom znalosti vyjadrovacích prostriedkov (jazyka) vizuálnych umení (gramotnosť v oblasti vizuálnej kultúry)

Formálne zručnosti

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška, šírka, pomer častí k celku)
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnérskeho návrhu
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, fotografovania, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptúry
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber, rám, pohľad, charakteristický tvar (plastika)
- tvorivo využívať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky, komponovať a štylizovať, prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty

Technické zručnosti

Žiak dokáže:

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruzka, štetec, pero, fixy, uhlík, drevko, rydlo, nožnice, šablóna, valček a pod.)
- kresliť prostredníctvom linky, šrafovania a tieňovania
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palete i na obraze, vyfarbovať tvar, plochu viacerými spôsobmi prostredníctvom štetcového rukopisu (šrafúra, roztieranie, zapúšťanie, gestická maľba, pastózna maľba)
- zvládnuť konštrukčno-technické úlohy s materiálom (krčenie, prehýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, lepenie, viazanie, drôtovanie a pod.)
- zvládnuť techniku konštrukcie vonkajšieho tvaru (paketáž, obliepanie, obväzovanie)
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, dekalk, monotypia, papierorez a pod.)
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, odtlačania do modelovacej hmoty a jednoduchého odlievania sadrového reliéfu
- zvládnuť základné grafické operácie na počítači

Mentálne spôsobilosti

Rozvoj schopností a získavanie zručností v oblasti vnímania skutočnosti a prežívania zážitku, vyjadrovania, fantázie, predstáv a nápadov (vlastných koncepcií), rozumového posudzovania, konvergentného a divergentného myslenia.

Žiak dokáže:

- vie odôvodniť výber častí, alebo prvkov zobrazovacej skutočnosti (čo zobraziť), alebo hľadiska (podstatné – nepodstatné)

- chápať niektoré spôsoby notácie (mapa, partitúra, plán) ako výtvarný spôsob zobrazovania skutočnosti
- vnímať a analyticky porovnať charakter okolitej krajiny (obce, bydliska, pamiatky) s inými typmi krajiny, architektúry, uvedomiť si a reflektovať špecifiká svojho kultúrneho i fyzického prostredia
- pokúsiť sa o charakteristiku seba samého, o vyjadrenie typických znakov, o vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo

Postoje

Hlavnou kompetenciou v oblasti postojov je **tvorivý prístup žiaka**, ktorý je vedený k vlastnému autentickému riešeniu a postupnej formulácii svojho estetického a hodnotiaceho názoru.

Žiaka sformovať tieto postoje:

- otvorenosť voči experimentovaniu s farbou, hmotou, tvarom, technikou, postupom, motívom a témou
- otvorenosť voči hľadaniu analógií (tvarových, materiálových, výrazových)
- spontánne výtvarné riešenia
- otvorenosť k uvedomelému hľadaniu vlastných riešení, odklon od vyjadrovacích schém, inovácia stereotypov na základe podnetov fantázie a vlastného názoru
- tolerancia voči iným typom vyjadrovania, vkusu iných ľudí
- aktívny prístup ku svojmu prostrediu, citlivá reflexia hodnôt
- hľadať vlastné cesty seba vyjadrenia, budovania vlastného vkusu a tváre (imidžu)
- spolupracovať pri realizácii a zosúladiť ich s ponímaním iných žiakov

PRIEREZOVÉ TÉMY

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Environmentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Regionálna výchova
- Vlastenecká výchova
- Výchova k tolerancii
- Ľudské práva
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu
- Ochrana života a zdravia

METÓDY A FORMY PRÁCE

Vyučovanie výtvarnej výchovy je programovaný a riadený proces, v ktorom učiteľ iniciuje, rešpektuje a podporuje nápady a individuálne riešenia žiaka. Východiskami tohto procesu sú:

1.činnosti žiakov, ktoré vychádzajú z myšlienkových, formálnych a technických procesov výtvarnej a vizuálnej kultúry.

2. témy, námety, obsahy, zobrazovania, ktoré majú svoj dôležitý antropologický a kultúrny charakter. Témy sú prispôbené osobnosti a veku žiaka, edukačným cieľom a kultúrne spoločenskej realite.

3. reflexie diel výtvarného umenia, dizajnu, architektúry a videa. V nižšom sekundárnom vzdelávaní sa kladie dôraz na poznávanie a veku primeraný rozbor diel výtvarnej a vizuálnej kultúry, a to kľúčových diel historických epoch a diel, ktoré reprezentujú súčasné tendencie vizuálnych umení.

UČEBNÉ ZDROJE

Na podporu a aktiváciu vyučovania sa využívajú nasledovné zdroje:

Prírodoveda , vlastiveda a ďalšie odborné publikácie k daným témam , encyklopédie, detské časopisy, atlasy, webové stránky s témami prírodovedy (www.zborovna.sk), materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.

HODNOTENIE

Ťažisko hodnotenia je osobný rozhovor so žiakom, ktorý poskytuje žiakovi citlivú, veku primeranú, analyticky podloženú spätnú väzbu o rôznych aspektoch výtvarných činností. Žiak kladie otázky, alebo zdôvodňuje svoj prístup, postupne dokáže zhodnotiť svoj proces a prístup k tvorbe objektívne seba hodnotením. Hodnotenie musí pozitívne motivovať žiaka, usmerniť jeho osobnostný vývoj. Učiteľ ale berie ohľad na jeho nadanie, schopnosti, ambície a vkus. Nehodnotí sa len výkon, či vytvorený artefakt, ale proces vzniku a prístup žiaka v rámci tohto procesu. Konečne hodnotenie prebieha škálovaním formou známok od 1 do 5. Nie je nutné známkovať každú prácu a každý výkon žiaka. Hodnotia sa úlohy z rozličných metodických radov , aby bol vyvážený výkon žiaka, v porovnaní s rôznorodosťou ich záujmov a schopností . Hodnotenie má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Tu musí učiteľ brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície a vkus. Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s jeho predchádzajúcimivýkonmi a s nastavenými kritériami pre porovnávanie s výkonmi iných žiakov.

Zdravie a pohyb

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

Počet hodín týždenne: 2

1. Charakteristika predmetu

Telesná a športová výchova je neoddeliteľnou súčasťou všeobecného vzdelania žiakov. V prvom rade umožňuje podať správne základy najjednoduchších lokomočných činností – beh, hádzanie, skákanie. S touto jednoduchou činnosťou sa upevňujú ďalšie základné na rozvoj dôležité vlastnosti – koordinačné schopnosti. Sú to najmä: obratnosť, rýchlosť, stabilita, vytrvalosť, atď.

1. Predpokladaný prínos:

Výchova ku kolektívnej činnosti a zodpovednosti

Výchova k pravidelnému športovaniu a rekreačnej činnosti
Výchova k vykonávaniu pohybovej činnosti k rozvoju vlastného zdravia
Výchova ku športovej disciplíne a tolerancii.

2. Časová koncepcia výchovy:

Pre 5. ročník: 2 hodiny týždenne.

3. Ciele predmetu:

Telesná a športová výchova je veľmi dôležitá k získaniu vlastnej telesnej kondície a zdatnosti, bez ktorej nebude možné rozvíjať somatické stránky – veľkosť postavy, fyziologické – odolnosť organizmu voči fyzickej záťaži psychologické odolnosti voči únave a rozvoju morálno - vôlových vlastností, sociálneho - reprezentácia na rôznych úrovniach a získaná kultúrna poznávacía a ekonomická stránka, ktorá je protikladom proti leňošeniu, alkoholizmu, atď. Je dôležitá výchovná zložka ku fair play.

Neoddeliteľnou súčasťou pohybovej činnosti na rôznych úrovniach je kladná emocionálna radosť z víťazstva nielen v kolektíve, ale aj v individuálnom poňatí, či prekonaním „Sám seba“.

a) Kognitívne ciele:

Žiaci získavajú pohybové zručnosti, schopnosti a morálno- vôlové vlastnosti, ktoré môžu uplatniť v rôznych podobách v praxi.

Dosiahli základnú formu pravidiel prevádzaných – vykonávaných činností.

b) Sociálne ciele:

Žiaci získajú prejav k začleneniu sa v kolektíve, individuálnym pôsobením športovej činnosti a základnému emocionálnemu vývoju.

c) Psychomotorické ciele:

Získajú základné návyky využívať odborné poznatky a ich spracovanie pre základné pohybové, či herné činnosti – atletika, kolektívne športy.

4. Obsah vzdelávania:

Každý pohyb a športová činnosť v rôznych formách je pre ľudí zaujímavá a pre deti zvlášť, čo pri pôsobení v kladných kolektívoch túto stránku môžu motivačne zlepšiť.

Obsah v 5. ročníku je zameraný na: poznatky a potreby vykonávania pohybovej činnosti, osvojenie si disciplíny, získanie určitej telesnej zdatnosti, rozvíjať svoje zručnosti a schopnosti, vedieť súperiť, tolerovať spolužiakov a súperov, osvojenie si rôznych telocvičných povelov, úkonov a názvov, získať základné zručnosti v naplánovaných športových disciplínach, kultivovaného prejavu osobnosti žiaka a získanie teoretických vedomostí o histórii športu.

5. Prehľad tematických celkov a počet hodín:

- 2 hod. Poznatky z TK
- 3 hod. Testovanie základnej pohybovej výkonnosti na začiatku šk.
- 14 hod. Atletika
- 10 hod. Základná gymnastika
- 27 hod. Športové hry
- 6 hod. Netradičné športy
- 4 hod. Testovanie získanej pohybovej výkonnosti na konci šk., porovnanie výsledkov

66 hod.

6. Metódy a formy práce:

- a) Motivačné metódy
- b) Metóda vzťahových rámcov – porovnanie
- c) Výkladová a demonštračná
- d) Reprodukčná – napodobňovanie
- e) Výkladovo – problémová – zdôvodnenie
- f) Samostatná činnosť
- g) Praktická činnosť
- h) Skupinová činnosť – dvojice, trojice
- ch) Riešenie problémov
- i) Demonštračné formy.

7. Prierezové metódy:

- a) Osobnostný a soc. rozvoj
- b) Enviromentálna výchova
- c) Mediálna výchova, multikultúrna, dopravná
- d) Ochrana zdravia a bezpečnosť
- e) Ľudské práva
- f) Fair play.

8. Spojenie s ďalšími vedami:

Telesná kultúra, história, biológia, etická výchova, geografia, výtvarná výchova, estetická výchova, atď.

9. Učebné zdroje:

Odborná literatúra: Metodické listy, knižné publikácie, internet, televízia, DVD, video.

10. Hodnotenie predmetu:

Prebieha v súlade s metodickým listom č.22, r. 2011 z 1. mája 2011 na hodnotenie žiakov. Učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt a humanitárny prístup. Predmet hodnotenia – športové výsledky, zručnosti, aktivita, osobitosti žiaka.

11. Požiadavky na výstup:

Zvládnuť na určite úrovni poradovú prípravu, základnú hernú činnosť vo vykonávaných činnostiach, reagovať na pokyny učiteľa, rešpektovať a tolerovať chyby spolužiakov, základy pravidelného športovania pre zdravie.

Hodnotenie:

Hodnotenie žiakov je realizované v súlade s Metodickými pokynmi na hodnotenie a klasifikáciu žiakov ZŠ. Pri hodnotení sa dbá na motivačnú funkciu hodnotenia. V 5. roč. je slovné hodnotenie a rešpektujú sa vekové aj individuálne osobitosti žiaka.

Podkladom pre hodnotenie :

- *schopnosť samostatne viesť rozcvičku a podať hlásenie*
- *aktívne a disciplinovane cvičiť počas vyučovacej hodiny*
- *priebežne si osvojovať športové disciplíny*
- *prejaviť záujem nad rámec stanovených povinností – športové súťaže, reprezentácia školy*

Voliteľné predmety

Konverzácia v anglickom jazyku

Časová dotácia: 2 vyuč. hodiny týždenne

CHARAKTERISTIKA

Obsah predmetu anglický jazyk vychádza zo vzdelávacej oblasti *Jazyk a komunikácia*. Požiadavky pre vzdelávanie v cudzom jazyku vychádzajú zo *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky* (ďalej SERR), ktorý popisuje rôzne úrovne ovládania cudzích jazykov. Vzdelávanie v prvom cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne B2, ktorá je označovaná ako *Samostatný používateľ*.

Cieľom vyučovania anglického jazyka je umožniť učiacim sa zvládnuť jazykové aj všeobecné kompetencie tak, aby ich jazyková príprava zodpovedala požiadavkám moderného európskeho demokratického občana pripraveného na život v spojenej Európe. Učenie sa cudzích jazykov podporuje otvorenejší prístup k ľuďom. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov.

Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

CIEĽ PREDMETU

Cieľom vyučovania anglického jazyka na základnej škole je naučiť žiakov všetky formy dorozumievania sa v danom jazyku na pokročilej úrovni. V súčasnosti majú žiaci stále viac možností uplatňovať svoje rečové zručnosti pri hovorení, počúvaní či už priamo cez živú osobu, alebo prostredníctvom rozhlasu a televízie. V čase rozvoja počítačovej techniky je písomná komunikácia medzi ľuďmi na celom svete veľmi rozšírená. Preto úlohou vyučovania anglického jazyka na základnej škole je, aby žiaci:

- dostali pevné základy, a na nich budovali svoje rečové zručnosti tak, aby ich mohli použiť v praxi
- rozvíjali komunikačné schopnosti a návyky, aby dokázali primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách
- boli vedení k samostatnosti v štúdiu jazyka tým, že majú dostatok priestoru pre intenzívnu a tvorivú prácu
- sa naučili používať rôzne doplňujúce materiály na štúdium a vedeli pracovať so slovníkmi
- mali schopnosť uplatniť svoje vedomosti z funkcie jazyka, t. j. vedeli sa dorozumieť v rôznych komunikačných situáciách v rovnováhe so štruktúrou jazyka, t. j. mali primerané znalosti gramatiky
- rozvíjali pozitívny vzťah k cudziemu jazyku ako prostriedku medziľudskej, interkultúrnej komunikácie
- dokázali riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a dokázali pomôcť cudzincom, ktorí sú na návšteve v jeho krajine
- dokázali si vymieňať informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity v jazyku, ktorý si učiaci sa osvojujú
- viac a lepšie chápali spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo

OBSAH PREDMETU V 5. ROČNÍKU

Vzdelávací obsah predmetu Konverzácia v anglickom jazyku v 5. ročníku pozostáva z nasledovných tematických okruhov, pričom dôraz sa kladie na zvládnutie a využitie učiva v anglickej konverzácii:

7. Úvod, predstavenie sa:

Lexika: pozdravy, užitočné slová, základné konverzačné frázy, čísla 0-100, abeceda, hláskovanie

Gramatika: sloveso byť, privlastňovacie zámená, neurčitý člen, pokyny, opytovacie zámená, množné číslo, väzba „Tam je..., Tam sú...“

Zvuková a grafická podoba jazyka: krátke a dlhé samohlásky, abeceda

Rečové zručnosti: vedieť sa predstaviť, pozdraviť, vydať pokyny, tvoriť otázky: základné konverzačné frázy

8. Priatelia a rodina:

Lexika: krajiny, rodina, dni v týždni

Gramatika: predložky, sloveso byť - klad, zápor, otázka, krátke odpovede, privlastňovacie zámená, opytovacie zámená, privlastňovacie prídavné mená

Zvuková a grafická podoba jazyka: prízvuk v slovách a vetách, krátke a dlhé „i“

Rečové zručnosti: vedieť sa opýtať odkiaľ kto pochádza, spýtať sa a podať osobné informácie, rozprávať o rodine

9. Môj svet:

Lexika: moje veci, zvieratá, farby, vyučovacie predmety

Gramatika: sloveso mať - klad, zápor, otázka, krátke odpovede, väzba: neurčitý člen + príd.m. + podst.m.

Zvuková a grafická podoba jazyka: intonácia v kladných a záporných vetách a v otázkach, spoluhlásky r, l, č, dž

Rečové zručnosti: vedieť opísať veci, porozprávať o škole a veciach, ktoré vlastným

10. Čas:

Lexika: denný režim, voľnočasové aktivity – šport, záľuby, hudba

Gramatika: určovanie času, časové predložky, jednoduchý prítomný čas - klad, zápor, otázka, krátke odpovede

Zvuková a grafická podoba jazyka: rytmus a prízvuk, krátke samohlásky, intonácia v otázkach s opytovacím zámenom

Rečové zručnosti: vedieť sa spýtať a určiť čas, spýtať sa a porozprávať o svojom dennom režime, voľnom čase

11. Miesta:

Lexika: dom a jeho zariadenie, nábytok, miesta a budovy v meste

Gramatika: predložky miesta, väzba „Tam je..., Tam sú...“, sloveso môcť, vedieť niečo urobiť - klad, zápor, otázka, krátke odpovede

Zvuková a grafická podoba jazyka: prízvuk v slovách, spoluhlásky s a š

Rečové zručnosti: vedieť sa opýtať a povedať kto čo vie robiť, opísať ako vyzerá dom, byt, opísať mesto, v ktorom žijem

12. Ľudia:

Lexika: opis ľudí, ako kto vyzerá, každodenné činnosti

Gramatika: opakovanie sloviac byť a mať, rozlišovať ich skrátené tvary, priebehový prítomný čas - klad, zápor, otázka, krátke odpovede, rozdiel medzi prítomnými časmi

Zvuková a grafická podoba jazyka: samohlásky, fonetická abeceda, slabiky

Rečové zručnosti: vedieť opísať ľudí, porozprávať o každodenných činnostiach, čo robím pravidelne a čo robím práve teraz

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE, KTORÉ PREDMET ROZVÍJA

VI. Všeobecné kompetencie

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené všeobecné kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- vedome získať nové vedomosti a zručnosti,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- aktívne a často využívať doteraz osvojené poznatky z cudzieho jazyka a v cudzom jazyku,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

VII. Jazykové kompetencie

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené komunikačné jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť,
- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- funkčne využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátko rozhovoru,
- vedel vyhľadať špecifické informácie v texte a vybrať z neho potrebné informácie,
- rozumel bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach, akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice, atď.,
- z kontextu krátko prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy).

POŽIADAVKY NA VÝSTUP PODĽA CIEĽOV A OBSAHU

Dôraz sa kladie na zvládnutie a využitie učiva v anglickej konverzácii:

Lexika

1. žiak si osvojí 400 - 450 nových slov, ich výslovnosť a pravopis, výber slov a slovných spojení je podmienený konverzačnými témami a používanými učebnicami; žiak rozlišuje synonymá (big, large, great; buy, get), antonymá (tall - short, open - shut), skratky, frázové slovesá (get up, put on, take off, turn down...)
2. žiak si osvojí rozdiely v britskej a americkej lexike (flat - apartment, toilet - bathroom, ground floor - first floor, autumn - fall, sweet - candy, football - soccer), rozdiely v pravopise (programme - program)
3. začína pracovať s dvojjazyčným slovníkom, oboznamuje sa s jednoduchým výkladovým slovníkom
4. žiak sa naučí výrazy: noun, pronoun, preposition, verb, article, simple present tense, question

Morfológia

1. podstatné meno - jednotné, množné číslo; žiak rozlišuje nepravidelné množné číslo podľa kontextu; pravopis koncovky -s,-es; -y, -ies; predložkové pády; genitive "'s"
2. prídavné meno: základné tvary krátkych prídavných mien (short, tall, big ...)
3. zámená: osobné; privlastňovacie; ukazovacie - this/that; učenie modelových otázok ako komunikačných fráz použitím opytovacích zámien (What's your name?, Where is your school?)
4. číslovky: základné 1 - 50; určovanie času; modelové vety (How old are you?)
5. príslovky: príslovky času; miesta (len niektoré podľa kontextu)
6. predložky: miesta (in, on, at, next to, under, in front of, behind); pohybu (up, down, to)
7. spojky: and, or
8. slovesá: to be, to have, to have got; can, must
9. slovesné časy: jednoduchý prítomný čas; tvorenie otázky a záporu od slovesa - to be

Syntax

1. druhy viet podľa modálnosti a vetného obsahu: be, have got - otázka, zápor, záporná otázka
2. slovosled: podmet, prísudok + príslovkové určenie miesta, času (at home, today...)
3. stavba vety pomocou: there is/there are
4. rozkaz pomocou - Let's ...

Zvuková a grafická podoba jazyka

1. anglická abeceda - spelling
2. výslovnosť "th" - znelé, neznelé, nácvik foném pomocou krátkych dialógov, riekaniiek a piesní
3. žiak si osvojí výslovnosť niektorých stiahnutých slovesných tvarov (I'm, he's, she's ...)

Komunikačné situácie

Žiak sa učí ustálené frázy pre jednotlivé komunikačné situácie.

1. pozdravy
2. zoznámenie sa
3. predstavenie sa

Rečové zručnosti

1. Počúvanie:
 - a) priame - žiak rozumie základné pokyny učiteľa, vie reprodukovať slová a jednoduché vety, vie reagovať na jednoduché otázky učiteľa
 - b) nepriame - po vypočutí kvalitnej nahrávky žiak vie reprodukovať slová a jednoduché vety, dopĺňa informácie počas počúvania, pozornosť treba venovať výslovnosti, intonácii a skráteným slovesným tvarom
2. Hovorenie:
 - a) opis obrázku, osoby; žiak vie súvisle povedať aspoň päť viet; žiak sa vie pýtať formou jednoduchých otázok, vie odpovedať na podobné otázky zadané učiteľom alebo žiakom
3. Písanie:
 - a) žiak vie napísať jednoduchý pozdrav
4. Čítanie:
 - a) žiak vie prečítať s porozumením základné pokyny k úlohám v učebnici

b) žiak vie čítať s porozumením krátky text (4 -5 viet)

PRIEREZOVÉ TÉMY

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Environmentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Regionálna výchova
- Vlastenecká výchova
- Výchova k tolerancii
- Ľudské práva
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu
- Ochrana života a zdravia

METÓDY A FORMY PRÁCE

Budeme využívať inovatívne vyučovacie metódy, zohľadňujúce úroveň vedomostí a zručností žiaka, ním nadobudnuté kompetencie a vekové individuálne zvláštnosti. Vo vyučovacom predmete sa využívajú rôzne vyučovacie metódy a postupy, ktoré:

- vedú žiaka k osvojeniu si cudzieho jazyka
- rozširujú žiakove komunikačné zručnosti
- umocňujú u žiaka jeho vnímanie, pozornosť a myslenie
- dosahujú cieľ aj prostredníctvom vlastného objavovania
- pomáhajú dotvárať a korigovať názory študentov
- stimulujú žiaka k učeniu
- vedú ho k dosiahnutiu cieľov

Uplatňované budú nasledujúce metódy:

- **dialóg a diskusia** prebiehajúce vo väčšej alebo menšej skupine
- **inscenačné metódy (metódy hrania rolí)** - spočívajúce v simulácií stanovených situácií, keď sa riešenie realizuje prostredníctvom hrania rol
- **brainstorming** - kladie dôraz na čo najrýchlejšie zhromaždenie a zapísanie nápadov, námetov, informácií. Cieľom je vyprodukovať čo najviac myšlienok v minimálnom čase.
- **zážitkové metódy** – vytváranie zážitku, emocionálne prežívanie skutočnej situácie na vlastnej koži
- **skúsenostné metódy** – spájanie emocionálnej investície a vedomé kognitívne spracovávanie diania. Tieto metódy sa veľmi približujú realite – zámerné učenie sa.
- **komunikatívne metódy** - situačné rozhovory, minidialógy, rolové hry, reprodukcia rozhovorov, dopĺňanie rozhovorov, posluch vzorových rozhovorov z CD
- **Naratívne a audiolingválne metódy** - počúvanie s porozumením a rozprávanie ako rozvíjanie najdôležitejších kompetencií

- **Motivačné metódy:** motivačný rozhovor, didaktické hry
- **Expozičné metódy:** výklad, vysvetľovanie, prednášky, prezentácia, práca s ukážkami
- **Fixačné metódy:** skupinová diskusia, diskusia, rozprávanie, polemika
- **Metódy rozvíjajúce spôsobilosti pri práci s IKT:** využitie internetu na získavanie informácií, práca s internetovými jazykovými príručkami
- **Metódy rozvíjajúce spôsobilosti vedúce k iniciatívnosti a podnikavosti:** medzi predmetové projekty, kooperatívne učenie

Z používaných metód vyplývajú aj formy vyučovania: *frontálna výučba, skupinová práca žiakov* (prezentácia, dialógy na danú tému, ...), *individuálna práca žiakov* (rôzne formy výstupu podľa témy – ústny prejav, písomná práca), *práca s knihou, práca s doplnkovým textom, analýzy ukážok* (písomných, akustických, DVD), *práca v jazykovej učebni, práca s IKT*.

UČEBNÉ ZDROJE

- Hutchinson T., Project 1 (3.vydanie), OUP, Oxford, 2008
- Hutchinson T., Pelteret Ch., Pracovný zošit k Project 1 (3.vydanie), OUP, Oxford, 2008
- Slovníky – prekladové (bilingválne), výkladové (monolingválne), prehľady anglickej gramatiky, anglická tlač – noviny a časopisy, anglické čítanky – zjednodušené literárne diela rôznych úrovní, informačno – komunikačné technológie, softvéry, internet

HODNOTENIE

Hodnotenie a klasifikácia prebieha v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Kritériá hodnotenia žiaka v predmete anglický jazyk

Hodnotenie a klasifikácia v predmete Konverzácia v anglickom jazyku sleduje najmä komunikačné kompetencie, samostatný ústny prejav a rozhovory. Pri hodnotení v predmete anglický jazyk sa berú do úvahy tieto aspekty: obsahová primeranosť, plynulosť vyjadrovania, jazyková správnosť a štruktúra odpovede.

Hodnotenie žiaka zahŕňa nasledovné formy a metódy overovania požiadaviek na jeho vedomosti a zručnosti:

- ústne odpovede – rozhovor, situačný rozhovor, opis obrázka, reprodukcia textu
- účasť v súťažiach v rámci predmetu
- schopnosť komunikácie a spolupráce pri riešení úloh v skupine
- pripravenosť a záujem o predmet

Hodnotenie ústneho skúšania žiaka:

Žiak dosiahne:

Stupeň v ý b o r n ý (1), ak:

- ovláda obsahový a výkonový štandard aspoň na 90%
- primerane reaguje na podnet, nachádza súvislosti so zadanou témou
- k splneniu úlohy pristupuje aktívne a tvorivo

- používa správne jazykové prostriedky a téme primeranú bohatú slovnú zásobu
- vyjadruje sa plynulo, súvislo, jeho prejav je zrozumiteľný, výslovnosť a intonácia sú jasné, prirodzené a zrozumiteľné
- výpoveď je takmer gramaticky správna

Stupeň chválný (2), ak:

- ovláda obsahový a výkonový štandard aspoň na 75%
- primerane reaguje na podnet a správne interpretuje zadanú úlohu
- používa takmer vždy primeranú slovnú zásobu a správne jazykové prostriedky
- prejav prerušuje len zriedkavo kratšími prestávkami, ktoré sú spôsobené menšími jazykovými nedostatkami
- ojedinelé gramatické chyby žiaka neovplyvňujú zrozumiteľnosť prejavu

Stupeň dobrý (3), ak:

- ovláda obsahový a výkonový štandard aspoň na 50%
- žiak reaguje na podnet, jeho prejav je zväčša súvislý a jasný
- používa zväčša téme primeranú slovnú zásobu, nedostatky v používaní jazykových prostriedkov nebránia porozumeniu
- plynulosť a zrozumiteľnosť prejavu sťažujú častejšie krátke prestávky, žiak je schopný reagovať na otázky a impulzy učiteľa
- slovná zásoba je primeraná, žiak používa aj nesprávne výrazy a chýbajúce výrazy dokáže len sporadicky opísať
- gramatické chyby nesťažujú zrozumiteľnosť prejavu

Stupeň dostatočný (4), ak:

- ovláda obsahový a výkonový štandard aspoň na 25%
- žiak interpretuje zadanú úlohu len s pomocou učiteľa, prejav je nesúvislý a výpovede nie sú celkom jasné
- má obmedzenú slovnú zásobu, používa často nesprávne jazykové prostriedky
- reaguje len krátkymi odpoveďami na otázky učiteľa
- slovná zásoba je jednoduchá, ale stále primeraná zadanej téme
- časté gramatické chyby čiastočne ovplyvňujú zrozumiteľnosť prejavu

Stupeň nedostatočný (5), ak:

- ovláda obsahový a výkonový štandard na menej ako 25%
- žiak nie je schopný reagovať na podnet, svoje myšlienky nedokáže vyjadriť ani pomocou učiteľa
- používa nevhodnú slovnú zásobu, nie je schopný vyjadriť sa samostatne a súvislo
- prejav je veľmi krátky, výpovede sú väčšinou nezrozumiteľné, žiak nevie odpovedať na otázky
- neadekvátne a chýbajúca slovná zásoba bráni porozumeniu
- množstvo gramatických chýb znemožňuje porozumenie

Projektová práca

V projektovej práci sa hodnotia nasledujúce oblasti:

- slovná zásoba
- úprava (písomná, grafická)
- kreativita
- vynaložené úsilie
- zreteľnosť

- lingvistická správnosť (morfológia, syntax, lexikológia, pravopis)

Žiakov so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole a žiakov so ŠVVP hodnotíme s prihliadnutím na ich špecifické poruchy učenia.

Pri určení metód a foriem hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením sa riadime odporúčaniami poradenského zariadenia rezortu školstva.

Pri hodnotení učebných výsledkov rešpektujeme psychický a fyzický zdravotný stav žiaka, druh a stupeň zdravotného znevýhodnenia, ak má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete. Učebné výsledky žiaka posudzujeme objektívne a primerane náročne, pričom prihliadame aj na jeho vynaložené úsilie, svedomitosť, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení povinnej školskej dochádzky. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka kladieme dôraz na jeho individuálne schopnosti, ktoré sú základom jeho pracovnej a sociálnej integrácie. Hodnotenie musí mať motivačnú funkciu.